

המספר

UTL AT DOWNSVIEW

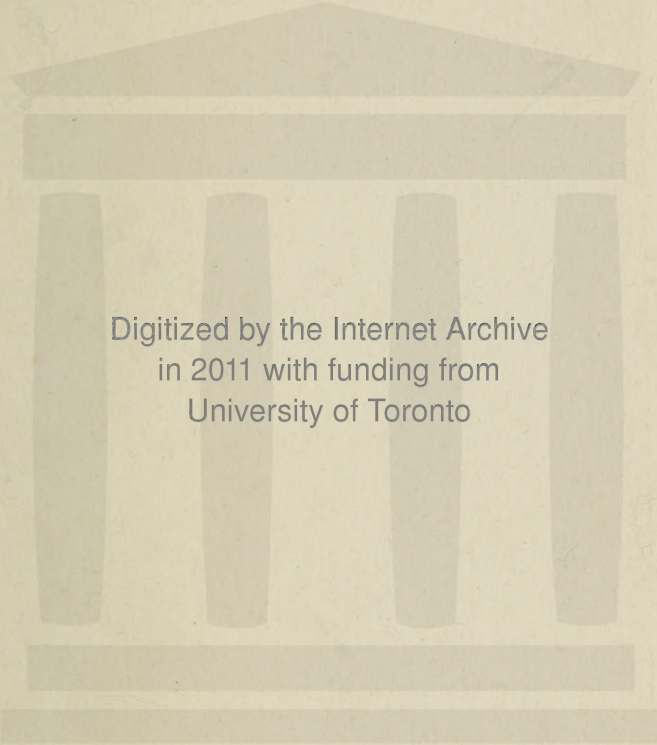

D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 16 14 03 15 004 3

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

קנוט המסון

פ ז

מרשימותיו של הליטננט תומס גלן

תרגום
מ. ליפסון

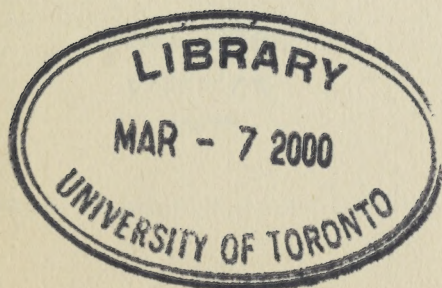
הוצאת "קדימה"

ניו-יורק

תרע"ט

Copyright, 1919

Kadimah Publishing Association, Inc.

בימים האחרונים הייתי מהרהר וחוזר ומהרהר בקיץ
 הצפוני, קיץ שכולו יום, אני יושב כאן ומהרהר בו
 ובצריף, שבו ישבתי, וביער, אשר מאחורי הצריף, ועכשיו
 הריני מוכן לכתוב דבר-מה להנאת-עצמי וגם לקצר את
 זמני. תוקף עלי השעמום ואין השעה עוברת עלי באותה
 המהירות, שהייתי רוצה בה, אף-על-פי שאין כל דאגה
 בלבי, ואני הנני מתענג על חיי. שמח אני בחלקי,
 ושלשים שנות-חיי אינן עדיין שנות-זקנה. לפני ימים
 מועטים קבלתי ממרחקים שתי נוצות-צפור, מאיש שלא
 נשיתי בו מאומה; שתי נוצות ירוקות בתוך גליון-
 מכתבים שכתר בראשו וחתום בטבעת-חומר. נהנית
 למראה שתי נוצות-צפור ירוקות-קסם כאלה. ואני בכלל
 הנני בריא בגופי, רק לפעמים הנני חש פרגרא קלה ברגלי
 השמאלית; מיחוש, הבא ממכת-ידיה נושנה, שכבר
 העלתה ארוכה.

זוכרני, כי לפני שנתים היתה השעה עוברת עלי
 במהירות יתירה באין דמיון לימים האלה. העיפותי עין —
 וקיץ איננו. זה היה לפני שנתים, בשנת 1855. רצוני
 לכתוב על זה רק להנאת עצמי. אָז אירע לי מאורע,
 ואפשר לא היה זה אלא חלום. עכשיו נשכחו מלבי
 דברים רפים מאותם המאורעות, כי מאָז ועד עתה כמעט

שלא הרהרתי בהם כלל. ברם, זוכר אני עדיין, כי הלילות היו לילי-זוהר. דברים רבים היו מוזרים בעיני, השנה היתה בת שנים-עשר חודש, אולם הלילה היה ליום ואף פעם לא נראו הכוכבים בכפת-השמים. האנשים, שבאתי בחברתם, היו מיוחדים במינם ושונים לגמרי מאותם, שהכרתי עד אָז. פעמים היה די להם בלילה אחד, שיקומו כשהם בוגרים ומפותחים בכל קומתם וצביונם. לא היה בזה משום מעשה-כשפים, אולם עד אָז לא ראיתי כזאת.

בבית גדול, מסויד לבן, העומד על תוף-הים, פגשתי ריבה אחת, שלקחה את לבי זמן-מה. עכשיו איני מהרהר בה שוב. עכשיו — לא. היא נשכחה מלבי. אני מהרהר, להיפך, בדברים אחרים לגמרי: בצריחתן של צפרי-הים, בצירי ביערים, בלילותי, בכל שעות-החום של ימות-הקיץ. ובאמת, הכרתי אותה רק במקרה, ולולא המקרה, כי-אָז לא הייתי חושב עליה אף יום אחד.

מחלון-צריפי היתה נראית לעיני ערבוביה של איים וגבעות, שוניות, רצועות-הים, וצוקים-לע כחלחלים, ומאחורי הצריף השתרע היער, יער גדול וכביר. נפשי היתה מתמלאה רגשי חדוה והודיה לריח השרשים ועלי העצים, לאד השמן, העולה מן הארנים, שיש בו מריחו של לשד-עצמות. רק בתוך היער היתה מלפפת אותי מנוחה, נפשי היתה מתישבת ומתמלאה אומץ. יום-יום טפסתי על ההרים, אם כי פני-האדמה היו עוד מכוסים למחצה קרח ושלג תחות. חברי היחידים היה אזור; עכשיו יש אתי קורה; ברם, אָז היה אתי אזור — כלבי, שהמתיו אחר-כך ביריה.

פעמים, כשהייתי שב מן הציד לצריפתי, היה רגש חם, הבא לו לאדם מתוך הכרה, שהוא בביתו, עובר בי מכף-רגל ועד ראש; כן, היה מפעפע בכל קרבי, ואז הייתי מפטפט עם אזור ובא לידי מסקנה, כי חיים אנו ברוב טובה. ובכן, — הייתי אומר לו, — נבעיר-נא אש ועל הכירה נצלה לנו צפור; מה דעתך? וכשהכל היה מתוקן לסעודה ושנינו אכלנו לשובע, היה אזור מתכנס לתוך פנתו, מאחורי הכירה, ואנכי הייתי מצית את מקטרת, מתמתח על-גבי הדרגש ומקשיב לאושה העמומה ביער. רוח חרישית נשבה ולאזני הגיע במלוא-הדו קרקורו של תרנגול-הבר, הבא מן המרחק, מאחורי ההרים. מסביב שלטה דומיה.

ויש שמתוך שכיבה היתה חוטפת אותי שינה, כשאני לבוש בכל מלבושי, והייתי מתעורר עם צריחתן של צפרי-הים. וכשהייתי מציץ באותה שעה מן החלון, היו נראים אלי מן המרחק הבתים הגדולים והלבנים של עיירת-המסחר, אסם-הבר של סירולונד; החנות, שהייתי רגיל לקנות בה לחם, וכך הייתי שוכב עוד רגע ושואל את נפשי בתמהון: מה לי פה, בארץ-הצפון, בצריף, בשפולי-היער?

ואז היה אזור קם מאחורי הכירה, מתנער בכל גופו הארוך והצר, מצלצל בהקולר שעל צוארו, מפקק ומכשכש בזנבו. ואנכי הייתי קופץ מעל הדרגש אחרי שנת-עראי זו של שלש-ארבע שעות אמיץ-כח ושמח בכל, בכל. כך עברו עלי לילות רבים.

II

יתחולל הסער, יזרום הגשם — אין בכך כלום; יש שביום-גשם מתעוררת בו באדם חדות-מה, ומתוכה הוא מתבודד לנפשו ומתיחד עם אָשרו. ואז הוא קם, שולח מבט אל החוץ, מחיך, לרגעים, בחשאי ומסתכל לצדדים. במה הוא מהרהר? — בשמשה זכה באחד החלונות, בקרן-שמש, המפוזת על הזוגית, בברכה קטנה, הנראית מרחוק, ואפשר, ברצועת-תכלת שעל כפת הרקיע. ביותר מזה אין גם צורך.

ופעמים גם מאורעות שאינם מצוים אין בכחם להוציא את האדם ממצב של דכדוך-נפש. בתוך אולם-המחולות אפשר לו לאדם לשבת במנוחה ובשויון-נפש גמור. כי רק נפשנו היא מקור היגון והשמחה.

על זכרוני עולה יום אחד. הייתי מהלך על חוף-הים. פתאום דפקני הגשם. נכנסתי לתוך קרפף-הסירות וישבתי שם, כשאני מרטן איזה זמר, אולם בלי חפץ ושמחה, רק כדי להפיג את השעמום. אזורפ היה אתי. הוא זקף את אָזניו והקשיב. הפסקתי מזמירתי והקשבתי גם אָנכי. מן החוץ נשמעו קולות בני-אדם הולכים וקרבים. מקרה מצוי מאד. חבורה של שני גברים וריבה אחת התפרצה אל מקום שבתי. מתוך צחוק קראו זה לזה:

— מהר, כאן נמצא לנו מחסה!

קמתי על רגלי.

אחד מן הגברים היה לבוש כתונת-עליונה לבנה ותחוחה, שהיתה רטובת-גשם ותלויה עליו כתרמיל ; בתוך הכתונת הרטובה היתה נעוצה סיכה משופצת אבן טובה. נעול היה נעלים ארוכות ומחודרות, כמעט הדורות. הקדמתי בשלומי. זה היה האדון מק הסוחר ; אָנכי ידעתי אותו, רגיל הייתי לקנות לחם בחנותו. אָף הזמין אותי פעם לביתו, אולם עדיין לא הייתי שם.

— א, מכר ומודע! — קרא, כשמבטו נפל עלי. — היינו בדרך, העולה אל הטחנה, אך מוכרחים היינו לשוב. אויר יפה, האין זאת? ואדוני הלוטננט כיצד בא לסירילונד?

הוא הציג לפני את האיש נמוך-הקומה ושחור-הזקן, שהיה בחברתם. זה היה הרופא, שביתו היה סמוך לבית-התפלה.

הריבה הפשילה את צעיפה עד ממעל לחטמה והחלה לפטפט בלחש עם אזופ. התבוננתי לחולצתה. על-פי רפידתה ואבקותיה הכרתי, כי צבעוהו שנית אחרי אשר נמחק צבעה הראשון. מר מק הציג גם אותה לפני, — היא היתה בתו ושמה אדוורדה.

אדוורדה הצליפה עלי מבט מבעד הצעיף, הוסיפה לפטפט עם הכלב וקראה את הכתובת על-גבי הענק שבצוארו :

— כך, שמך אזופ... אדוני הרופא, מי היה אזופ? כל מה שאני יודעת על-אדותו הוא, כי היה ממשל משלים. כלום לא היה פריני? לא, אין אני יודעת.

ילדה. תינוקת של בית-ספרה. הסתכלתי בה. היא היתה בעלת-קומה, אף שלא בגרה עדיין כל-צרכה. בת חמש-עשרה או שש-עשרה. זרועותיה ארוכות, שזופות-שמש ובלי נעלי-יד. אפשר, כי היום בצהרים קראה בלכסיכון את הערך "אזוף".

מר מק שאל לצירי. מה אני צד ביותר? אחת מסירותיו מוכנת ומזומנת בשבילי בכל שעה. אין הדבר תלוי אלא בבקשתי. הרופא לא השמיע אף מלה אחת. כשיצאה החכורה התפוננתי, כי הרופא צולע קצת והולך נשען על מקלו.

בחזירתי לביתי תקף עלי שוב השעמום ושרתי מתוך שויון-נפש. הפגישה בקרפף לא עשתה עלי שום רושם; במחי נחרתה כתנתו הרטובה של מר מק, שסיכה משופצת אבן טובה היתה נעוצה בה, שגם היא היתה רטובה וחסרת-פרק.

III

על-יד צריפי עמדה אבן אחת, אבן גבוהה ואפורה. אָנכי ראיתי בה מעין הסברת-פנים אלי; דומה היתה, כאילו היא מסתכלת בי ומכירה אותי בכל פעם, שאני עובר עליה. במיולי בכוקר הייתי בוחר לעבור על האבן הזאת, ונדמה היה לי, כאילו עזבתי שם אָת ורע, שימתין לי עד שובי.

ובמעלה היער החל הציד. עתים צדתי דבר-מה
ועתים — לא-כלום.

לרגלי האיים השתרע הים, תפוש מנוחת-עצב.
לפעמים קרובות הייתי עומד על הגבעות וכשהייתי עולה
לפסגתן הייתי מציץ למטה, אל הים. כשהאוויר היה
שוקט לא זזו האניות, כמעט, ממקומן. מפרש אחד
הייתי רואה אָז שלשה ימים רצופים, קטן ולבן כשחף
על-פני המים. אולם עם שנוי-הרוח נראו ההרים, כאילו
נעלמו במרחק; סערה התחוללה, סערת דרומית-מערבית,
וחזיון מיוחד נתגלה לעיני. הכל היה עטוף ערפל, השמים
והארץ נתמזגו יחד, הים עלה וירד, כאילו יצא במחול
משונה, והגלים נראו בדמות אנשים, סוסים ודגלים
קרועים. הבויסלע עמדתי, תפוש הרהורים שונים, ונפשי
כולה צפיה. אל-אלהים יודע, — חשבתי בלבי, — מה
אני עתיד לראות היום. ולמה יתגעשו מימי הים לעיני?
אולי אראה ברגע זה את מתי-האדמה, את התוסס והרותח
שם?

אזוף לא ידע מנוחה. לרגעים היה זוקף את חטמו,
נושם באויר ורגליו היו רועדות; אָנכי לא דברתי אליו,
לפיכך רביץ לרגלי והביט כמוני אל הים. אין קול-אָדם
ואין קשב, מלבד האושה העמומה מסביב לראשי. שם
במרחק התרומם סלע, סלע בודד; כשהתגעש הים לרגלי
הסלע הזה, היה מתעקל ומתפתל כברג, לא, כאילו-
הים, העולה ומזדקף, כשהוא שותת מים, משקיף
על-פני תבל ונושם בכבדות, עד ששער ראשו וזקנו
עוטרם אותו כנגלגל. אחר-כך הוא טובל שוב בנבכי
התהום.

ובתוך הסער שטה, חתרה על־פני הים אנית־קיטור
קטנה, שחורת־פחם.

בצהרים, כשירדתי אל הנמל, כבר הגיעה אל החוף
אנית־הקיטור הקטנה, שחורת־הפחם. זו היתה אנית־
הפוסטה. קהל רב התאסף על החוף לקבל את
פני האורח, שאינו מצוי. התבוננתי, כי כולם, בלי יוצא
מן הכלל, היו בעלי עינים כחולות, אם־כי פרצופיהם היו
שונים זה מזה. בריחוק־מקום קצת עמדה ריבה צעירה,
עטופה מטפחת־צמר לבנה לראשה; שערותיה היו
שחורות מאד והבליטו ביותר את לובן־המטפחת. מתוך
סקרנות הסתכלה בי, בכנדי־העור שלי ובקנה־רובי;
כשבאתי עמה בדברים באה במבוכה והסבה את פניה
הצדה. „את המטפחת הלבנה תעטפי תמיד לראשך. —
אמרתי לה. — היא הולמת אותך“. בו ברגע נטפל לה
איש כתפני, לבוש כתונת איסלנדית. הוא קרא לה
בשם חוה. כנראה, זו היתה בתו. אָנכי ידעתי את
האיש הכתפני, זה היה הנפת, נפתי־העירה. לכני ימים
מועטים תקן שפופרת חדשה לאחד מקני־רובי.

והגשם והרוח עשו את שלהם והפשירו את השלגים.
ימים אחדים שלטה רוח קרה ונוסכת רוח־עצב. ענפים
רקובים נשרו מעל האילנות והעורכים התכנסו סיעות־
סיעות וצרחו. אולם זה לא אָרַך, השמש היתה קרובה,
ובבוקר אחד עלתה מאחורי היער. זרם רך חדר בי מכף־
רגל ועד ראשי, עם הנץ־החמה; מתוך שמחה חשאית
אני מפשיל את רובי על השכם.

IV

בימים ההם לא ידעתי מחסור בצידי ; הייתי צד מכל הפא בידי : ארנבת, תרנגולת-פר, או תרנגולת-לבנה, וכשנזדמן לידי לרדת אל החוף וצפורים היה פורח באויר רחוק כמטחוי-קשת, הייתי יורה גם בו. אלה היו ימים טובים ; היום הלך הלוך וגדל והאויר הלך ונזדכך. הצטידתי לשני ימים והלכתי אל ההרים, לטפס על ראשיהם. שם פגשתי ברועים והם נתנו לי חריצי-חלב קטנים ושמנים, שיש בהם מטעמו של ירק. הייתי שם פעמים רבות. בחזירתי לביתי הייתי צד צפור ונותן אותו לתוך ילקוטי. בדרך הייתי יושב וקושר את אזוף ברסנו למקומו. במרחק פרסה השתרע הים ; צלעות ההרים היו שחורות ולחות מקלוחי-המים, שקלחו על גביהם, טפטף זורם בלי-הרף, מתוך נעימה קצרה אחת. נעימה קצרה זו בין ההרים המתיקה את שעמומי, כשהייתי יושב ומסתכל מסביבי. הנה — הייתי מהרהר לעצמי — משקשקת לה הנעימה הקצרה, בודדה ועזובה, איש אינו שומע אותה, איש אינו שם לה לב והיא משקשקת ומשקשקת...

ושוב לא היה ההר שומם ונעזב בעיני, כשהקשבת לאותה הנעימה. עתים היה אירע איזה מאורע : רעם הרעיד את האדמה, רגבי-סלע התפרק והתגלגל לתוך הים, כשענני-אבק מתמרים אחריו. באותו רגע זוקף אזוף את חטמו ונושם מתוך תמהון את ריח-השרפה, שאינו מובן לו כלל. כשהשלגים המפשירים היו בוקעים בסלעים, דיה היתה יריה אחת, או קול רם, שרגבי-סלע יתפרק ויתגלגל למטה...

וכך היתה עוברת שעה ואולי עוד יותר; העת חלפה במהירות. התרתי את אזופ, הפשלתי את ילקוטי על כתפי השניה ושכתי הביתה. היום נטה לערוב. למטה ביער באתי לשבילי, הידוע לי — משעול צר ומתפתל. עברתי בכל נפתולי המשעול; השעה לא היתה דחוקה לי, בביתי לא חכה לי איש! בן-חורין כמלך התהלכתי ביער השוקט, התהלכתי לאט כרצוני. כל הצפרים נשתתקו, רק תרנגול-הפר השמיע את קרקורו המונוטוני.

יצאתי מן היער ולפני שני אנשים, שני מטיילים; השגתי אותם. אחת היתה אדוורדה; הכרתיה והקדמתי בשלומה. בן-לוייתה היה הרופא. הם הפצירו בי להראות להם את קנה-הרובי, התבוננו להקומפס שלי ולילקוטי; הזמנתי אותם לבקרני בצריפי והם הבטיחו לבוא.

היה ערב. באתי הביתה, הבערתי אש, צליתי צפור ואכלתי פת-ערבית. גם יום-המחר יום הוא...

שקט ודומיה מסביב. כל הערב שכבתי וחצצתי מן החלון; זוהר-קסמים עטה את היער והשרה. השמש שקעה והאדרימה את האופק בזוהר אָדום כצבע-שמן. השמים היו שקופים ובהירים. הסתכלתי ביס-הזוהר ודומה היה עלי, כאילו שוכב אני פנים אל פנים לתהום העולם, ולפי דופק בי בחזקה ומפרכס לצאת לתהום הערום. אל-אלהים יודע, — הרהרתי בלבי, — למה לבש האופק זהב והתעטף ארגמן בערב הזה, אם לא חג היום בפמליא של מעלה, חג גדול, שיש בו רוץ-כוכבים ושיטת-סירות על-פני הנחלים. דומה כך! ואני עוצם את עיני, וגם אני שט באותן הסירות ורעיונות על רעיונות חולפים במחי.

כך עבר עלי לא יום אחד.

התהלכתי וראיתי בהפשרת־השלגים ובהמם הקרח. היו ימים, שלא יריתי אף פעם, אם רק היתה לי צידה מן המוכן; טיילתי להנאָתִי, לבלות את השעה. לכל מקום שפניתי לא שבעה העין מראות והאוזן משמוע, ומעט־מעט, מיום ליום, לבש הכל צורה חדשה. אף ענפי הערבות וגם האזוב חכו לאָכִיב. ירדתי אל הטחנה; היא היתה עדיין קפואת־קרח; אולם האדמה מסביב היתה סלולה והעידה, כי מדור־דור באים לכאן בני־אדם טעונים שקי־בר, טיילתי שם כמו בין אנשים; בקירות הטחנה היו חרותים אותיות רבות ומספרי־שנה.

שפיר I

V

האוסף לכתוב? — לא, לא! רק מעט להנאָתִי, ומשום שהשעה עוברת עלי במהירות, כשאני מספר, כיצד בא האָכִיב לפני שנתים, ומה היה מראה פני־האדמה. האדמה והים נתנו ריח; מן העלים הכמושים, שהרקיבו ביער, נדף ריח מתוק של גפרית־מימן, העורבים עפו, כשהם נושאים בדי־עץ במקוריהם, ובנו את קניהם. עוד ימים אחדים והנחלים נתמלאו והעלו קצה, פה ושם נראה פרפר והדייגים שבו מצידם. שתי אניותיו המהירות של הסוחר באו טעונות דגים והשליכו עוגן על־יד מקומות הצמוק. פתאום קמו חיים ותנועה באחד מגדולי האיים, שנצטמקו בו הדגים. את הכל ראיתי מחלוני.

אולם לצריפי לא הגיע שום רעש. הייתי ונשארת
לברי. לפרקים עבר איש; ראיתי את חוה, בתו של
הנפח; על חטמה הבהיקו שתי בהרות-קיץ.

— לאן? — שאלתי אותה.

— אל היער, להביא עצים, — ענתה במנוחה.
בידה היה חבל, לשאת את העצים, ראשה היה עטוף
במטפחת-הצמר הלבנה. הבטתי אחריה, אולם היא לא
החזירה פניה.

אחר-כך עברו ימים רבים, עד שראיתי שוב בן-אדם.

האביב בא בחפזון והיער נתמלא זוהר. עונג-נפש
היה לי לראות בצפרי-הרון, כשהם יושבים על צמרות
האילנות, מסתכלים בחמה ומצפצפים. ויש, שהייתי קם
בשתיים לאחר חצות, כדי להשתתף בשמחה זו, השופעת
מכל חיה ועוף עם הנץ-החמה.

גם אלי בא האביב ודמי בעורקי היה הולם לפרקים
כהדפסיעות. ישבתי בצריפי וחשבתי על תקון הכותי
ומכמרותי, אולם לא נקפתי אף באצבע; אי-מנוחה
מעורפלת ונעימה היתה שופעת מלבי. פתאום קפיץ
אזוף על רגליו והתחיל לנבוח. בני-אדם הולכים וקרבים
לצריפי. מהרתי להסיר את הכובע מעל ראשי וכבר
הגיע לאזני קולה של אדוורדה בפתח. בפנים מספירות
ובלי נמוסים יתירים באה היא והרופא לבקרני, כמו
שהבטיחו לי.

— כן, הוא בביתו. — שמעתי את קולה. אחר-כך

נכנסה לצריפי והושיטה לי את ידה כמנהג הנצרות

הקטנות. — גם אתמול היינו כאן, אולם אדוני לא היה בביתו.

היא ישבה על הדרגש והסתכלה לצדדים; הרופא ישב על ידי, על הספסל הארוך. פתחנו בשיחה, ספרנו ופטפטנו, ככל העולה על רוחנו. ספרתי להם איזו תיות מצויות ביער ואיזו מהן אסורות עכשיו בציד. בתרנגול-הבר, למשל, אסור כיום לירות.

הרופא לא הרבה דברים גם עתה. אולם, כשנתקל מבטו בתלמי, שצורת פן היתה מצוירת עליו, פתח ודרש באגדת-פן.

— אולם במה אדוני ניזון, משחל איסור הציד על כל חיה ועוף? — שאלה אדוורדה פתאום.

— בדגים, — ענית. — על פי רוב, בדגים. מעולם אין מחסור במזון.

— הרי אפשר לו לסעוד על שלחננו, — אמרה היא. — אשתקד ישב אנגלי בצריף זה; והלה היה בא לפעמים קרובות לסעוד על שלחננו.

מבטי שנינו נתקלו זה בזה. בו ברנע הרגשתי איזה זעזוע בתוך לבי, כברכת-שלום חטופה. יד האביב וזוהר-היום היתה באמצע; הרבה הרהרתי בזה מאז. מלבד זה הסתכלתי מתוך סקרנות בריסי-עיניה המקומרים.

היא אָמרה דברים אחדים על-אדות צריפי. הקירות היו מקושטות בעורות-חיה וכנפי-עוף; מראה הצריף מפננים היה כמאורת-דובים. דעתה היתה נוחה מזה.

— כן, זוהי מאורת דובים, אָמרה.

לא היה לי במה לכבד את אורחי, דבר הראוי להתכבד. בבדיחות דעתי גמרתי לצלות להם צפור; יאכלו אותה, כדרך הציידים, באצבעות ידיהם. הרי יש בזה מעין שעשוע.

— ובכן, צליתי צפור.

אדוורדה ספרה על האנגלי. הלה היה איש זקן, מוזר בדרכיו והיה רגיל לדבר לעצמו בקול רם. הוא היה קתולי ולכל מקום שהלך נשא אתו ספרת-פלות קטן, נדפס באותיות שחורות ואדומות.

— אם כן, היה אירי? — שאל הרופא.

— אירי?

— כמובן, אם היה קתולי.

פני אדוורדה הסמיקו. היא הסבה את עיניה ונמנמה:

— כן, אפשר שהיה אירי?

מאותו רגע ישבה שרויה בעצב. לפי נתמלא רחמים עליה ובחפצי היה לתקן את שגיאתה; על כן אָמרתי:

— לא, הצדק אתה; האירים אינם באים לנו רבגיה.

גמרנו בינינו לשוט בסירה, באחד הימים הקרובים, ולסיר את מקום צמוקה-הדגים...

אחרי שלוויתי את אורחי שבתי לצריפי והחילותי
 לטפל בכלי-הדוגה. המכמורת היתה תלויה על מסמר,
 על-יד הדלת, וללאות אחדות העלו חלודה ונתקלקלו;
 חדרתי ויום אחדים, הדקתי אותם ובדקתי את חבלי-
 החכות. בכמה קושי עלתה לי היום העבודה! רעיונות
 זרים ומשונים עברו במחי; כמדומה היה לי, עשיתי
 שלא כהוגן, שנתתי את אדוורדה לשבת כל העת על
 הדרגש ולא בקשתיה לשבת על הספסל. פתאום
 ראיתי לפני את פניה וצוארה השזופים; את סנורה
 שלשלה מעט למטה, כדי להאריך את חמוקי-מתניה, לפי
 המודה. לעונג היה לי להסתכל באגודלה, שהביע תום-
 בתולים, ושני הקמטים על פרקה-הזרוע היו מלאים חן
 וחבה. פיה היה גדול ושפתיה לוחטות.

קמתי, פתחתי את הדלת והקשבתי. לא שמעתי
 כלום וגם לא היה לי מה לשמוע. סגרתי את הדלת;
 אזור קם ממשכבו והרגיש באי-מנוחתי. פתאום נצנצה
 מחשבה במחי, לרוץ אחרי אדוורדה ולבקש מאתה חוטי-
 משי אחדים, לתקן את מכמרתי; לא היה בזה משום
 אמתלה, אפשר היה לי להראות לה את המכמורת ואת
 הללאות המנותקות. כשהייתי מעבר לדלת נזכרתי, כי
 יש אתי חוטי-משי, המונחים בתוך ספר-הזכובים, יותר
 מכדי צרכי. בחשאי ומתוך דכדוך-נפש נכנסתי שוב
 לצריפי, על שום שהיו לי חוטי-משי.

כשנכנסתי פנימה, נדף לקראתי חבל-פה, שלא הייתי
 רגיל בו. ושוב לא הייתי בודד בצריפי.

VI

איש אחד שאלני, אם סלקתי את ידי מן הציד; הוא לא שמע הדיריה מן ההרים, אף כי שני ימים רצופים דיוג סמוך לחוף. לאו, לא יריתי. בודד הייתי לנפשי בצריפי, כל עוד היתה לי צידה מן המוכן.

ביום השלישי יצאתי לצידי. היער התעטף ירוק, האויר היה ספוג ריח של קרקע ושל אילנות; בצל-הבר הוריק מתוך האזוב, שנתקלקל על-ידי הקור. הרהורים רבים תעו במחי ופעמים אחדות שבתני לנוח. שלשה ימים רצופים לא ראיתי איש, מלבד אותו דיוג, שפגשתיו אתמול. הרהרתי בלבי: אולי אפגוש במי-שהוא היום בערב, בחזירתי לביתי, בשפולי-היער, במקום, שפגשתי בפעם האחרונה את הרופא ואת אדוורדה. אפשר הם מטיילים שם שוב, אפשר הן ואפשר לאו. ברם, מפני מה הרהרתי רק בשניהם? צדתי שתי תרנגולות-בר ואחת מהן תקנתי מיד לסעודה. אחר-כך קשרתי את אזופ.

סעדתי מתוך שכיבה על הקרקע היבש. דומיה היתה מסכיב, נשמעה רק אושה קלה של הרוח וצפצוף-צפור לפרקים. שכבתי והסתכלתי בענפי האילנות, שהתנועעו לאט ברוח. רוח חרישית עשתה את שלה, נשאה אבקת-נצנים מענף לענף ומלאה כל חריץ וכל סדק תמים; כל היער היה מקוסם. תולעת ירוקה זוחלת על-גבי בה, זוחלת וזוחלת, כאילו לא יכלה לנוח. היא אינה רואה כמעט כלום, אף כי עינים לה. יש שהיא זוקפת קומתה ומפשפשת באויר, מחפשת משען לה. מראה כחוט ירוק

וקצר, העושה בדקירותיו התכופות והאיטיות אימרה לאורך הענף. בערב תגיע, אולי, למקום-הפצה.

דומיה בלתי פוסקת. אני קם והולך, יושב וקם שוב. השעה הרביעית לפנות-ערב; בשש אלך הביתה, אולי אפגוש איש בדרכי. עוד שתי שעות לפני ואי-מנוחה תוקפת אותי. אני מנער את העשב והאזוב מעל בגדי. השבילים, שאני עובר בהם, ידועים לי. אילנות ואבנים עומדים שם בודדים ועזובים כמתחילה, העלים מרשרשים תחת רגלי. הרשרוש המונוטוני והאילנות והאבנים הידועים לי קרובים כל-כך ללבי; נפשי מתמלאת הודיה. הכל מובן לי, הכל מתמוגז איתי, נעשה אתי להויה אחת, הכל חביב עלי. מרים אני בד יבש, אוחזו בידי ומסתכל בו, כשמחי ולבי תפוסים הרהורים אחרים. רקוב למחצה הוא הפד וסיבו הדל מזעזע את נימי-נפשי, לבי מתמלא רחמים. וכשאני קם והולך לדרכי, איני משליך את הפד היבש, אלא מניחו על-גבי קרקע ומסתכל בו מתוך השתתפות-בצער; לסוף אני מצליף עליו מבט אחרון ונפטר ממנו בעינים רטובות.

כבר הגיעה השעה החמישית. החמה אינה מראה לי את השעה בדיוק; הלכתי כל היום מערבה, ואפשר הקדמתי בחצי-שעה, לפי אותות-החמה, שעל-יד צריפוי. איני מסיח דעת מזה; אולם בכל-זאת יש לי עוד שעה עד שש, ואני קם שוב על רגלי ומהלך. העלים מרשרשים תחת רגלי. כך עוברת שעה.

מתחתי אני רואה את הברכה הקטנה והטחנה הקטנה, שחיו קפואי-קרח בימות-החורף, ואני עומד

מלכת. גלגלי הטחנה סובבים וקול־המונם מזעזע את קרפי. אני עומד רגע, ופתאום — כבר עברה השעה I — אומר אני לעצמי בקול רם.

דכדוך־נפש תוקף אותי. אני תוזר מיד והולך לביתי, ברם איני מסיח דעת אף לרגע, כי אחרתי את השעה. אני ממחרר ללכת, לרוץ, אזוף מרגיש, כי דברים בגו; הוא מושך בחבל, מושך גם אותי, נובח ואץ ברגליו. העלים הכמושים פורחים מסביבנו. כשבאנו לשפולי היער לא היה איש. מסביב שלטה דומיה ואיש לא היה. — אין כאן איש, — אני אומר לעצמי. ברם, לא היתה בזה שום הפתעה לדידי.

לא שהיתי שם. תפוס־מחשבות הלכתי לדרכי, עברתי את צריפי, ירדתי עם אזוף לסירילונדה, מזוין ברובי, בילקוטי ובכל מכשירי־ציד.

מר מק קבלני בסבר פנים יפות והזמין אותי לבלות את הערב בביתו.

VII

דומני, שיודע אני לראות ללבותיהם של בני־אדם, המקיפים אותי; ואפשר טעות היא בידי. הה, באותם הימים, שדעתי זחה עלי, מובטח לי, כי יודע אני להציץ לתוך־תוכן של נפשות בני־אדם, אף כי אינני חכם ביותר. יש שאָנו יושבים בחבורה, גברים אחדים, נשים

אחדות ואָנכּי, ומדומה לי, כי רואה אני את הנעשה בתוך-תּוכם של האנשים האלה ויודע כל מחשבותם עלי. בכל נידע-פעף שלהם אני מגלה פנים; יש שנחשול של דם מציף את פניהם והם מסמיקים; פעמים הם מעמידים פנים, כאילו מסתכלים הם לצד אחר, ובכל-זאת לא יסירו עין ממני. ואני יושב ורואה את הכל ואיש מהם אינו מעלה על דעתו, כי רואה אני ללבּו של כל אחד. שנים רבות הייתי מאמין, כי יודע אני לראות ללבּותיהם של בני-אדם. ואפשר טעות היתה בידי.

כל הערב בליתי בביתו של מר מק. אָמנם אפשר היה לי לעזוב את הבית מיד, המסבה לא ענינה אותי כלל, אלא — כלום לא כמהה נפשי לבית זה? וכיצד יכולתי להפטר מיד? שחקנו ב"וויסט" ואחר הסעודה שתינו "טודי"; ישבתי בראש שחוח, כשגבי כלפי החדר; מאחורי יצאה ונכנסה אדוורדה. הרופא נסע לביתו.

מר מק הראה לי את עששיותיו החדשות, עששיות-
"פרפין" הראשונות, שהגיעו הנה לצפון הרחוק, עששיות
יפות, עומדות על כני-עופרת. נוהג היה להדליק אותן
בעצמו, כדי להמנע מסכנת דליקה. פעמים אחדות פתח
בשיחה על אָביו זקנו, הקונסול: סבי, הקונסול מק, —
קפל סיכה משובצת זו מידיו של קרל יוהאן המלך, —
אָמר והצביע על סיכתו המשובצת. אשתו מתה; בחדר
הסמוך הראה לי את תמונתה, מצוירת בצבע-שמן. זו
היתה דמות-דיוקנה של אשה חשובה, חובשת מגבעת
צהובה לראשה ובת-צחוק מרחפת על שפתיה. באותו
חדר עמד ארון-ספרים, היו בו גם ספרים צרפתים עתיקים,

שבאו אליו, כנראה, בירושה; הכריכות היו יפות ומוזהבות ובעליהם הרבים רשמו בהם את שמותיהם. בין הספרים היו גם קונטרסי-השכלה; מר מק היה איש הוגה-דעות.

לשחוק ה"וויסט" הוזמנו גם שני שוליותיו; הם שחקו לצט ומתוך אי-בטחון, ספרו ומנו הכל בדיוק, ומכל מקום טעו. על ידו של אחד מהם עזרה אדוורדה.

כוסי נפלה מידי ונשפרה; באתי במבוכה וקמתי על רגלי.

— הה, אָנכי שברתי את כוסי, — אָמרתי.

אדוורדה מלאה פיה צחוק ואָמרה:

— כן, הרי עינינו הרואות.

כולם הכטיחו לי מתוך צחוק, כי אין בכך כלום. נתנו לי אלונמית להתנגב והוספנו לשחוק. הגיעה השעה האחת-עשרה.

רגש של עצב קהה תקפני לצחוקה של אדוורדה; הסתכלתי בה ובאתי לידי מסקנה, כי פניה אינם מביעים כלום ואינם יפים ביותר. מר מק הפסיק את המשחק באמתלה, כי הגיע זמן-שינה לשוליותיו; אָחר-כך נשען על-גבי הספה והחל לספר עמי על השלמ, שבדעתו לתלות על מחסנו ושאל בעצתי: איזה צבע יבור? אָנכי הייתי תפוס-שעמום, אָמרתי: שחור, מבלי לעיין בדבר; מר מק הסכים מיד לדעתי:

— צבע שחור; כך עלה גם במחשבה לפני. "מחסן של מלח וחביות ריקות" באותיות שחורות וגדולות —

אין לך יפה מזה... אדוורדה, כלום אין השינה חוטפת אותך?

אדוורדה קמה ממקומה, הושיטה לנו את ידה, אָמרה "ליל מנוחה" ויצאה את החדר. נשארנו לבדנו. ספרנו על מסיבת-הברזל, שנבנתה אשתקד, על שורת עמודי התלגרה הראשונה. אל-אלהים יודע, מתי יהיה לנו תלגרה גם כאן בצפון! הפסקה.

— הרי אני כבר — אָמר מר מק — כבן אַרבעים ושש, שערות ראשי וזקני הלבינו. כן, מרגיש אָנכי, שזקנה קפצה עלי. רגיל אתה לראות אותי ביום וצעיר אני בעיניך; ברם, משמגיע הערב ואני נשאר לבדי, תוקף אותי דכדוך-נפש. בשעות כאלה אני יושב ומנחש בקלפים. במעט ערמומית עולה הדבר בידך. הא, הא! — כלומר, הנחוש עולה במעט ערמומית? — שאלתי.

— הן.

נדמה לי, כאילו קורא אני בעיניו.

הוא קם על רגליו, נגש אל החלון והציץ לחוץ; גבו היה כפוף וצוארו וערפו שעירים. גם אני קמתי. הוא חזר לאחוריו וצעד לקראתי בנעליו הארוכות והמחודדות; הוא שלשל את אגודליו לתוך כיסי-חזיתו והניע בזרועותיו כמו בכנפים. אַחר-כך הציע לי שוב אַחת מסירותיו והושיט לי את ידו.

— הרשנינא ללוות אותך קצת, — אָמר וככה את העששית. — רצוני לטייל מעט. השעה אינה מאוחרת עדיין.

יצאנו אל החוץ.

הוא הצביע על הדרך, העוברת לפני בית-הנפת,
וְאָמַר:

— בדרך זו! היא הקצרה ביותר.

— לאו, — אָמַרְתִּי. — הדרך העוברת לפני המחסן
היא הקצרה ביותר.

רגע התוכחנו ולא באנו לידי דעה אחת. מובטח
היה לי, כי אתי הצדק ואי-אפשר היה לי לעמוד על
קשיות-ערפון. לסוף הציע, כי כל אחד ילך בדרכו; מי
שיקדים לבוא, ימתין על-יד הצריף.

עקרנו את רגלינו. הוא נעלם מיד בתוך היער.

אָנְכִי הלכתי כדרכי, ולפי חשבוני צריך הייתי
להקדימו בחמשה רגעים. ברם, כשהגעתי אל הצריף,
כבר עמד שם והמתין לי. הוא קרא לקראתי:

— הרי עיניך הרואות! רגיל אני ללכת תמיד בדרך
זו. היא הקצרה ביותר.

נעצתי בו מבטי-תמהון, הוא לא הזיע, וכנראה, לא
רץ בלכתו. הוא נפטר ממני מיד, הודה לי על בקורי
בביתו ושב בדרך שבא.

עמדתי וזרהרתי בלבי: פלא! בקי אָנְכִי קצת
בשום-המרחק וכמה פעמים עברתי בשתי הדרכים, ידידי,
אתה בא שוב בעקיפים! כלום לא היה כל הדבר אלא
אמתלה?

ראיתי אותו מאחוריו, כשהוא נעלם בתוך היער.

לאחר רגע הלכתי בעקבותיו, מתוך זהירות ומהירות ; ראיתי, שהוא מנגב את פניו לסירוגים והחילותי להטיל ספק, אם לא רץ מתחילה. עכשיו הלך לאט, לא העלמתי עין ממנו וראיתי, שעמד עליד ביתו של הנפח. התחבאתי וראיתי, כי נפתחה הדלת ומר מק נכנס אל הבית.

היתה השעה הראשונה לאחר הצות הלילה. כוונתי את השעה לפי מיהים ועשביהשדה.

VIII

כך עברו ימים אחדים ; ידידי האחד היה היער ובדידותו הגדולה. אי, שמים ! מעולם לא אהבתי את הבדידות, כמו בראשון לימים האלה. האביב היה בעצם תקפו, בשדה נראו כוכביות ו"עליהאלף", שבו הפריניות והכחוליות ; ידעתי את כל הצפרים. לפרקים הייתי מוציא מכיסי שני מטבעות-כסף ומקשקש בהם, כדי להפריע את הדומיה.

והנה בא יום שכולו אָרוך ; החמה הטבילה בים את דיסקוסה ועלתה שוב אדומה, מחורשה, כאילו שקעה על קרקע הים ושתתה לרויה. מה נפלאים היו תזיונות-הלילה ! לא יאומן. כלום ישב פן על אילן והתבונן להנהגתי ? וכלום היה כרסו פתוח וכולו מקופל ומכווץ

עד שנראה בישיבתו, כאילו הוא שותה מבטנו? אָמנם כל זה לא עשה אלא כדי לארוב לי, שלא להעלים עין ממני וכל האילן נודעזע מצחוקו העצור, כשראה אותי תפוס־הרהורים. תנועה ורחש היו בכל קצות היער; החיות נשמו והריחו, הצפרים קראו זה אל זה ואותותיהם מלאו את האויר. החסילים התערכו במעופם עם פרפרי־הלילה; לחש חרישי עמד בחלל היער. לא מלאה האוזן משמוע! שלשה לילות רצופים שכנתי נדוד־שינה, הרהרתי בדידריק ואיזילינה.

אשער־נא, — הרהרתי בלבי, — שכבר באו. איזילינה מושבת את דידריק לאחורי־אילן ואומרת לו:

— עמוד כאן, דידריק. עמוד על המשמר ושמור את איזילינה. הציד הלה יקשור את שרוך־נעלי.

הציד הלה — כוונתה לי. והיא רומזת לי בעינה, שארד לסוף דעתה, וכשהיא נגשת אלי, יודע לבי הכל ואינו דופק.

— קשור את שרוך־נעלי, — היא אומרת ולחיה מסמיקות.

ותוך כדי דבור היא לוחשת על פי, על שפתי:

— הה, אינך קושר את שרוך־נעלי, אהובי, לאו, אינך קושר... אינך קושר את...

והחמה מטפילה בים את דיסוקוסה ועולה שוב אדומה, צעירה, כאילו שקעה על קרקע הים ושתתה לרויה. לחש חרישי עומד בחלל־היער.

לאחר שעה היא לוחשת על פי:

— עכשיו עלי לעזוב אותך.

ובלכתה היא מנענעת בידה ופניה לוחטים עדיין, ענוגים ומאירים. והיא תוזרת לאחורה ומנענעת שוב בידה.

והירדריק יוצא מאחורי האילן, נגש אליה ואומר:

— איזילינה, מה עשית? אָנכי ראיתי.

והיא עונה:

— מה ראית? לא עשיתי כלום.

— איזילינה, ראיתי הכל, — הוא אומר שוב, — ראיתי, איזילינה.

וצחוקה האדיר והצוהל נשמע פתלל־היער והיא הולכת אתו צוהלת וחוטאת מכפ־רגלה ועד ראשה. לָאן היא הולכת? לרע אחר, לציד הדר ביער.

היה חצות לילה. אזורפ התיר עצמו מן החבל ויצא לצידו; שמעתי את נביחתו מעל ההר, וכשעלה בידי להשיבו לצריפי, היתה השעה הראשונה לאחר חצות. רועה הלכה וקרבה לצריפי; היא סרגה פוזמק, רטנה איזה זמר והסתכלה לצדדים. ברם, היכן הוא עדרה? ומה לה בחצות־לילה ביער? לא כלום, לא כלום. היא באָה אל היער מתוך אי־מנוחה, ואפשר מתוך שמחה. הרהרתי בלבי: היא שמעה את נביחתו של אזורפ וידעה, כי אָנכי ביער.

כשהגיעה לצריפי, קמתי והסתכלתי בה. היא היתה צעירה ועדינה. גם אזורפ עמד והסתכל בה.

— מאין? — שאלתי אותה.

— מן המחנה — ענתה.

אולם מה לה בשעה מאוחרת כזו בטחנה?

— כלום אינך יראה ללכת ביער, בשעה מאוחרת

כזו? — אָמַרְתִּי. — הרי את כל־כך צעירה ועדינה.

היא צחקה וענתה:

— איני צעירה כל־כך. הריני בת תשע־עשרה.

אולם זו היתה בדותה; מובטחני, כי הוסיפה שתי

שנים על שנותיה ולא היתה אלא בת שבע־עשרה. ברם,

מפני מה הוסיפה על שנותיה?

— שבי — אָמַרְתִּי לה — ואמרי לי שמך.

היא ישבה לימיני, כשפניה מסמיקים ואָמַרָה לי, כי

שמה הנריטה.

שאלתי אותה:

— היש לך אוהב, הנריטה? האם כבר חבק אותך?

— הן. — ענתה וחייכה מתוך מבוכה.

— כמה פעמים?

היא שותקת.

— כמה פעמים? — אני שואל שוב.

— שתי פעמים. — היא עונה בלחש.

לחצתיה אלי ושאלתי:

— כיצד חבק אותך? כך?

— הן. — לחשה וכל גופה רעד.

היתה השעה הרביעית.

IX

חיתה לי שיחה עם אדוורדה :

— עוד מעט וירדו גשמים — אָמרתִי.

— איזו שעה עכשיו ? — שאלה היא.

הסתכלתי בחמה ועניתִי :

— החמישית, בקירוב.

היא שאלה :

— כלום יודע אדוני לכוון את השעה בדיוק לפי החמה ?

— הן — עניתִי. — יודע אני.

דומיה.

— אולם כשאין החמה נראית, כיצד הוא יודע לכוון את השעה ?

— יש לי סימנים אחרים. עלית מי־הים וירידתם, העשבים, המרכינים את ראשיהם בשעה קבועה, שנוי שירת־הצפרים. יש צפרים, שאינם פותחים בשירה עד שחבריהם מסיימים. גם מכוון אני את השעה לפי הפרחים, הסוגרים את גביעיהם אחר הצות־היום, לפי טרפ־האילנות, שהם עתים ירוקים־בהירים, ועתים — ירוקים־כהים ; מלבד זאת אני מרגיש בתוכי את שנוי־השעה.

— האומנם ? — שאלה.

ידעתי, כי גשמים ממשמשים ויורדים ולא רציתי לעצור באדוורדה בדרך ; הנפתי את כובעי, לאות פרידה.

פתאום עצרה בי. שאלה חדשה בפיה. נשארתי על מקומי. פניה הסמיקו והיא שאלה אותי, מה לי כאן, מפני מה אני יוצא לצירי; שאלה על דא ועל הא.

— אני צד רק כדי מחיתי — אָמַרְתִּי. — הנני נותן מנוחה לאזופ.

פניה נתכרכמו והפיעו עצב. הרגשתי, כי איש אחד דבר לפניה בגנותי; היא לא עמדה על הדברים מעצמה. היא זעזעה את כל נימי־נפשי, נראתה לי כל־כך עלובה ועזובה; נזכרתי, כי היא יתומה מאמה, זרועותיה הכחושות נתנו לה פני עזובה. כך נראה לי.

— כן. איני צד כדי להמית, אלא כדי לחיות. היום יש לי צורך בתרנגולת־בר אַחת, לא צדתי שתיים. את השניה אצוד מחר. על שום מה אצוד יותר? הי אני ביער, בן־היער אני; משנכנס יוני, גם הארנבות והקוראים אסורים בציד; אָז לא יהיה לי מה לצוד. שפיר, אצא לדייג ואהיה נוזן בדיגים. אָבִיךְ הבטיח לתת לי אַחת מסירותיו, לשוט על־פני הים. לא, איני צד כדי להמית, אלא כדי לחיות ביער. היער הוא, לדידי, עולם שכולו טוב; בשעת סעודתי אני מתמתח על־גבי קרקע ואיני זקוק לשבת בזקיפת־קומה על כסא; איני משפר כוסות. ביער אפשר לי לעשות מה שלבי חפץ, אפשר לי להתפרקד ולעצום את העינים, לדבר ככל העולה על רוחי. יש שמתעורר בך הרצון לדבר, לדבר בקול רם, וביער נשמעים הדברים כיוצאים מן הלב...

כששאלתי אותה, אם היא מבינה לדברי, ענתה: הן. הוספתי לדבר, משום ששתי עיניה היו מכוונות אלי.

— אלמלי ידעת מה שהעין רואה בשדה וביער, —
 אָמַרְתִּי. — בחורף אני הולך ורואה עקבות-קורא בשלג.
 פתאום נעלמים עקבות-הרגל מן העין, העוף פרח לו.
 אולם בעקבות-הכנפים בשלג אני מכיר לאן פרח העוף
 ובעוד הנע אני מוצא אותו. וכל פעם הדבר הוא כחדש
 בעיני. בסתיו אני רואה לפרקים את הכוכבים הנופלים.
 כלום — אני חושב בבידודתי — מתמוטט העולם לעיני?
 ואני — אני זכיתי לראות בנפילת-כוכבים. אולם משנכנס
 הקיץ רומשת כמעט על כל טרף-אילן נפש חיה, פעוטה;
 רואה אני, כי אהדות מהן הן הסרות-כנפים, אינן יכולות
 לזוז ממקומן. הן חיות ומתות על הטרף הקטן, במקום
 שיצאו לאויר העולם. הגיעי-נא בעצמך! יש שאני
 רואה גם זבוב כחול. אולם על כל זה אין הפריות
 מספרים. מסופקני, אם את מבינה לדברי.

— הן, הן, אני מבינה.

— שפיר. יש שאני מסתכל בעשבים, ואפשר, כי
 העשבים מסתכלים גם בי; מי יודע? רואה אני קנה-
 עשב, הוא רועד מעט והדבר עושה עלי רושם; אני
 מהרהר בלבי: הנה עומד לו עשב ורועד! וכשמסתכל
 אני באורן, הנה גם בו אולי יש ענף אחד, שעלול הוא
 להביא אותי לידי מחשבה. ויש שאני פוגש בבני-אדם
 בהרים. גם זה אירע לפרקים.

הסתכלתי בה, היא עמדה כפופת-גב והקשיבה לדברי.
 לא הכרתיה שוב. היא הקשיבה לדברי עד כי שכחה את
 עצמה. פניה היו עתה מכווערים והביעו טפשות; שפתה
 התחתונה נשתרבה למטה.

— הן, הן — אָמרה וּנזדקפה.
 נטפו טפות־הגשמים הראשונות.
 — גשמים יורדים — אָמרתִי.
 — אָמנם, גשמים יורדים — אָמרה וּנפטרה ממני.
 אָנכי לא לִויתיה לביתה, היא הלכה לברת. בצעדים
 מהירים חזרתי לצריפי. עברו רגעים אחדים, הגשמים
 התחילו יורדים בזעף. פתאום אני שומע קול־צעדים
 מאחורי; עמדתי וראיתי את אדוורדה. פניה הסמיקו
 מתוך ליאות ובת־צהוק רחפה על שפתיה.
 — הנה שכחתי לגמרי — אָמרה מתוך עוצר־נשימה —
 את אשר החלטנו לנסוע למקום צמוק־הרגים. הרופא
 יבוא מחר. היש לו פנאי מחר?
 — מחר? נחא. יהיה לי פנאי.
 כשהלכה, התבוננתי לרגליה הדקות והיפות; הן
 היו רטובות עד למעלה מארכובותיהן. נעליה היו מעוכות.

 X

שוב יום אחד עולה בזכרוני. יום־הקיץ הראשון
 לדידי. החמה לא שקעה בלילה ונגבה את פני האדמה
 הלחים עד הפוקר; אחרי הגשם האחרון נעשה האויר
 רך ומלטף.
 היתה שעת־צהרים, כשבאתי אל הנמל. הים היה
 תפוס־מנוחה. קולות של צחוק ופטפוט נשמעו מן האי,
 גברים ונשים טפלו שם בדגים. יום שכולו שמחה היה.

וכלום לא היה יום שכולו שמחה? הצטידנו בסלים מלאים יין וצידה; חבורה גדולה היינו וישבנו בשתי סירות. היו בינינו נשים צעירות לבושות בנדי-לֶבֶן. שרוי הייתי בשמחה ושרתי לעצמי בחשאי.

כשישבתי בסירה תהיתי, מאין באה כל התשחורת הזאת? כאן היו בנותיהם של רופאי-המחוז ושל החזן המקומי, שתי מחנכות והנשים מבית הכהן; מעולם לא ראיתי אותן, הן היו זרות לי, ובכל-זאת כליכך קרובות, כאילו ידעתי אותן מזמן. פעמים אחדות יצאתי מחוץ לשורת-הנימוס, לא הייתי רגיל בחברת בני-אָרם, ויש שפניתי לאחת הצעירות בלשון "את"; ברם, בני-החבורה סלחו לי. פעם אָמרתי "חביבה", או "חביבתי", אולם גם מחטאי זה העלימו את עיניהם והעמידו פנים, כאילו לא אָמרתי דבר.

מר מק היה לבוש, כדרכו, כתונת בלתי מגוהצת, עדויה סיכה משובצת. דעתו זחה עליו וקרא כלפי הסירה השניה:

— הוו זהירים בסלי הפקפוקים, מטורפים! אדוני הרופא, הוא חייב באחריותם של הפקפוקים.

— שפיר! — השיב הרופא. ושני הקולות האלה על-פני הים, העוברים מסירה לסירה, השרו עלי רוח של שמחה וחג.

אדוורדה היתה לבושה אותה השמלה, שלבשה אתמול, כאילו אָחרת לא היתה לה, או לא רצתה ללבוש אָחרת. גם את נעליה לא החליפה. כמדומה לי, ידיה לא היו נקיות ביותר; אולם לראשה חבשה מגבעת

חדשה, מקושטת נוצות. את חולצתה הצבועה לקחה
אתה, לשבת עליה.

לבקשתו של מר מק יריתי ברובי, כשעלינו על
היבשה; יריתי שתי פעמים וכל החבורה קראה "הורא".
עלינו על האי; הדייגים הקדימו בשלומנו ומר מק נכנס
בשיחה עם פועליו. מצאנו כוכביות ופרחי-בר ושמנו
בדשי-בגדינו; אחדים מאתנו מצאו פעמוניות.

וסיעות של צפרים צרחו בחלל-האי ועל-פני הים.

ישבנו על העשב, לרגליהן של לבנות עקומים מחופים
סיב לבן; הסלים הורקו, ומר מק פתח את הפקפוקים.
לובן-בגדים, תכלת-עינים, צלצול-כוסות, ים, לובן-מפרשים.
שרנו בחבורה.

ואודם פרח בלחיים.

לאחר שעה היתה כל ישותי מלאה שמחה. גם דברים
פעוטים עושים עלי רושם; צעיף מנפנף על מגפעת,
צמה מתפזרת, שתי עינים מתעצמות מתוך צחוק —
ונפשי מזדעזעת. האֵת, אותו יום, אותו יום!

— שמעתי, כי הנך דר בצריף קטן ונחמד, אדוני
הליטננט.

— הן, יש לי קני. אל-אלהים, כמה חביב עלי קני!
תבוא אלי, העלמה, לבקרני בצריפי. רק צריף אחד כזה
בעולם. ומאחורי הצריף משתרע יער גדול.

עוד אחת נגשת ואומרת לי בסבר פנים:

— זו לאדוני הפעם הראשונה להיות כאן בצפון?

— הן — משיב אני. — אולם הכל ידוע לי כבר, נבירותי. בלילה אני רואה פנים בפנים את ההרים, האדמה, החמה. אין רצוני להרבות במליצה. אכן, מה יפה הקיץ אצלכם! הוא ציץ בין לילה, כשהבריות ישנים, ובבוקר הריהו במלוא-צביונו. מציץ אני מן החלון ורואה אותו. לצריפי שני חלונות קטנים.

נגשת שלישית. היא מקסימה בקולה ובידיה הזעירות. כמה מקסימות הן כולן!

שלישית אומרת:

— נחליף את פרחינו. סגולה לאושר.

— הן, — עניתי ופשטתי את ידי, נחליף את פרחינו; תודה. כמה יפה היא, קולה מקסים, כל אותה שעה הקשבתי לקולה.

אולם היא מושכת את ידה עם הפעמוניות בחזרה ואומרת קצרות וברורות.

— מה אדוני סח? לא אליו פניתי בדברי.

לא אלי! לבי כאב על הטעות שטעיתי; רצון עז תקף אותי להתרחק מכאן, להתייחד בצריפי ולספר רק עם הרוח.

— אל תתרעם עלי — אָמַרְתִּי. — תטלח לי.

יתר הנשים מקתכלות זו בפני זו והולכות להן, שלא לראות אותי בשעת קלקלתי.

בו ברגע נגשה אחת אלינו מתוך הפזון; כולנו ראינו אותה. זו היתה אדוורדה. היא נגשת אלי,

פולטת איזו מלים, נופלת על צוארי, חובקת אותי בזרועותיה ומערת נשיקות על פי. בין נשיקה לנשיקה היא אומרת איזה דבר, אולם איני שומע אותו. כל המאורע היה מוזר בעיני; לפי נתאבן בקרפי ורק מבטה הבוער עשה עלי רושם. כשהוציאה אותי מזרועותיה התרומם חזה הקטן. היא עמדה לפני בפניה הושופים, בצוארה החום, זקופת-קומה וגביחה, בעינים מתיזות רשפי-אש וכולה מלאה עוז-רוח; הכל הסתכלו בה מתוך תמחון. שוב פעם צדוני ריסי-עיניה השחורים והמקומרים, שהגיעו עד המצח.

אי שמים, הרי נשקה לי ברבים!

— מה זאת, מרת אדוורדה? — שאלתי אותה ואני מאזין את מרוצת-דמי בעורקי. הנני מאזין את דפיקתו בתוך לועי וקולי נחנק בגרוני.

— אין בכך כלום, היא משיבה. — כך הוא רצוני. אין בכך כלום.

אני מסיר את כובעי ומעביר שלא מדעת את ידי בין שערות ראשי, כשאני עומד ונועץ בה את עיני. כלום באמת אין בכך כלום? — הרהרתי בלבי.

פתאום נשמע קולו של מר מק; הוא מדבר אלינו ודבריו אינם מגיעים לאזנינו. שמח אני, כי מר מק לא ראה כלום ואינו יודע את הנעשה. תיתי לי, שהיה באותה שעה בקצה האי! דעתי מתקררת במקצת, אני נגש אל התכורה ואומר מתוך צחוק, כשאני מעמיד פנים תמימים:

— הריני מבקש את סליחתכם, על שהתנהגתי שלא כשורה; בעצמי הנני מלא בושה וכלימה. השתמשתי ברגע, שהעלמה אדוורדה נגשה אלי להחליף את פרחיני והעלכתי אותה; מבקש אני את סליחת כולכם. הגיעו למקומי: חי אני בתוך בדידות, איני רגיל בחברת-נשים; מלבד זאת שתיתי היום יין, שאיני רגיל גם בזה. הוו דנים אותי לכף-זכות.

צחקתי והתאמצתי להתראות שוה-נפש לכל המאורע ולהסיה ממנו את הדעת; אולם בתוך לבי הייתי רציני. דברי לא עשו רושם גם על אדוורדה, היא לא נסתה להעלים דבר, למחות את רושם פזיזותה; להיפך, היא ישבה על ידי ולא הסירה עין ממני. היא דברה אלי לסירוגים. כששחקנו אחר-כך בשחוק „חתן וכלה“ אָמרה בקול רם:

— אני רוצה בליטננט גלן לבן-זוג. אין רצוני לחזר אחר גבר אחר.

— לעזאזל, שימי-נא מחסום לפיך! — לחשתי לה ורקעתי ברגלי.

פניה הפיעו תמהון. היא העותה את חטמה מכאב וחייכה מתוך מבוכה. לבי נתמלא רחמים עליה; לא יכולתי לעמוד בצער, הנשקף מתוך עיניה ופניה הדלים והכחושים; היא נתחפבה עלי ולקחתי את ידה הארוכה והדקה לתוך ידי.

— אחר-כך! — אָמרתני. — לא עתה. אפשר לנו להתראות מחר.

XI

בלילה שמעתי, כי אזור קם בפנתו ונבח; שמעתי את קול-נביחתו מתוך שנתי; ברם, חלמתי אָז על צידי, נכנסה נביחתו של הכלב לשורת-חלומי ולא הקיצותי. כשיצאתי מצריפי, בשתים לאחר הצות-הלילה, ראיתי עקבות-אָדם בין העשבים; איש אחד היה כאן, נגש לחלון אחד ואחר-כך אל השני. העקבות נעלמו במורד-הדרך.

היא באָה כנגדי, כשלחיה בוערות ופניה קורנים.

— כלום חכית לי? — שאלה. — לבי נקפני, שמא אתה מחכה לי.

לא חכיתי לה. היא בעצמה קדמה ובאָה.

— הערכה לך שנתך? — שאלתי. לא ידעתי, כמעט, מה לדבר.

— לאו, לא ישנתי כלל — ענתה. והיא ספרה לי, כי כל הלילה לא נתנה שינה לעיניה. אלא ישבה על כסא בעינים עצומות. גם יצאה לטייל.

— איש אחד היה הלילה על-יד צריפי — אָמרתי. — בבוקר ראיתי עקבותיו בין העשבים.

פניה מתכרכמים. היא לוקחת את ידי לתוך ידה ואינה משיבה כלום. אני מסתכל בפניה ושואל:

— אולי אַת היית זאת?

— הן — היא משיבה ונלחצת אלי. — אני היא. הרי לא העירותי אותך. התאמצתי ללכת בחשאי עד

כמה שאפשר. הן, אָנכי הייתי על־יד צריפך. הייתי שוב
בקרבתך. אָנכי אוהבת אותך.

XII

יום־יום נפגשתי אתה. מודה אני על האמת, הפגישות
הללו היו לי מקור־שמחה; לפי היה מפרכם ומתגעגע
אליה. כבר עברו שנתים מאז; עכשיו אני מהרהר בזה
רק לרצוני; כל אותו המאורע מניח את דעתי וממתיק
את שעמומי.

ומה ענין שתי נוצות־הצפור הירוקות לכאן — זה
יתברר להלן.

היו לנו מקומות רבים לפגישותינו: על־יד הטחנה,
על הדרך וגם בצריפי. היא היתה באָה לכל מקום
שרציתי. שלום! — היתה מקדימה תמיד ואָנכי הייתי
עונה לה: שלום!

— שרוי אַתה בשמחה היום, אַתה מזמר — היא
אומרת ועיניה מבריקות.

— הן, שרוי אני בשמחה — אָנכי עונה. — הנה
רבב על שכמך, זהו אבק, ואולי טיט־דרכים. אנשק את
הרבב; הן, הרשיני לנשק אותו. כל אשר עליך וכך
מלטף את נשמתי; דעתי מטורפת עלי מאהבתי אליך.
כל הלילה שכבתי נדוד־שינה.

ואמת היתה בדברי; לילות רבים עברו עלי ללא־
שינה.

אָנו הולכים בדרך זה בצד זו.

— מניחה אני את דעתך בנהגתי? — היא שואלת. — שמא אני מרבה דברים? לאו? אמור לי את האמת. יש שלבי נוקפני, כי אין זה לטובה...

— כלומר?

— היחוסים שבינינו. חוששתני, שסופם לא לטובה. אם תאמין לי ואם לא תאמין, חשה אני קור בגופי. צמרמת עוברת בגפי, כשאני באָה בקרבתך. אין זה אלא מתוך אושר.

— הן, גם אני חש כזה — אני עונה. — צמרמת עוברת בכל גופי, כשאני רואה אותך. ברם, הכל יהיה לטובה. אטפח לך קצת על גבך, כדי לחמם אותך.

היא מסרבת קצת ונענית לי; אני טופח מעט על גבה לשם צחוק; אני מחייך ושואל אותה, אם הוחם לה.

— א, לאו. בבקשה, אֵל תטפח שוב על גבי — היא אומרת.

המלים המעטות הללו! כמה תום ואין־אונים היה בהן: בבקשה, אֵל תטפח שוב על גבי.

הוספנו ללכת באותו דרך.

אפשר היא מתרעמת עלי על מעשה־הצחוק? — שאלתי את עצמי והרהרתי בלבי: נראה. ספרתי:

— נזכרתי מאורע. פעם אַחת, בשעת טיול בסירה, הסירה אשה אַחת פִּטפחת־משי מעל צוארה וזכרתי מסביב לצוארי. בערב אָמרתי לאשה: מחר אחזור לה

את המטפחת ; אָנכי אתן אותה לכביסה. לאו, השיבה, תחזירנה לי מיד, אָנכי אשמרנה כמות־שהיא, כמו שהיתה בידך. החזרתי לה את המטפחת. לאחר שלש שנים נתקלתי שוב באותה אשה. והמטפחת ? — שאלתי. היא הביאה את המטפחת. זו היתה עטופה בנייד, בלתי מכובסת, כמו שהיתה ; בעיני ראיתי.

אדוורדה הצליפה עלי מבט.

— האומנם ? ומה היה אחר־כך ?

— לא כלום — ענית. — ברם, דומני, כי זוהי מדה

נאה.

דומיה.

— היכן היא האשה עכשיו ?

— בחוץ־לארץ.

ושוב לא דברנו בנידון זה. כשנפטרה הימני אָמרה :

— ליל מנוחה ! אל תהרהר שוב באותה אשה.

גם אָנכי איני מהרהרת באתר, אלא בכך.

האמנתי לדבריה ; ראיתי, כי פיה ולבה היו שוים.

ואם היא מהרהרת בי — דייני. הלכתי אחריה.

— תודה, אדוורדה — אָמרתי לה. — אחר־כך

הוספתי בדברים היוצאים מן הלב. — את טובה לי מאד

ואני מודה לך, שבחרת בי ; המקום ישלם שכרך. אָמנם

איני יפה כאותם הגברים, שאפשר היה לך לבחור בהם,

אולם אני שלך, כולי שלך. הי נפשי. במה את מהרהרת ?

דמעות נוצצות בעיניך.

— אין בכך כלום — ענתה. — כל־כך מוזרים היו דבריך: המקום ישלם שכרך. אתה אומר זה, כאילו... כמה אני אוהבת אותך!

פתאום נפלה על צוארי, בדרך, ונשקה אותי.

כשהלכתי, נטיתי מן הדרך ובאתי בחשאי אל היער, להתחבא ולהתייחד עם שמחתי. אחר־כך רצתי שוב, מתוך סערת־רוח, אל הדרך, לראות, אם איש לא התגיש בי, כשנכנסתי אל היער. אולם לא ראיתי איש.

XIII

לילות־קיץ, מי־מנוחות ויערים עטופים דומית־אין־קץ. אין קול, אין הר־צעדים מן הדרכים ונפשי מלאה, כשכורת יין אָדום־כהה.

יבחושים ויתושים נכנסים מתוך מעוף חרישי דרך חלוני; נוהרים לזוהר האש שעל־גפי הכירה ולריח צל־הצפור. הם מתחבטים חבטה עמומה בתקרה, עפים מסביב לאָזני, עד שצמרמרת עוברת בכל גופי ויושבים על אשפתי הלכנה, התלויה על הכותל. אני מסתכל בהם והם יושבים, רותתים ומסתכלים בי. בהם יבחושים, תולעי־משי ויתושים. דומה עלי, כי אחדים מהם דומים לחורגיות עפות.

אני עומד בפתח צריפי ומקשיב. אין קול, אין אושה, הכל עטוף שינה. האויר מבהיק ברמשים פורחים, ברבוא רבואות כנפים משיקות. בשפולי־היער צומח נץ־

חלב ; גרגרי-בר מלבלבים ; וחכיבים עלי הנצנים הקטנים,
מודה אני לפניך, מלך חי וקים, על כל נץ ופרח שראיתי ;
הם היו כשושנים קטנים על דרכי ועיני זולגות דמעות
מתוך אהבה אליהם. במרחק לא רב צומחות חבצלות-
בר. איני רואה אותן, אלא מריח את ריחן.

ובשעות הלילה נותנים פתאום ריחם ביער פרחים
גדולים, לבנים ; גביעיהם פתוחים והם נושמים. פרפרי-
לילה שעירים שוקעים בין עליהם ומרעידים אותם. הולך
אני מפרח לפרח ; שתוים הם. הללו הם שכורי-
פרחים ואני רואה בשכרונם.

פסיעות קלות, נשימת בן-אדם וקול צוהל : שלום !

אני משיב שלום וכורע על ברכי, לופת את רגליה
ושמלתה הדלה.

— שלום, אדוורדה ! — אני אומר שוב, עיף-נפש
מאושר.

— כמה גדולה אהבתך אלי ! — היא לוחשת.

— כמה עלי להודות לך ! — אני משיב. — את שלי
ולבי שלו כל היום ומהרהר בך. הרי את היפה בבנות-
האדמה ואנכי נשקתי אותך. יש שפני מסמיקים משמחה,
כשאני נזכר, שנשקתי אותך.

— מפני מה אתה אוהב אותי כל-כך הערב ? —
היא שואלת.

בנידון זה יש עמי טעמים ונמוקים רבים ; אין לי
אלא להרהר בה ולבי מתמלא אהבה אליה. המבט הזה

מתחת לריסים המקומרים, המגיעים עד המצח והעור
השזוף והנחמד!

— איך לא אהבך! — אני משיב. — אני מתהלך
כאן ומודה לכל אילן על שלומך. בנשף-מחולות אחד
ראיתי אשה צעירה, שישבה על כל מחול ומחול ואיש
לא שם אליה לב. אָנכי לא ידעתי אותה, אולם פניה
עשו עלי רושם וננשתי אליה מתוך קידה. ובכן? לאו —
היא מנענעת בראשה. כלום אין הגברת יוצאת במחול? —
שאלתי. ישערנא, — ענתה, — אבא היה יפה-תואר,
אמי היתה יפה-פיה ואבא כבש את לב אמא מיד. ואָנכי
נולדתי חגרת.

אדוורדה נעצה בי את עיניה.

— נשברנא — אָמרה.

ישכנו על העשב.

— יודע אתה, מה שחברתי אומרת עליך? —
פתחה. — היא אומרת, כי מבטך מבטיחיה וכשאתה
מסתכל בה נטרפת דעתה עליה. דומה עליה, כאילו נגעת
בה, היא אומרת.

חדוה מיוחדת לפפה אותי לדבריה. ואני מהרהר
בלבי: רק אחת היא בעולם, הקרובה ללבי ומה דעתה
היא על מבטי? שאלתי:

— מי היא זו חברתך?

— זה לא אנגלה לך — ענתה. — אולם היא אחת
מבנות-לזויתנו, שהיו אתנו על האי.

— הן, הן — אָמרתי.

עברנו לדבר על ענינים אחרים.

— אבא נוסע בימים האלה לרוסיה — אָמרה — וְאִז
אעשה חגיגה. כלום היית ב"גבעות-הפרות"? שני סלים
מלאים בקבוקי־יין נקח אתנו; הנשים מבית הכהן
תלוּינה שוב אלינו; אבא כבר מסר את היין לרשותי.
שוב לא תסתכל כך בפני חברתי. האין זאת? ואם לאו,
לא אֶזְמִין אותה.

ומתוך שתיקה היא נופלת על צוארי, נועצת בי את
עיניה ונושמת בכבדות. מבטה היה קודר.

פתאום קמתי על רגלי וְאָמַרְתִּי מתוך מבוכה:

— ובכן, אָכִיךְ נוסע לרוסיה?

— מפני מה מהרת לקום? — שאלה.

— הרי השעה מאוחרת, אדוורדה — ענית. —
הפרחים הלכנים סוגרים שוב את גביעיהם, החמה מניצה,
מאיר היום.

לויתי אותה דרך היער ועמדתי והבטתי אחריה, עד
שנעלמה מעיני; במורד־הדרך עמדה, חזרה לאחוריה
ובלחש חרישי קראָה לי: "ליל מנוחה" 1 — ונעלמה.
בו ברגע נפתחה דלת ביתו של הנפח; איש לבוש כתונת
לבנה יצא מן הפית, הסתכל לצדדים, שלשל את המגפעת
על מצחו והלך בדרך, העולה לסירילונר.

בְּאֶזְנֵי צֵלָלוּ עוד דבריה האחרונים של אדוורדה.

XIV

אני שכור־שמחה. מורה אני ברובי והד עונה מהר
להר, מרחף על־פני הים ונתקל באזנו של ספן חטוף־שינת.
שמחתי זו על שום מה? מחשבה, המנצנצת במחי, זכרון,
הד ביער, בן־אדם. אני מהרהר בה; עוצם את עיני,
עומד על הדרך ומהרהר בה. מונה אני את הרגעים.

צמא אָנכי ושותה מן הנחל; אחר־כך אני מונה
מאה צעד לפנים ומאה לאָחור; כבר מאוחרת השעה, —
אני מהרהר בלבי.

כלום אירע איזה מאורע בינתיים? עבר חודש,
וחודש אינו זמן אָרוך; לא אירע כלום בינתיים. הבוחן
לבבות יודע, כי החודש עבר במהירות. ברם, הלילות
ארוכים לפעמים ומצאתי לי תקנה, להרטיב את כובעי
במיה־נחל וליבשו, כדי להמתיק את השעמום בשעת
המתנה.

אני מונה ללילות. לפרקים עבר ליגה ואדוורדה לא
בָּאָה; פעם לא בָּאָה שני לילות רצופים. שני לילות.
לא אירע כלום, אולם אָנכי חשבתי, כי אָשרי הגיע למרום־
פסגתו.

וכי לא היה כך?

— שומעת את, אדוורדה, כמה גדולה התנועה ביער
הלילה? רעידה שאינה פוסקת בתוך הגבשושיות וטרפ־
האילנות רותתים. דבר־מה מתרחש ובא. ברם, לא לזה
כוונתי. מן ההר נשמע רון־צפור. אין זו אלא כחוליה;
אולם זה שני לילות רצופים היא יושבת על מקומה

ומזמרת. שומעת את את הצלילים המונוטוניים,
מונוטוניים?

— הן, שומעת אני. ברם, מפני מה אתה שואלני
לזה?

— לא כלום. היא יושבת שם זה שני לילות. רק
זה חפצתי לאמר... תודה, תודה לך, אהובתי, שבאת
הערב. ישבתי כאן וחכיתי לך, שתבואי היום או מחר
בערב. כמה שמחתי לקראת בואך!

— גם אָנכי לא ישנתי. איני מהרהרת אלא בך.
אָספתי למשמרת את שברי הכוס, ששפרת. עודך זוכר?
אבא נסע הערב; לא היה ספק בידי לבוא, הרבה היה
לי לצרור ולארוז, גם להזכיר לו דברים רבים. ידעתי,
כי היית ביער וחכית לי, צררתי את חפציו ועיני זלגו
דמעות.

ברם, הרי עברו שני לילות, הרהרתי בלבי, מה עשתה
בלילה הראשון? ומפני מה אין עיניה מבריקות משמחה,
כהרגלה?

עברה שעה. הכחוליה על ההר נשתתקה. דומית-
מות שלטה ביער. לאו, לאו, לא אירע כלום, הכל היה
כמתחילה, היא הושיטה לי את ידה, אָמרה "ליל מנוחה"!
והביטה עלי במבטי-אהבה.

— מחר? — שאלתי.

— לאו, לא מחר.

לא שאלתי מפני מה.

— מחר חלה החגיגה שלנו — אָמרה מתוך חיוך. —
 חפצתי להפתיע אותך, אולם פניך הביעו כלי־כך צער, עד
 שהייתי אנוסה לגלות לך. הזמנתי אותך בכתב.

וקלות, שלא נתנה להתאר, מלָאָה את לבי.

היא הלכה והניעה לי בראשה.

— עוד שאלה אַחת — אָמרתי ולא זזתי ממקומי. —
 אימתי אָספת את שברי־הכוס ?

— אימתי ?

— הן. לפני שבוע ? לפני שבועים ?

— אולי לפני שבועים. ברם, מפני מה אַתה שואלני
 לזה ? לאו, אודה על האמת, עשיתי זאת אתמול.

היא עשתה זאת אתמול ; עוד אתמול היתה מהרהרת
 בני. הכל שפיר !

XV

שתי הסירות היו מוכנות להפליג ואנחנו ישבנו בהן.
 שרנו ופּטפּטנו. „גבעות־הפרה“ היו מאחורי האיים וזמן
 רב היה לנו לשוט ; בינתיים ספרנו בינינו מסירה לסירה.
 הרופא היה לבוש בגדי־לבן, כמו הנשים ; מעולם לא
 ראיתי אותו כלי־כך שמח ; הוא השתתף בשיחה ולא
 היה שוב שומע מתוך שתיקה. כמדומה היה לי, שתה
 מעט והיה ב„גילופין“. כשעלינו על היבשה, משך אליו
 לרגע את תשומת־לבם של כל בני החבורה בברכת

„ברוכים הבאים!“ הרהרתי בלבי: ובכן, בחרה בו אדוורדה לבעל-החגיגה.

הוא היה נוח מאד להנשים. עם אדוורדה התנהג בכבוד ובהספרת-פנים, לפעמים ביחס-אָב ויש שנהג מנהג מורה, עד לכדי קפדנות. היא דברה על שנת הולדתה ואָמרה: נולדתי בשלשים ושמונה, והוא העיר: כונתה, בודאי, באֵלף, שמונה מאות, שלשים ושמונה. כשאָמרת דבר, הקשיב בכבוד ובתשומת-לֵב. הוא לא הפיט עלי מנבחה.

ריבה נגשה אֵלַי והקדימה בשלומי. אָנכי לא הכרתיה וגם אי-אפשר היה לי להזכר מי היא. אָמרת דברים מתמיהים אחרים והיא צחקה עליהם. זו היתה אַחת מַפְנוֹתַי שֶׁל הַכֶּהֵן; נִזְדַּמְנַתִּי אֶתָּה עַל הַאִי וְהַזְמַנְתִּי אוֹתָהּ לְבַקְרָנִי בְּצִרְפִּי. סִפְרָנוּ רְגָעִים אַחֲדִים.

עוברת שעה, שעתים. אני משתעמם, מוזגים לי יין ואני שותה, מתהלך בין בני החבורה ומספר עם כולם. אני יוצא שוב משורת-הנימוס, בא במבוכה ואיני יודע כיצד להסביר פנים; יש שאני טועה בדברי, או נאלם דומית. וכל זה מדאיב את נפשי. על-יד האבן הגדולה, המשמשת לנו שלחן, יושב הרופא ומנענע בידי:

— נשמה! מה זאת נשמה? — הוא שואל. בתו של הכהן חשרה אותו במינות. — שפיר. וכי אין אדם בן-חורין במחשבותיו? הבריות מציירים להם את הגיחנם כבית מתחת לארץ ואת השטן כפקיד לשכה, לאו, כמלך בכפה. הנה, למשל, תמונת-המזבח בסניף בית-התפלה: דיוקנו של ישו, יהודים ויהודיות אחדים, מיס הנהפכים

ליין ; שפיר. אולם ראשו של ישו מעוטר עטרת-זוהר. מה זו עטרת-זוהר ? חשוק-חבית כתום, התלוי בשלש שערות.

שתים מן הנשים ספקו כפיהן מתוך פחד. ברם, הרופא ידע, כיצד להחליץ מן המיצר יאמר מתוך חיוך : — נורא הדבר, האין זאת ? איני חולק. ברם, כששונים את הדבר, כשחוזרים עליו שש-שבע פעמים ומתוך עיון, שוב אינו נורא כל-כך... אתכבד לשתות עם הגבירות.

הוא כרע בעשב לפני שתי הנשים, הסיר את מגבעתו, אולם לא הניח אותה, אלא הרימה למעלה בידו השמאלית ושתה כוסו בבת-אחת, כשהפשיל את ראשו לאחוריו. מאומץ-רוחו אצל גם עלי והייתי מוכן ומזומן לשתות עמו, אלמלא הריק את כוסו.

אדוורדה לא הסירה ממנו עין. אָנכי עמדתי לצדך ולחשתי לה :

— כלום נשחק גם היום במשחק „חתן וכלה“ ?
רטט קל עבר בגופה וקמה על רגליה.

— אל תסיח דעת, כי עכשיו אין אָנו מדברים בינינו בלשון „אתה“ — לחשה לי.

ואני גם לא אָמרתי לה „את“.

עברה שוב שעה. היום אָרך מאד ; אלמלי היתה סירה שלישית, הייתי שט לבדי הביתה. אֶזוף היה קשור בצריפי, אפשר היה מהרהר בני. מחשבותיה של אדוורדה היו, בודאי, לא עלי ; היא דברה על האושר, הצפון

בנסיעה לארצות רחוקות. לחייה בערו וגם נכשלה
בלשונה.

— לא יהיה רב מאושר ממני באותו יום...

— רב מאושר — העיר הרופא.

— מה? — שאלה.

— רב מאושר.

— איני יורדת לדעתו.

— את אָמרת „רב מאושר“ — ותו לא.

— כלום אָמרתִי כך? סליחה. איש לא יהיה מאושר
ממני באותו יום, שאעמוד על מכסה אנית־קיטור. יש
שלבי כמה ועורג לארצות, שמעולם לא שמעתי את שמן.
היא ערגה לארצות רחוקות, היא שכחה אותי. פניה
העידו בה, כי שכחה אותי. על זה לא היה מה לדבר;
ברם, פניה העידו בה.

והרגעים עברו לאט והטילו עצב. שאלתי את אחדים
מפני החבורה, אם לא הגיע הזמן לשוב הביתה; השעה
מאוחרת — אָמרתִי — ואזוף קשור בצריפי. אולם איש
לא רצה לשוב.

נגשתי פעם שלישית לבתו של הכהן. הרהרתי
בלבי: זוהי שאָמרה, מפטי — מפטי־חיה. שתינו יחד;
עיניה היו מלאות תנועה, לא נחו אף רגע. היא הסתכלה
בי כזרה.

— כלום — פתחתי אני — לא בָּאת הגברת לכלל
דעה, כי בני־אדם בארץ זו דומים להקיץ הקצר? הם
ארעיים ומקסימים כמותו.

דברתי בקול רם, בקול רם מאד, ומדעת. הוספתי לדבר בקול רם ובקשתיה שוב, כי תבקרני ותראה את צריפני. המקום ישלם שכרה — אָמַרְתִּי מתוך צער ובלבדי הרהרתי מה אוכל לתת לה במתנה, כשתבוא לי. אפשר שלא יהיה בידי כלום, מלבד אִשְׁפָּתִי.

והעלמה הבטיחה לבוא.

אדוורדה הפנתה אלי את גבה ונתנה לי לדבר, כמה שלבי חפץ. היא הקשיבה לכל המדובר בחבורה ולפרקים נזרקה מלה מפיה. הרופא נחש להנשים בידיהן ודבר ככל העולה על לשונו. ידיו היו קטנות וענוגות ועל אצבע אחת התנוססה טבעת. ראיתי את עצמי כמיותר ורגעים אחרים ישבתי מן הצד, על אבן. היו דמדומי ערב. הנה אני יושב בודד על אבן — אָמַרְתִּי לעצמי — והנפש היחידה, שבירה להוציאני מפידודתי אינה שמה לי לב. ברם, זה לא איכפת לי...

רגש של בדידות ויתום תקף אותי. השיחה מאחורי צלצלה באזני ושמעתי את קול-צחוקה של אדוורדה. לקול הצחוק קמתי פתאום ונגשתי אל החבורה. רוחי היתה סוערת בקרבי.

— רגע אחד, — אָמַרְתִּי, — כשישבתי מאחוריכם נצנצה מחשבה במח, להראות לכם את ספר-הזכובים שלי. — ואני הוצאתי את ספר-הזכובים שלי. — סלחו לי, שלא עמדתי על זה מתחילה. בבקשה לעיין בו. זה יהיה לי לקורת-רוח. התבוננו לכל; ישנם כאן זכובים אדומים וצהובים. — וכשעת דבורי אָחֲזִיתִי את כובעי בידי. נתפסתי, כי הסרתי את כובעי, וכי יצאתי שוב מחוץ לשורת-הנימוס וחבשתיה מיד.

רנע שלטת דומיה ואיש לא לקח מידי את הספר.
לסוף פשט הרופא את ידו ואמר:

— תודה, נראה-נא את מעשי-הלהטים. הדבר היה
תמיד לחידה בעיני, כיצד נעשים הזכוכים הללו.

— מעשי ידי הם — אָמַרְתִּי לוֹ מֵתוֹךְ הַכֶּרֶת-טוֹבָה.
ומיד החילותי להסביר לו כיצד הם נעשים. — הדבר
פשוט. קונה אני את הנוצות והווים; המלאכה אינא
כל-כך מהודרת; ברם, עשיתיה רק לעצמי, לצרכי. אפשר
לקנות זכוכים עשויים והללו יפים מאד.

אדוורדה הצליפה מבט של שויון-נפש עלי ועל
הזכוכים והוסיפה לספר עם חברותיה.

— הרי גם החומר כאן — אָמַר הַרופֵּא. — ראו-נא
את הנוצות היפות הללו.
אדוורדה זקפה את עיניה.

— הירוקות הן יפות — אָמַרְתָּ. — יתן לי לראותן,
אדוני הרופא.

— תקח אותן לה — אָמַרְתִּי. — הן, תקח לה,
בבקשה. שתי נוצות-צפור ירוקות. בבקשה, לזכרון.

היא התבוננה בהן ואָמַרְתָּ:

— הן ירוקות וצהובות כאחד, הכל לפי האור.
תודה; אם ברצונו לתתן לי.

— הריני נותנן לה במתנה גמורה — אָמַרְתִּי.
היא לקחה את הנוצות.

הרופא החזיר לי את הספר והודה לי. הוא קם על
רגליו ושאל, אם אין בדעתנו לשוב הביתה.

אָנכי אָמרתִי :

— הן, בשם אלהים. יש לי כלב בצריפי; הכלב הוא ידידי ורעי; שוכב הוא ומהרהר בי וכשאני שב הוא מניח את שתי רגליו על אדן־החלון ומקדים בשלומי. היה יום יפה והוא עובר, נשוב הביתה. מודה אני לכולכם.

עמדתי מן הצד, לראות באיזו סירה תשב אדוורדה ואשב בשניה. פתאום קרָאָה אותי. נעצתי בה מבטי־תמהון. פניה היו משול־הבים. אחר־כך נגשה אלי, נתנה לי ידה ואָמרה בקול מלטף :

— תודה על הנוצות... הרי אָנו נוסעים בסירה אחת?

— אם רצוֹנה בכך — עניתִי.

ישבנו בסירה. היא ישבה לצדי, על ספסל־המשוט, וברכיה נגעו בי. מבטי שנינו נתקלו זה בזה. נגיעת ברכיה הניחו את דעתי; החילותי להתנחם על היום המר ושמחתי שבה אלי לָאָט. פתאום שנתה את טעמה, הפנתה אלי את גבה והחלה לספר עם הרופא, שישב על־יד המשוט. רבע שעה לא השגיחה בי, כאילו לא הייתי בעולם. ואָז עשיתי דבר, שאני מתחרט עליו ושאני יכול להסיח דעת ממנו. היא נשלח נעל מעל רגלה, ואָנכי אָחזתי בנעל וזרקתיה הלָאָה על־פני המים. אם מתוך שמחה, שהיא בקרבתי, או מתוך רצון להראות את כחי או להסב עלי את תשומת־לבה — איני יודע. כל זה נעשה בחפזון ולא הרהרתי כלום. איזה רגש מוזר תקף אותי. הנשים צרחו בקול. ואני בעצמי הייתי, כאילו

נשתתקו אברי. אולם מה התועלת? כבר נעשה מעשה.
 הרופא בא לעזרתי, הוא קרא: מהר וחתור! וחתר
 אל הנעל. לאחר רגע שלה אותה הספן, כשהתחילה
 לצלול. שרוולו נרטב עד המרפק. קולות "הורא" נשמעו
 משתי הסירות.

הייתי מלא בושה והרגשתי, כי פני מסמיקים
 ומלבינים, כשנגבתי את הנעל במטפחתי.

אדוורדה לקחה מידי את הנעל ולא דברה דבר. לאחר
 רגעים מועטים אָמרה:

— עוד לא אירע לי מאורע כזה.

— האין זאת? לאו. — ענית. צחקתי והעמדתי
 פנים, כאילו עשיתי את הדבר הזה מתוך כונה ידועה,
 כאילו דברים בגו. פרס, איזו כונה היתה לי? הרופא
 הביט עלי בפעם הראשונה במבט של בטול.

עבר רגע, הסירות שטו הביתה. דעתם של בני
 החבורה זחה שוב, שרנו וקרבנו אל הנמל. אדוורדה
 נענתה:

— לא שתינו את כל היין, עוד נשארו בקפוקים
 רבים. נעשה שוב חגיגה בימים הקרובים; נצא במחול
 ונערוך נשף בביתנו.

כשעלינו על היבשה בקשתי סליחה מאדוורדה.

— מתגעגע אני לצריפי — אָמרת. — יום מר הית
 לי היום.

— יום מר, אדוני הליטננט?

— כלומר, — אָמַרְתִּי, — קִפַּחְתִּי אוֹתוֹ לְעַצְמִי
 וּלְאַחֲרָיִם. הִשְׁלַכְתִּי אֶת נַעֲלָה לְתוֹךְ הַמַּיִם.
 — הֵן, זֹו הִיתָה הַמְצָאָה מְשׁוּנָה.
 — תִּסְלַח לִי — אָמַרְתִּי.

 XVI

כלום לא הוגדשה הסָאָה? גמרתי בדעתי לקבל הכל
 בפאהבה. סהדי במרומים. כלום חזרתי אָנכִי אַחֲרֶיהָ?
 לאו, לאו; אָנכִי רק עמדתי באחד מימות־החול על
 דרכה, כשעברה. מה משונה הקיץ כאן בצפון! חסילי-
 הקיץ לא נראו שוב במעופם ובני־אָדָם נעשו לי יותר
 מוזרים, אם כי החמה זרחה עליהם ביום ובלילה. לָאָן
 הביטו עיניהם הכחולות ומה התרקם מתחת למצחיהם
 המשונים? ברם, כולם לא ענינו אותי אַף במשהו.
 הייתי נוטל את חכותי ועוסק בציר־דנים שני ימים,
 אַרְבַּעַה ימים רצופים; רק בלילה הייתי שוכב בצריפי
 בעינים פקוחות...

— אַרְבַּעַה ימים לא ראיתיה, אדוורדה.
 — אַרְבַּעַה ימים, זה אמת. הייתי טרודה מאד.
 יכנס ויראה.

היא הכניסה אותי לטרקלין. השולחנות לא היו,
 הכסאות עמדו לאורך הכותל, הכל נעתק ממקומו;
 הנברשת, התנור והכתלים היו מקושטים קשומ פנטסי

בצמח־יבֶר וּבְאָרְג שְׁחֹר, הַנִּמְכָּר בַּמַּחֲסָן. הַפְּסַנְתָּר עִמָּד
בְּקֶרֶן־יָיִי

אלו היו הכנותיה אל ה"נשף".

— מה דעתו? — שאלה.

— מהודר! — ענית.

יצאנו מן החדר.

נענית:

— ברם, אדוורדה, היא הסיחה את דעתה ממני
לגמרי?

— איני יודדת לדעתו — ענתה מתוך תמהון. כלום
לא ראה כל מה שהיה מוטל עלי לעשות? וכי יכולתי
לבוא אליו?

— לאו — אָמַרְתִּי. — היא לא יכלה לבוא אלי. —
עִיף וַיִּגַע הַיִּיתִי מִנְדֹדֵי־לֵילָה, דְּבָרֵי הָיוּ תַפְלִים, לֹא
יָדַעְתִּי מַה אָנִי סָח, כֹּל הַיּוֹם הַיִּיתִי שְׂרוּי בַצֶּר. — לֹאוּ,
לֹא יִכְלָה לָבוֹא אֵלַי. מַה רְצִיתִי לֵאמֹר? בְּקִצְרָה, נַעֲשֶׂה
אִיזָה שְׁנוּי בִּיתוּסִינוּ, אִירַע אִיזָה מֵאֹרֶעַ. אֹלֶם אִי־אֶפְשֶׁר
לִי לְהַכִּיר בַּפְּנִיהַ מַה טִּיבוֹ שֶׁל הַמֵּאֹרֶעַ. מַה מִּשׁוֹנָה
מִצַּחָה, אֲדוֹוֶרְדָּה! עֲכָשִׁיו עִמְדַתִּי עַל זֶה.

— ברם, אָנֹכִי לֹא שִׁכַּחְתִּי אוֹתוֹ — עָנְתָה וּפְנִיָה
הַסְמִיקוּ. וּפְתָאוּם שִׁלְבָה זְרוּעָה בִּזְרוּעֵי.

— לֹאוּ, לֹאוּ, אֶפְשֶׁר, כִּי לֹא שִׁכַּחְתָּ אוֹתִי. אִם כֵּן,
אִינִי יוֹדֵעַ מַה אָנִי סָח. אַחַת מִשְׁתֵּי אֱלֹהִים.

— מֵחַר יִקְבַּל הַזְּמִנָּה. עָלֶיךָ לְצַאֵת אֶתִּי בַּמַּחֲוֶל.
כַּמָּה נִרְבֵּה לְרַקֵּד!

— רצונה ללוות אותי קצת ? — שאלתי.

— עכשיו ? לאו, אי־אפשר לי — ענתה. — הרופא יבוא מיד, הוא יעזור על ידי, עוד עבודה לפני. ובכן, החדר מקושט יפה, לדעתו ? כלום אינו סובר...
מרכבה עמדה בחוץ.

— הרופא בא היום ? — שאלתי.

— הן, שלחתי להביאו במרכבה, רציתי...

— לחוס על רגלו הכהה, הן. עכשיו עלי להסתלק. שלום, שלום, אדוני הרופא. שמח אני לראותו שוב. רענן ובריא ? מקווני, כי יסלח לי, אם אפטר עכשיו.

בחוץ, לפני המרפסת, עמדתי וחזרתי לאחורי. אדוורדה עמדה על־יד החלון והפיטה אחרי ; הפשילה בשתי ידיה את הווילונות והציצה בי ; פניה היו תפוסים־מחשבה. שמחה פנימית מוזעזעת את נפשי, ממהר אני לעזוב את הבית ברגלים קלות ובמפטים קודרים, הרובה היה כמקל בידי. כשאשא אותה, אהיה לאדם הגון — הרהרתי בלבי. הגעתי אל היער ואני מהרהר שוב : כשאשא אותה, אהיה לעבדה הנאמן, אף אם לא תהיה כדאית לי, וגם אם תבקש ממני דבר שמחוץ לשורת היכולת, אעשה כל מה שבכחי, לאו, מה שלמעלה מכחי ואהיה שמח בחלקי, שהיא שלי... עמדתי, כרעתי על ברכי ומתוך תקוה ומסירות לחכתי את העשב על הדרך ; אחר־כך קמתי על רגלי.

הייתי שוב מלא בטחון. שנוי־יחוסה בימים האחרונים אינו אלא מתוך הרגלה. הרי עמדה והפיטה

אחרי כשהלכתי, עמדה על־יד החלון ולוותה אותי
במבטיה, עד שנעלמתי מעיניה; מה היה לה עוד
לעשות? שמחתי טרפה את מחשבותי, רעבתי ולא
הוגשתי ברעבוני.

אזוף רץ כנגדי; לאחר רגע החל לנכות. זקפתי
את עיני: אשה, עטופה מטפחת לבנה לראשה, עומדת
בקרן־זווית של צריפי. זו היתה חוה, בתו של הנפת.

— שלום, חוה! — אָמַרְתִּי.

היא עמדה על־יד האבן האפורה והגבוהה, כשפניה
מסמיקים ומוצצת בפיה אֶחַת מאצבעותיה.

— חוה, מה לך? — שאלתי.

— אזוף נשך אותי — ענתה וכבשה עיניה בקרקע.

התפוננתי לאצבעה. בעצמה נשכה אותה. מחשבה
מנצנצת במחי ואני שואל אותה:

— זה זמן רב את עומדת כאן?

— לאו, לא זמן רב — היא משיבה.

מתוך שתיקה אני אוֹחֵז בידה ומכניסה לצריפי.

XVII

אל ה"נשף" באתי מציד־הדגים, מזוין ברובי
ובילקוטי, רק לבשתי את חליפת־העור הטובה. השעה

היתה מאוחרת, כשבאתי לסירילונד; מן הבית הגיע
 לאזני קול המחולות; לאחר רגעים מועטים נשמעו
 קולות: הנה הצידי, הליטננט! צעירים אחדים הקיפוני
 ורצו לראות בצידי; צדתי שני צפריים ושליתי גלדנים
 אחדים. אדוורדה קבלה אותי בסבר פנים שוחקות, זה
 עתה יצאה במחול, פניה היו מסמיקים.

— המחול הראשון אתי! — קרָה.

ושנינו יצאנו במחול. שום תקלה לא אירעה;
 סחרחרות תקפה אותי, אולם לא נפלתי. מגפי הגבוהים
 הקימו שאון, באזני שמעתי אותו וגמרתי בדעתי, שלא
 לצאת שוב במחול; גם צרמתי את הרצפה המכוירת.
 ורעתי היתה נוחה, שלא הבאתי תקלה עוד יותר גדולה.

שני שוליותיו של מר מק היו בין הקרואים ורקדו
 מתוך כובדראש, גם הרופא השתתף במחולות. מלבדם
 היו עוד ארבעה צעירים, בניהם של הכהן ורופא המחוז.
 עמיל־אורח בא גם הוא. הוא הצטיין בקולו הנעים ולווה
 בשירתו את התזמורת; לפרקים עזר את הנשים בנגינת־
 הפסנתר.

איני זוכר שוב, כיצד עברו השעות הראשונות,
 אולם מאורעותיה של האשמורה האחרונה חרותים כולם
 בזכרוני. החמה האירה בזוהר אָדום וצפרייהים ישנו
 את שנתם. ערכו לפנינו יין ועוגות, דברנו בקול, שרנו;
 צחוקה הרענן והצוחל של אדוורדה נשמע במלוא־חללו
 של החדר. ברם, מפני מה לא דברה אלי אף מלה אחת?
 נגשתי אליה ורציתי להשמיע לה, עד כמה שיעלה בידי,
 מחמאה; היא היתה לבושה שמלה שחורה, זו היתה,

בודאי, אותה השמלה, שלבשה ביום־בגרותה, היא היתה קצרה ממדתה, אולם היתה הולמת אותה בשעת רקודה. וזה רציתי להשמיע באזניה.

— השמלה השחורה... — פתחתי.

אולם היא קמה על רגליה, אָחזה בזרועה של חברתה והלכה אתה. דבר זה חזר ונשנה פעמים אחדות, נו, הרהרתי בלבי, מה אפשר לי לעשות? ברם, מפני מה היא עומדת על־יד החלון ומפיטה אחרי במבטי־עצב, כשאני נפטר ממנה?

אשה אחת הזמינה אותי למחול. אדוורדה ישבה לא רחוקה ממני ואָנכי עניתי בקול רם:

— לאו, אני נפטר מיד לביתי.

אדוורדה הצליפה עלי מבט של שאלה ואָמרה:

— רצונו להפטר? א, לאו, הוא לא יפטר.

רטט עבר בכל אברי־גופי והרגשתי, כי שני כותהדקות לשפתי. קמתי על רגלי.

— כמה פנים לדבריה — אָמרתי לה ופסעתי פסיעות אחדות אל הדלת.

הרופא חסם לפני את הדרך וגם אדוורדה מהרה אלי:

— אַל יגלה פנים בדברי שלא ככוונתי — אָמרה בחוס. — כוונתי היתה, כי הוא יהיה האחרון, האחרון ממש, לעזוב את הבית. מלבד זאת, הרי רק השעה

הראשונה לאחר חצות... שמעתי — הוסיפה בעינים
מבריקות, — כי נתן להספן חמשה שקלים, על ששלה
את נעלי. הוא הרבה במחיר. — והיא מלאה פיה צחוק
ופנתה לשאר בני-החבורה.

עמדתי פעור־פה, נדכה ונבוך.

— היא חמדה לה לצון — אָמרתִי. — מעולם לא
נתתי להספן חמשה שקלים.

— לאו? לא נתן? — היא פתחה את הדלת,
המובילה אל המטבח וקראה את הספן. — יעקב, זוכר
אתה את נסיעתנו אל „גבעות הפרה“? שלית אָז את
נעלי מן המים.

— הן — ענה יעקב.

— כלום קבלת חמשה שקלים בשביל ששלית את
הנעל?

— הן, הגברת נתנה לי...

— שפיר. רשאי אתה ללכת.

כל הפריחה הזאת על שום מה? — הרהרתי בלבי. —
רצונה להלבין את פני? דבר זה לא יעלה בידה; איני
נעלב בזה. אָמרתִי בקול רם ובדברים פרורים:

— רואה אני חובה לעצמי להודיע בפני כל החבורה,
כי יש כאן טעות או שקר. מעולם לא עלה על דעתי
לתת להספן חמשה שקלים בשביל נעלה. אפשר, כי זו
היתה חובתי לעשות, אולם עדיין לא עשיתי כזאת.

— עכשיו נמשיך את המחולות — אָמרה מתוך
קמוט־מצח. — מפני מה אין אָנו יוצאים במחול?

חייבת היא לתת אמתלה לדבריה — הרהרתי בלבי
והלכתי לכוון את השעה ולדבר אתה. היא נכנסה אל
החדר הסמוך ואנכי נכנסתי אחריה.

— לחיים! — אמרתי במחשבה להשיק כוסי בכוסה.

— כוסי ריקה — השיבה בקצרה.

ולפניה עמדה כוס מלאה.

— חשבת, כי זוהי כוסה.

— לא, אין זו שלי — אמרה והחזירה פניה לשכנתה.

— אם כן, תסלח לי — אמרתי.

רבים מפנייהחבורה הרגישו בזה.

לבי התכווץ בקרבי; מתוך צער ועלבון אמרתי לה:

— ברם, היא חייבת לתת אמתלה...

היא קמה על רגליה, אָחזה בשתי ידי ואמרה מתוך

תחנונים:

— ברם, לא היום, לא עכשיו. שרויה בצער אנכי.

אי שמים, כיצד הוא מסתכל בי! הרי היינו ידדים
לשעבר...

בלב כואב פניתי לימין וחזרתי לאולם המחולות.

לאחרי רגעים מועטים חזרה גם אדוורדה. היא עמדה
עליד הפסנתר. העמילה-האורח ישב ונגן מנגינת-מחול.
פניה הביעו צער חרישי.

— מעולם לא למדתי לנגן — היא אומרת ומצליפה

עלי מבטים קודרים. — אלמלי ידעתי לנגן!

לא היה לי מה להשיב על זה. אולם לבי ערג שוב אליה ושאלתי אותה:

— מפני מה נתעצבה פתאום, אדוורדה? אלמלי ידעה בכמה צער עולה לי עצבונה.

— איני יודעת — ענתה. — ואפשר יש בזה סבות רבות. ולואי ונפטרו האנשים האלה לבתיהם, כולם עד אחד! לאו, לאו, לא הוא; אל יסיה דעת, הוא יהיה האחרון. ונפשי חיתה שוב לדברים האלה ועיני ראו את האור בחדר השטוף זוהר-חמה. בתו של הכהן נגשה אלי והחלה לספר עמי; רציתי בכל לבי, כי תהיה רחוקה, רחוקה ממני ועניתי לה קצרות. בכונה לא הסתכלתי בפניה, כי זוהי שאמרה, מבטי — מבטיחיה. היא פנתה לאדוורדה וספרה לה, כי פעם אחת, בהיותה בחוץ-לארץ, כמדומה לי, בריגה, נטפל לה גבר ברחובה של עיר.

— הוא הלך אחרי מרחוב לרחוב וחיך אלי — אמרה. — כלום היה סומא? — קראתי להניח את דעתה של אדוורדה. בשעת דבורי משכתי בכתפי.

הריבה עמדה מיד על דברי הגסים וענתה:

— כמובן, היה סומא, אם נטפל לבריה זקנה ומכוערת כמותי.

ברם, אדוורדה לא הכירה לי טובה, היא משכה את חברתה אחריה; הן התלחשו ביניהן והניעו ראשן. מאותה שעה הייתי בודד לנפשי.

עוברת עוד שעה, צפרייהים על הסלעים קמות משנתן; קול צריחתן מגיע לאזנינו דרך החלון הפתוח.

נחשול של שמחה מציף אותי לצריחתן של הצפרים ולבי מתגעגע אל החוץ, אל הים...

דעתו של הרופא זחה עליו שוב והוא משך אליו את תשומת-לבו של כל בניה-חבורה; הנשים לא פסקו מלחזר אחריו. כלום הוא מתחרה בי? — הרהרתי בלבי ולא הסחתי את דעתי מרגלו הצולעה ומגופו הדל והצנום. הוא חרש קללה חריפה, הוא היה אומר "מות ומכחול", וכל פעם שהיה מוציא קללה מזורה זו מפיו, הייתי ממלא פי צחוק. מתוך יסורי-נפשי גמרתי בדעתי לחלק לו כל הכבוד, משום שהתחרה בי. הייתי לו למתורגמן; קראתי: שמעו-נא, רבותי, לדברי הרופא! והתאמצתי לצחוק בקול על כל מלה שיצאה מפיו.

— חביב עלי העולם הזה — אָמר הרופא. — נתפש אני בידי וברגלי בחיים. וכשאפטר מן העולם, אקוה, שחלקי בעולם הבא יהיה מכוון כנגד לונדון או פריז, כדי שאשמע תמיד מחוליה-קנקן" של בני-אדם.

— כפתור ופרח! — קראתי והשתעלתי מתוך צחוק. אם כי לא הייתי שכור אף במקצת.

גם דעתה של אדוורדה זחה עליה.

כשבני החבורה החלו להפרד נכנסתי אל החדר הסמוך, הקטן, וישבתי שם וחכיתי. מן המרפסת הגיעו לאזני הקולות "להתראות". גם הרופא נפטר והלך לביתו. לאחר רגעים מועטים נשתתקו כל הקולות. לבי דפק במהירות מתוך צפיה.

נכנסה אדוורדה. כשראתה אותי, עמדה רגע מתוך תמהון, אחר-כך אָמרה בפנים שוחקות:

— הריהו כאן, יפה עשה להיות האחרון. נפשי
עיפה למות.

היא עמדה ולא זזה ממקומה.

קמתי גם אָנכי ואָמרתי :

— הן, היא זקוקה למנוחה. מקווני, אדוורדה, כי
דכודך־נפשה כבר עבר. זה לא כבר היתה כל־כך עצובה
וזה הכאיב את לפי.

— השינה תפיג את עצבוני.

לא היה לי מה להוסיף ושמתי פני אל הדלת.

— מודה אני לו על הערב הזה — אָמרה והושיטה
לי את ידה וכשרצתה ללנות גם אותי עד המדרגות
נסיתי לסרב :

— אין צורך — אָמרתי. — אַל תטרח, אפשר לי
בעצמי...

אולם היא לא שמעה לי ולוותה אותי. בפרוזדור עמדה
והמתינה מתוך סבלנות, עד שמצאתי את כובעי, את
רובי ואת ילקוטי. בקרן־זוית עמד מקל ; ראיתי אותו
מיד, התבוננתי בו והכרתי אותו, זה היה מקלו של
הרופא. כשהרגישה במפטי, הסמיקו פניה מתוך מבוכה ;
פניה העידו בה, כי לא ידעה על המקל. עובר רגע. לסוף
תוקפת אותה סערת־רוח והיא אומרת אלי, כשכל גופה
רועד :

— הרי מקלו, אַל ישכח ליטלו.

והיא מושיטה לי את מקלו של הרופא.

נעצתי בה את עיני. היא אָחזה את המקל כנגדי, ידה רעדה. להביא את הדבר לידי גמר, לקחתי את המקל והעמדתי שוב בקרן-זווית. אָמרתי:

— זהו מקלו של הרופא. תמיהני, כיצד שכח הפסח את משענתו.

— הוא ב"פסח" שלו! — קראָה בכעס ופסעה עוד פסיעה לנגדי. — אדוני אינו פסח, לאו; ברם, אף אם היה פסח, לא היה מגיע אל הרופא.

הפצתי להשיב לה, אולם לא היו מלים בפני — שתקתי. מתוך קידה יצאתי לאחורי מן הפתח וירדתי מעל המדרגות. עמדתי רגע והבטתי בחלל, אחר-כך הלכתי לדרכי.

הן, הוא שכח את מקלו — הרהרתי בלבי — ובדרך זו יחזור ליטלו. אין רצונו, שאָנכי אהיה האחרון לעזוב את הבית... הלכתי לָאט והסתכלתי לצדדים; בשפולי-היער עמדתי. לאחרי המתנה של חצי שעה בא הרופא לקראתי; כשראָה אותי, הרחיב את צעדיו. עוד לא הספיק לפתוח את פיו ואָנכי הרימותי את כובעי להביאו לידי נסיון. גם הוא הרים את מגבעתו. נגשתי אליו ואָמרתי:

— אָנכי לא הקדמתי בשלומי.

הוא פסע פסיעה אחת לאחוריו ונעץ בי את עיניו.

— הוא לא הקדים בשלומי?

— לאו — אָמרתי.

דומיה.

— ברם, איני חש כלל למה שעשה — ענה בפנים חורים. — אני חוזר ליטול את מקלי, ששכחתי.

לא היה לי מה להשיב על דבריו; אולם מצאתי לי דרך אחרת להנקם בו; מתחתי לפניו את רובי, כלפני כלב, וקראתי:

— קפץ! הופ!

שרקתי ודחקתי אותו לקפוץ.

רגעים אחדים התחוללה מלחמה בקרבו. פניו נשתנו מרגע לרגע, שפתיו היו מכווצות ועיניו כבושות בקרקע. פתאום זקף את עיניו, נעצן בי, בתצחוק האירה את פניו והוא שאל:

— על שום מה הוא עושה זאת?

לא עניתי לו, אולם דבריו נגעו ללבי.

הוא הושיט לי את ידו ואמר בלחש:

— בריאותו לקויה, יאמר לי, במה הוא חש, אפשר...

רגש של בושה ויאוש תקף אותי. דבריו שנאמרו במנוחה הדהימו אותי. רציתי להניח את דעתו, לפתתי את ידי מסביב למתניו ואמרתי בקול רם:

— יסלח לי! במה לקויה בריאותי? שלם אני

בגופי, איני זקוק לעזרתו. אפשר הוא מבקש את אדוורדה? הוא ימצא אותה בביתה. ברם, ימהר לילך, כי היא הולכת לישון; היא כל־כך עיפה, בעיני ראיתי. אומר אני לו דבר, החביב עליו ביותר; הוא ימצא אותה בביתה, ימהר־נא.

חזרתי לאחורי ונפטרתי ממנו. פסעתי פסיעות גסות
דרך היער לביתי, לצריפי.

זמן רב ישבתי על הדרגש מזוין כשבאתי, הילקוט על
השכם והרובה ביד. מחשבות משונות תעו במחי. מפני
מה נעניתי להרופא! התרעמתי על עצמי, שחבבתי
אותו והסתכלתי בו בעינים דומעות; הוא ילעג לי —
הרהרתי בלבי. — אפשר ברגע זה הוא יושב עם אדוורדה
ושניהם מלגלגים עלי. הוא שכח את מקלו בפרוזדור.
אף אם הייתי פסח, לא הייתי מגיע להרופא — אלה היו
דבריה...

אָנכי עומד בתוך הצריף, מרים את ידיהרובה, מכוון
את פי הרובה כנגד רגלי השמאלית ואני מורה. הכדור
עובר דרך העקב ונוקב את הרצפה. אוזפ נובח מתוך
פחד.

נשמעת נקישה בדלת.

הרופא נכנס.

— יסלח לי, אם מפריע אני את מנוחתו — פתח. —
הוא מהר כל-כך להפטר ממני. הרהרתי בלבי, נשוחח
קצת בינינו. כמדומני, נודף כאן ריח של אבק-שרפה.
הוא היה פכח לגמרי.

— אדוני ראה את אדוורדה? מצא את מקלו?

— מצאתי את מקלי. לאו, אדוורדה כבר הלכה
לישון... מה אירע כאן? אי שמים, הרי רגלו שותתת
דם!

— לאו, לא אירע כלום. רציתי להעמיד את רובי
והוא ירה מאליו; אין בכך כלום. לעזאזל, כלום מצווה
ועומד אני ליתן לפניו דין-וחשבון? ... ובכן, מצא את
מקלו?

הוא נעץ מבט של אי-מנוחה במגפי המנוקב ובדם
השותת. בחפזון הניח את המקל על-גבי קרקע ופשט
את נעלי-ידיו.

— ישב במנוחה. ישל את מגפו מעל רגלו —
אמר. — ובכן, לא טעיתי. כמדומה היה לי, שמעתי קול-
יריה.

XVIII

כמה התחרטתי אחר-כך על אותה היריה, שיריתי
מתוך טרוף-דעת! כל המאורע לא היה בו ממש והיריה
לא הועילה כלום, רק אסרה אותי בצריפי לשבועות
אחדים. כל אותו הצער ויסורי-הנפש עומדים כמו חיים
לנגד עיני; יום-יום היתה באה אלי הכובסת, שוהה
בצריפי רובו של יום, קונה צרכי-אוכל וצופיה הליכות-
הפית. וכך עברו שבועות אחדים. נו, שפיר.

יום אחד פתח הרופא לספר עמי על אדוורדה.
שמעתי את שמה, דבריה ומעשיה וכל זה לא ענין אותי
שוב; דומה היה עלי, כאילו דבר על איזה דבר זה,
רחוק. גדולה שבתה! — הרהרתי בלפי מתוך תמהון.

— נו, ומה דעתו על אדוורדה, אם כבר באנו לדבר בה. מודה אני על האמת, לא הרהרתי בה זה שבועות אחדים. כמדומה לי, היה ביניכם איזה יחס. לפעמים קרובות הייתם בצוותה, בשעת טיולנו אל האי היה הוא בעל־הבית והיא בעלת־הבית. אל יכחיש, אדוני הרופא, היה מה ביניכם, מעין הסכמה הדדית. לאו, בשם ה', אל ישיב; הוא אינו מצווה כלל ליתן לפני דין־חשבון ואנכי איני שואל, כדי להציל מפיו איזה דבר. נשיא עצמנו לענין אחר, אם רצונו בכך. מתי תרפא רגלי?

אחר־כך ישבתי לבדי והרהרתי בדברי. מפני מה יראתי בתוך־תוכו של לבי, שמא יגלה הרופא את סודו. מה לי לאדוורדה? הרי שכחתי אותה.

לאחר ימים מועטים עברה שיחתנו שוב לאדוורדה ואנכי נכנסתי שוב לתוך דברי הרופא. אל אלהים יודע, מה יראתי לשמוע מפיו.

— מפני מה הוא נכנס לתוך דברי? — שאל הרופא. — כלום אי־אפשר לו לשמוע את שמה?

— יאמר־נא לי — שאלתי אותו, — מה דעתו הפרטית על אדוורדה? זה מענין אותי.

הוא הסתכל בי מתוך אי־אמון:

— דעתי הפרטית?

— אפשר יספר לי היום חדשות? אפשר חזר אחריה והיא נענתה לו? כלום מותר לי לכרך אותו בברכת מזל־טוב? לאו? השד יודע אותו, הא, הא, הא!

— ובכן, זוהי שהטילה עליו אימה?

— אימה? חביבי הרופא!

דומיה.

— לאו, אָנכי לא חזרתי אחריה והיא לא נענתה לי — אָמר. — אפשר חזר הוא אחריה? אחרי אדוורדה אין לחזר. היא תנשא למי שלבה חפץ. כסבור הוא, שריבה כפרית היא? הרי פגש אותה למעלה בצפון וראה אותה בעיניו. היא תינוקת חשוכת־שבט ואשה נפתולת־מאויים. קרת־מוג? אַל יחשוש. רתחנית? קרה, אני אומר לו. ובכן, מה היא? נערה כבת שש־עשרה, שבע־עשרה, לא כך? ברם, ינסה־נא להשפיע על הנערה הזאת ויעלה חרם בידו. גם אָביה אינו יכול לזרוק בה מרה; היא נשמעת לו למראית־עין, ובאמת אינה עושה אלא מה שלבה חפץ. היא אומרת, כי מבטו של אדוני מבט־חיה.

— טעות היא בידו; אַחרת אָמרה, כי מבטי מבט־חיה.

— אַחרת? מי היא?

— איני יודע. אַחת מתברותיה. לאו, אדוורדה לא אָמרה זאת. ולאִידך גיסא, אפשר, שאדוורדה בעצמה אָמרה זאת...

— כשהוא מסתכל בה, הוא עושה עליה רושם כזה וכזה, היא אומרת. וכסבור הוא, שזה מקרב אותו אליה אף כמלוא־נימה? לא מינת ולא מקצתה. יסתכל בה; אַל יחוס על עיניו; אולם מכיון, שהיא מרגישה במבטיו היא אומרת לעצמה: הנה עומד הלה ומסתכל בי וסובר,

כי כבר נצחני! ובמבט אחד, במלה קרה אחת, תרחיק אותו מעליה עשר פרסאות. כסבור הוא, שאיני יודע אותה? בת-כמה היא, לדעתו?

— הרי נולדה בשנת השלשים ושמונה.

— שקר וכזב. לשם צחוק חקרתי ודרשתי את הדבר. היא בת עשרים; אולם אפשר לאמוד אותה לבת חמש-עשרה. היא אינה מאושרה; מלחמה תמידית במחה הקטן. כשהיא עומדת ומסתכלת בהר ובים וקמטי-צער מתגלים מסביב לפיה, באותה שעה היא רואה את עצמה אומללה; ברם, גאותנית ודעתנית היא מלככות. גם יש לה פנטסיה עשירה, מחכה היא לבן-מלך. כיצד היה מעשה בחמשת השקלים, שנתן, כביכול, לספן? ...

— זו היתה בדיחה. אין בזה ממש...

— לאו, דברים היו בגו. במדה זו מדדה גם לי. זה היה לפני שנה. שנינו היינו על מכסה אנית-פוסתה, שעמדה נעגנת בנמל. ירדו גשמים וקור שלט בחוץ. אשה אחת ותינוק מוטל בחיקה ישבה על מכסה-האניה ורעדה מקור. אדוורדה שואלת אותה: כלום לא קר לה? הן, קר לאשה. כלום לא קר לתינוק? הן, גם לתינוק קר. מפני מה אינה יורדת אל התא? — שואלת אדוורדה. מקומי על המכסה — עונה האשה. אדוורדה נועצת בי את עיניה. האשה הזאת, מקומה על המכסה — היא אומרת. מה לעשות? — אני אומר לעצמי. ברם, עומד אני על מבטה של אדוורדה. אינני בן-עשירים, משפל-המדרגה עליתי ומוציא את כספי במנין. פורש אני לצד ומתרחק בלבי: אם יש לשלם בעד מקום לאשה, תשלם

אדוורדה, היא ואָכיה עשירים ממני. ואדוורדה משלמת. מדה זו יש בה, רחמנית היא. אולם חי נפשי, רצונה היה, כי אשלם בעד מקום בתא לאשה ולתינוק. מבטח העיד בת. ומה היה אחר־כך? האשה קמה על רגליה והביעה את תורתה על העזרה. לא לי תודה, אלא להאָדון הזה — עונה אדוורדה ומצפיעה עלי. מה דעתו לזה? שומע אני, כי האשה מודה גם לי ואי־אפשר לי להשיב דבר. מניח אני לה. זהו רק שרטוט אחד מאופיה, אולם אפשר לי לספר עוד. וחמשת השקלים לספן — משלה נתנה לו. אלמלי נתן הוא, היתה מתבקת ומנשקת אותו; הוא היה עולה בעיניה, אם יוכל לבזבז ממון על נעל וישן; זה היה לפי טעמה ורוחה. וכשהוא לא נתן, נתנה היא בשמו. כך הוא אופיה, פיזיה ומתונה כאחד.

— ובכן, אי־אפשר לשום איש לרכוש את לבה? —

שאלתי.

— צריך לזרוק בה מרה — ענה הרופא מבלי שים לב לשאלתי. — אין עליה מרות, היא עושה מה שלבה חפץ ומנצחת נצחון אחר נצחון, אם רצונה בכך. הכל מתענינים בה, איש אינו מתיחס אליה בשויון־נפש, תמיד נטפל לה אחד, שהיא משפיעה עליו. כלום הרגיש, כיצד אני מתנהג עמה? כעם תינוקת של בית־ספרה, כעם פעוטה; אני מלמד אותה, מתקן את דבורה, משגיח עליה ומביא אותה במבוכה. כסבור הוא, שאינה מרגישה בזה? היא גאותנית ודעתנית והנהגתי מעליבה אותה מאד; אולם גאותנית היא מלהראות נעלבת. ברם, כך צריך להתנהג עמה. שנה שלמה, לפני בואו, יגעתי לזרוק בה מרה; ועמלי לא היה לשוא, היא היתה בוכה מצער

ומכאב, החלה לקבל מרות. פתאום בא הוא והפך את הקערה על פיה. כך היא דרכה: מושכת את ידה מזה ונטפלת לזה; אחריו יבוא, בודאי, שלישי, מי יודע?

הרופא מתנקם בי, ונמוקו עמו — הרהרתי בלבי ואמרתי:

— יאמר לי, אדוני הרופא, מפני מה טרח ויגע לספר לי כל זה? כלום רוצה הוא, שאהיה לו לסיוע, לזרוק מרה באדוורדה?

— היא רתחנית כהר־שרפה — הוסיף, מבלי שים לב לשאלתי. — אדוני שאל, אם אי־אפשר לשום איש לרכוש את לבה? הן, מפני מה לא? מחכה היא לבן־מלך, הלה לא בא עדיין; היא מחזרת אחריו וטועה. מתחילה טעתה גם בו, שמא הוא בן־המלך, ביחוד, אחרי שהרגישה, כי מבטו מבט־חיה, הא, הא! ישמעני, אדוני הליטננט, כדאי היה לו להביא הנה את בגדי־השרד שלו. הם היו עושים רושם. מפני מה לא יעלה ביד אחד לרכוש את לבה? בעיני ראיתי, כי פרשה את כפיה מתוך עריגת־נפש לאחד, שיבוא ויטלנה וימשול בגופה ובנשמתה. הן, אולם הלה צריך לבוא מן החוץ, להגלות פתאום, כאחד מבני־העליה. כמדומני, הלך מר מֶט במלאכות מיוחדת, איזה דבר לאט בנסיעתו. מר מק כבר שב פעם מנסיעתו בלוייתו של אָדון אחד.

— בלוייתו של אָדון אחד?

— ברם, הלה לא היה הגון לכך — ענה הרופא מתוך חיוך מר. — הוא היה בן־גילי; גם היה פסח כמוני. הלה לא היה בן־המלך.

— ולָאָן נסע? — שאלתי ונעצתי עיני ברופא.

— לָאָן נסע? מכאן? איני יודע — ענה מתוך מבוכה. — כבר הארכנו יותר מדי בזה. בעוד שבוע ישלום שוב ברגלו. להתראות.

XIX

אני שומע קול-אשה בפתח צריפי. נחשול של דם מציף את מחי; זהו קולה של אדוורדה.

— גלן, גלן חולה, שמעתי.

והכובסת עונה לה:

— כמעט שב לאיתנו.

המלים „גלן, גלן” זעזעו את כל נימי-נפשי. היא חזרה על שמי שתי פעמים; זה נגע ללבי. קולה היה צלול ורועד.

היא פתחה את הדלת, מפלי נקישה למפרע, נכנסה בחפזון ונעצה בי שתי עיניה. פתאום ראיתי את עצמי כמו בימים הראשונים; היא היתה לבושה בחולצתה הצבועה ואת סנורה שלשלה למטה, כדי להאריך את חמוקי-מתניה. בכל זה הרגשתי מיד; מבטתה, פניה השזופים, גבות עיניה המקומרות, המגיפות עד המצה, הרוך והערון בידיה — כל זה זעזע את נימי-נפשי, והביאני במבוכה. את זו נשקתי — הרהרתי בלבי. קמתי על רגלי ועמדתי.

— הוא קם ועומד על רגליו — אָמרה. — ישב־נא, הריהו חש ברגלו, הוא ירה בה. אל־אלהים, כיצד היה הדבר? רק עכשיו נודע לי. כל אותם הימים הרהרתי בלבי: היכן הוא גלן? הוא אינו בא כלל. לא ידעתי כלום. הוא ירה בעצמו לדעת, זה שבועות אחדים, ואנכי לא שמעתי דבר. מה שלומו עתה? פניו חורים מאד, אי־אפשר להכיר אותו. ורגלו? כלום ישאר פסח? הרופא אָמר, כי לא יהיה פסח. כמה שמחה אני, שלא יהיה פסח, ברוך המקום. מקוה אני, כי יסלח לי, על שבאתי אליו מבלי הודעה למפרע, הלכתי מתוך ריצה...

היא גחנה אלי, היתה כל־כך קרובה לי, הרגשתי את נשימתה בפני ופשטתי את ידי אליה. בו ברגע צעדה לאָחור. עיניה היו לחות עדיין.

— מעשה שהיה כך היה — גמגמתי. — חפצתי להעמיד את הרובה בקר־זווית, אחזתיו בירי, כשפיו למטה; פתאום שמעתי קול יריה. זה היה מקרה־אָסון.

— מקרה־אָסון — אָמרה מתוך פקפוק והניעה בראשה. — יראה־נא לי, הרי זו הרגל השמאלית; ברם, מפני מה השמאלית דוקא? הן, זה היה מקרה־אָסון.

— הן, מקרה־אָסון! — נכנסתי לתוך דבריה. — כיצד אפשר לי לדעת, מפני מה נזדמנה הרגל השמאלית? הריהי רואה בעיניה, אָחזתי את הרובה כך ואי־אפשר היה להכרור לפגוע ברגל הימנית. הן, זה לא היה נעים ביותר.

היא הסתכלה בי תפוסת־הרהורים.

— ובכן, הוא הולך ומבריא — אָמרה והסתכלה
לצדדים. — מפני מה לא שלח את הכובסת להביא אוכל
מביתנו? במה הוא ניזון?

ספרנו עוד רגעים מועטים. שאלתי אותה:

— כשנכנסה היו פניה מאירות, עיניה הבריקו, היא
נתנה לי ידה. עכשיו מביעות עיניה שוב שויון-נפש.
כלום טועה אני?

דומיה.

— הרי אי-אפשר להיות תמיד במצב-רוח אחד.

— תאמר לי רק הפעם — אָמרתי. — מה דברתי
או עשיתי בנידון זה, שלא לפי רוחה. זה יהיה לי לאמת-
מדה להבא.

היא הציצה מן החלון אל האופק הרחב; היא עמדה
והביטה תפוסת-הרהורים ואָנכי ישבתי מאחורתי. היא
ענתה:

— לא כלום, גֵּלן. רבות מחשבות בלבי. כלום חלשה
דעתו? אֵל ישכח: יש נותן מעט וזהו הרבה לירידיה
ויש נותן הכל ואין זה כלום לגבו. מי מהם נותן
יותר? עצבת תקפה אותו בימי מחלתו. כיצד באנו
לענין זה? — פתאום היא נועצת בי את עיניה, פניה
מסמיקים סתוך חדוה פנימית והיא אומרת: — ימהר-
נא להרפא. עוד נתראה.

היא נתנה לי את ידה.

מחשבה נצנצה במחי, שלא לאחוז בידה. קמתי על
רגלי, הפשלתי ידי לאחורי והראיתי קידה; בזה כוונתי
להודות לה על בקורה.

— תסלח לי, שאיני מלוח אותה.

כשהלכה ישבתי על מקומי, כדי לעיין שוב בדבר.
כתבתי מכתב ובקשתי לשלוח לי את בגדי־השרד שלי.

XX

היום הראשון ביער.

נפשי היתה מלאה חדוה ולאות, כל יצורי היער קרכו
אלִי והסתכלו בי; חסילים ישבו על טרפיה־אילנות
וחפושיות זחלו על הדרך. שלום עליכם! — הרהרתי
בלבי. היער השרה עלי את רוחו; בכיתי מתוך אהבה
ושמחה תקפה אותי, נפשי יצאה מרוב הודיה. יערי
החביב, ביתי, מתנת־אלהים — אומר אני ודברי יוצאים מן
הלב... אני מפסיק, מסתכל לצדדים ובעינים זולגות
דמעות אני קורא בשם צפרים, אילנות, אבנים, עשבים
ונמלים, מסתכל לצדדים וקורא אותם כסדרם. נושא עין
אל ההרים ומהרהר בלבי: הן, אני בא מיד! כאילו
עניתי לקול קורא אלִי. למעלה במרום־ההר מקנן הפרס
ומרחף על גוזליו, ידעתי את קנו. אולם הרעיון על גוזל־
הפרס במרום־ההר המריא את הפנטסיה שלי למרחוק.

עם חצות היום יצאתי לשוט על־פני הים; עליתי
על אי קטן, סמוך לנמל. שם צמחו פרחים, שעינם כעין

החבצלת, בעלי גבעולים ארוכים, שהגיעו עד ברכי. הלכתי בין צמחי-פלא, סבכי קנה וסוף; נפש היה לא היתה ואולי עוד לא דרכה שם רגל איש. הגלים המקציפים לחכו את רגלי-האי והמיתם עטפה אותי כולי. במרחק, על-יד "גבעות-הפיצים", פרחו באויר מתוך צריחה צפרייהים. אולם הים הקיף אותי מכל צד, כאילו חבקני. ברוכים יהיו החיים, השמים והארץ, ברוכים יהיו שונאי; ברגע זה אני מוכן ומזומן להשלים עם שונאי בנפש ולהתיר את שרוך-נעלו...

שירת-ספנים צוהלת נשאת אלי מאחת אניותיו המהירות של מר מק, ונפשי מתמלאת זוהר-שמש להד הצלילים הידועים. אני חותר אל הנמל, עובר על צריפי-הדייגים וחוזר לביתי. היום פנה, אני סועד פת-ערבית, נותן לאזוף את חלקו ויוצא שוב אל היער. רוחות קלות מנשבות ומלטפות את פני. ברוכות תהיינה, אני אומר אל הרוחות, על שום שהן מנשבות ומלטפות את פני, ברוכות תהיינה, דמי בעורקי כורע לפניכן מתוך תודה. אזוף מניח את רגלו על ברכי.

לאות תוקפת עלי והשינה חוטפת אותי.

לו! לו! צלצול פעמונים? במרחק פרסאות אחדות מתרומם הר מתוך הים. מתפלל אני שתי תפלות, אחת על כלבי ואחת עלי ואנו נכנסים בתוך ההר. הדלת נסגרת מאחרינו, אני מזרעוע ומקיץ משנתי.

השמים אדומי-אש, החמה עומדת לנגדי, כאילו נשענת באדמה; לילה; האופק רועד מזוהר. אנכי

ואזוף עוברים אל הצל. דומיה מסביב. לאו, שוב לא נישן, אומר אני לאזוף, בבוקר נצא אל הציד, אודם- החמה האיר עלינו, לא היינו בהר... מצברוח מיוחד תוקף אותי, נחשול של דם מציף את מחי. נסעררוח ורפהכח אני מרגיש בנשיקתו של אחד והנשיקה עודנה צורבת את שפתי. מסתכל אני לצדדים, אין איש. איזילינה! אני אומר. נשמע רשרוש בעשב. אפשר עלה נשר ואפשר היה זה קול-צעדים. רטט עובר ביער; אפשר זוהי נשימתה של איזילינה, מהרהר אני בלפי. ביערים הללו היתה איזילינה מתהלכת, כאן שמעה לתחנוניהם של הצידים כתומי-מגף וירוקי-פרוח. היא דרה באחוזתה, במרחק חצי פרסה; היתה יושבת על-ידי החלון, זה היה לפני ארבעה דורות, ומקשיבה לתרועת- הצידים מסביב. כאן היו צבאים, זאבים ודובים והצידים היו מרובים, היא גדלה לעיניהם וכל אחד המתין לה. זה ראה את עיניה, זה שמע את קולה; אולם פעם אחת קם עלם נרוד-שינה בלילה, נקב חור בדלת-הדרה וראה את כרסה הלכן והחלק כקטיפה. כשהיתה בת שתיים- עשרה בא דונדס. הוא היה שומי, עשה סחורה בדגים והיה בעל אניות רבות. לו היה בן. כשמלאו לאיזילינה שש-עשרה שנה ראתה בפעם הראשונה את דונדס הצעיר. הוא היה אהובה הראשון...

ומצברוח מיוחד תוקף אותי וראשי כבד עלי, כשאני יושב שם; אני עוצם את עיני ומרגיש שוב בנשיקתה של איזילינה. איזילינה, את כאן, את אהובת-החיים? — אני אומר. — ואת דידריק עזבת מאחורי אילן? ... אולם הראש הולך וכבד ואני צף על גלי השינה.

לו! לו! מגיע קול לאזני. דומה עלי, כאילו
שבעה כוכבי־לכת מזמרים בדמי. זהו קולת של
איזילינה:

— ישן, הרדם! בשנתך אספר לך על אהבתי ועל
הלילה הראשון. זוכרתיני, שכחתי לנעול את הדלת;
הייתי בת שש־עשרה, היה תור־האָביב, נשבו רוחות
פושרות; דונדס בא. הוא בא קל כנשר, בסופה
וסערה. פגשתי אותו בבוקר אחד לפני עונת־הציד. הוא
היה בן עשרים וחמש וחזר מארצות רחוקות; שנינו
מילנו בגן וכשנגע פי בידו התאהבתי בו. על מצחו היו
שתי בהרות, אדומות כעין הזהורית, ואָנכי הייתי מוכנת
ומזומנת לנשק את שתי הבהרות האלה.

בערב, כששב מצידו, יצאתי אל הגן לחפש אותו,
וחוששת הייתי, שמא אמצאהו. בחשאי לחשתי את שמו
לעצמי וכמה יראתי, שמא תגיע לחישתי לאָזניו. פתאום
הוא יוצא מבין סבכי העצים ולוחש: הלילה בשעה
הראשונה! ונעלם מיד.

הלילה בשעה הראשונה — אני חוזר לעצמי. — מה
כוון בזה? איני יורדת לדעתו. כונתו היתה כודאי, כי
הלילה בשעה הראשונה יצא לדרך; אולם מה לי
ולנסיעתו?

ובאותו ערב שכחתי לנעול את דלת הדרני.

בשעה הראשונה נכנס לחדרי.

— כלום לא היתה הדלת נעולה?

— אָנכי אנעול אותה — הוא עונה.
 והוא נועל את הדלת ואָנו מתיחדים בחדר נעול.
 חששתי לשאון מגפיו הגדולים.
 — אַל תעיר את שפחתי I — אָמרתי. חששתי גם
 להכסא החורק ואָמרתי לו: — לאו, לאו, אַל תשב על
 הכסא, הוא חורק.
 — מותר לי לשבת על־ידיך על הספה? — הוא שואל.
 — הן — אָמרתי.
 ברם, לא אָמרתי הן, אלא משום שהכסא היה חורק.
 ישבנו על הספה. התרחקתי קצת מעליו, הוא
 נתקרב אלי. כבשתי את עיני בקרקע.
 — אַת רועדת מקור — הוא אומר ואוחז בידי. ושוב
 הוא אומר: — אַת קפואת־קור — ולופת אותי בזרועו.
 הם לי בזרועותיו. יושבים אָנו רגע. קורא התרנגול.
 — שמעת? — הוא אומר. — קרא התרנגול. עוד
 מעט ויעלה השחר.
 הוא הדק אותי אליו ואָנכי נדהמתי כולי.
 — כלום מובטח לך, שקרא התרנגול? — גמגמתי.
 ראיתי שוב את שתי הבהרות כעין הזהורית על מצחו
 וחפצתי לקום. אולם הוא עכב על ידי; נשקתי את
 שתי הבהרות החביבות ועצמתי את עיני...
 האיר היום, היו דמדומי־בוקר. הקיצותי ולא הכרתי
 את כתלי חרדי; קמתי ולא הכרתי את נעלי הקטנות;

איזה קלוח זרם בקרבי. מה זה קולח בקרבי? — אני
מהרהרת מתוך בת-צחוק. וכמה הכה השעון? לא ידעתי
כלום. רק זאת זכרתי, כי שכחתי לנעול את דלת-חדרי.
נכנסת שפחתי.

— לא השקית את פרחיך — היא אומרת.
שכחתי את פרחי.

— שמלתך קמוטה — היא אומרת שוב.

— מתי נקמטה שמלתי? — אני מהרהרת מתוך
בת-צחוק. — נקמטה, בודאי, הלילה.
מרכבה עמדה ליד שער-הגן.

— ולא האכלת את החתול — אומרת שפחתי.

אולם אָנכי מסיחה דעת מן הפרחים, מן השמלה ומן
החתול ושואלת:

— מרכבתו של דונדס עמדה ליד שער-הגן? בקשי
אותו להכנס מיד לחדרי. אני ממתינה לו. היה... היה...
ואנכי מהרהרת בלבי: כלום ינעול שוב את הדלת
בכניסתו?

הוא נוקש בדלת. אני פותחת לו ונועלת בעצמי את
הדלת, לעשות לו קורת-רוח.

— איזילינה! — הוא קורא ונושקני על פי נשיקה
בתרגע.

— לא שלחתי אחריך — אני לוחשת.

— לא שלחת? — הוא שואל.

אני באָה שׁוב במבוכה ומשיבה :
 — הן, שלחתי אחר־ך. כל־כך התגעגעתי אליך.
 שב פה רגעים אחדים.

וְאָנֹכִי עֲצַמְתִּי אֶת עֵינַי מִתּוֹךְ אֲהַבָּה. הוּא לֹא הוֹצִיא
 אוֹתִי מִזְרוּעוֹתַי. כִּבְשָׁתִי אֶת פְּנֵי בַחֲזוֹהוּ.
 — כִּמְדוּמְנִי, קֵרָא שׁוֹב הַתְּרַנְּגוֹל — אָמַר וְהָטָה אֶת
 אָזְנוֹ.

אוֹלָם נִכְנַסְתִּי מִיַּד לְתוֹךְ דְּבָרָיו וְאָמַרְתִּי :
 — כִּיצַד עָלָה בְּמַחֲשַׁבְתְּךָ, כִּי קֵרָא שׁוֹב הַתְּרַנְּגוֹל ?
 לֹא נִשְׁמַעָה כָּל קְרִיאָה.
 הוּא נִשְׁקֵנִי עַל חוּי.

— תְּרַנְּגוֹלָת קַרְקָרָה — אָמַרְתִּי בְּרַגַע הָאֲחֵרוֹן.
 — הַמְתִּינִי, אֵלֶיךָ וְאֲנַעוֹל אֶת הַדְּלֵת — אָמַר וְרַצָּה
 לָקוּם.

עֲצַרְתִּי בּוֹ וְלַחֲשַׁתִּי :

— הַדְּלֵת נַעוֹלָה...

הִיָּה שׁוֹב עָרַב וְדוֹנְדָם נִסַּע. אִיזָה קְלוּחַ שֶׁל זָהָב
 זָרָם בְּקַרְפֵּי. עֲמַדְתִּי לְפָנָי הָרָאִי וְשָׁתִי עֵינַיִם אוֹהַבּוֹת
 הַסְתַּכְּלוּ בִּי מִתּוֹכוֹ ; אִיזָה דְּבַר פְּרָכָם בְּקַרְפֵּי לְמַבְטֵי עֵינַי
 זְקָלוּחִים, קְלוּחִים זָרְמוּ סָבִיב לְבִי. אֵל־אֱלֹהִים, מַעוֹלָם
 לֹא רָאִיתִי אֶת עֲצָמִי בְּמַבְטֵים כְּאַלְהָה. מְרֹוב אֲהַבָּה נִשְׁקַתִּי
 אֶת פִּי, הַנִּשְׁקָף לִי מִתּוֹךְ הָרָאִי...

הִנֵּה סִפְרָתִי לָךְ עַל הַלִּילָה הָרֵאשׁוֹן, עַל יוֹמוֹ וְעַל
 הָעָרַב שְׁלֹאֲחֵרָיו. בְּפַעַם אַחֲרַת אֲסַפֵּר לָךְ עַל סְבִינְד

הירלופסן. גם אותו אָהבתי, הוא דר במרחק פרסה מכאן, על האי הנשקף לפנינו; לבדי הייתי שטה אליו בלילות־הקיץ השקטים, משום שָאָהבתי אותו. אספר לך גם על סטמר. הלה היה כהן, אָהבתי אותו, אוהבת אני את כולם...

מתוך שינה אני שומע קריאת־התרנגול בסירילונד.

— שמעת, איזילינה, גם לנו קרא התרנגול! —
קורא אני בקול צוחל ופושט את שתי ידי. הקיצותי, אזופ כבר קם ועומד על רגליו. כלך! — אני אומר מתוך סערת־רוח ומסתכל לצדדים; כאן אין איש, אין כאן איש! נרגז ונסער אני שב הביתה. בוקר. מסירילונד נשמעת עדיין קריאת־התרנגול.

עלייד צריפי עומדת אשה, עומדת חוה. היא אוהזת חבל בידה ומזומנת ללכת אל היער, להביא עצים. שחר־חיים נסוך על הריבה הצעירה הזאת; חוה מתרומם, החמה שופעת עליה שפעת־זוהב.

— אל יעלה על דעתו... — היא מגמגמת.

— מה לא אעלה על דעתי, חוה?

— לא באתי לכאן לראותו, עברתי דרך־הלוכי על צריפו.

וארמומית כחה משתפכת על פניה.

XXI

חש הייתי עדיין ברגלי; בלילות היה מתנבר הכאב

שנוי-האוויר היתה אוחות אותה גוטא. כך עכרו ימים רבים. ברם, לא נעשיתי פסח.

הימים חלפו.

מר מק חזר מנסיעתו; אָנכי הרגשתי מיד בחזירתו. הוא נטל ממני את סירתו והביא אותי במיצר; תור-הציד לא הגיע עדיין ואי-אפשר היה לי לצוד דבר. ברם, מפני מה נטל ממני את סירתו בלי דין ודברים? בבוקר הובילו שנים משוליותיו של מר מק אורח אחד על-פני הים באותה סירה.

פגשתי ברופא.

— ניטלה ממני הסירה — אָמרתי.

— אורח בא לכאן — אָמר. — מובילים אותו בכל יום על-פני הים ובערב מחזירים אותו הביתה. היא בודק את קרקע הים.

האורח היה פיני; מר מק נודמן אתו במקרה על מכסה-אניה; הוא בא משפיצברגן והביא אתו קבוצה של שבלולים ויצוריים; קראו לו פרוץ. בביתו של מר מק יחדו לו את הטרקלין ועוד חדר אחד. הוא הפנה אליו תשומת-לב.

היה לי מחסור בבשר. אפשר לי לסעוד הערב על שלחנה של אדוורדה — הרהרתי בלבי. אני יורד לסירילונד. בבואי אני מרגיש מיד, כי אדוורדה לבושה שמלה חדשה; דומה היתה, כאילו גדלה ובגרה. שמלתה ארוכה ביותר.

— יסלח לי, על שאיני קמה — אָמרה והושיטה לי את ידה.

— הן, לצערי, בתי חולה במקצת — אָמר מר מק. — היא נצטננה, אינה נשמרת לנפשה... בודאי בא להוכח בדבר סירתו? אָנוס אני להשאל לו אחרת, דוגית; היא אינה חדשה, אולם אם יודרו לשאוב את המים... בביתנו מתאכסן עכשיו מלומד ובודאי יבין מדעתו, כי איש כזה... שעתו אינו פנויה, עובד הוא כל היום ובערב הוא שב הביתה. ימתין עד שובו, מענין יהיה לו להתודע אליו. הנה כרטיסו! כתר ברוך. נוה לבריות. נזדמנתי אתו במקרה.

— אהא, — הרהרתי בלבי, — לפת־ערכית אינם מזמינים אותך. שפיר. הרי לא באתי לכאן אלא לשם בקור. אפשר לי לחזור לביתי, עוד יש לי בצריפי דגה מן המוכן. עוד אמצא מזון סעודה אחת. הסל.

בא הברון. איש נמוך־קומה, כבן ארבעים, בעל פנים ארוכים וצרים ולחיים בולטות, זלדקן. מבטו היה חד ותודר, אולם לחטמו היו חבושים משקפים מרחיקי־ראות. גם על כפתורי כותנתו היה טבוע כתר בעל חמש ראשים, כמו על כרטיסו. קומתו היתה כפופה במקצת ועל ידיו הכחושות השתרגו גידים כתולים; ברם, צפרניו היו כנסוכי מתכת כתומה.

— נעים לי מאד, אדוני הליטננט. זמן רב הוא עושה כאן, אדוני הליטננט?

נוח לבריות. מר מק השיא אותו לשבִּלְלוֹלִים וליצורי-הים והוא החל לספר על זה מתוך קורת-רוח. הסביר לנו את מיני החומר השונים שב"גבעות הפרה". נכנס לטרקלין והביא משם דוגמה מצמחי הים הלכן. בכל רגע זקף את אצבעו הימנית והסיט את משקפיה־הזהב העבים על חטמו. מר מק התענין מאד בשיחתו. עברה שעה.

הברון עבר לדבר על מאורע־האסון. שאירע לי, על היריה. כלום נרפאה רגלי? האומנם? נעים לו מאד. מי סח לו על אותו המאורע? — הרהרתי בלבי. שאֶלְתִּי אותו:

— ממי שמע, אדוני הברון, על מאורע־האסון, שאירע לי?

— מ... הן, מי סח לי? מרת מק, כמדומני. לא כך, מרת מק? פני אדוורדה הסמיקו.

מדוכר־נפש באתי לכאן. ימים רצופים תקף אותי יאוש קודר; אולם לדבריו האחרונים של האיש הזר הציף אותי נחשול של שמחה. לא הסתכלתי בפני אדוורדה, אבל הרהרתי בלבי: מודה אני לך, שדברת בי, שנשאת את שמי על דל־שפתך, אף כי אין לו ערך בשבילך עולמית. ליל מנוחה.

נפטרתי. אדוורדה לא קמה גם עכשיו ממקומה; מפני הנמוס התנצלה, כי חולה היא במקצת. מתוך שויון־נפש הושיטה לי את ידה.

ומר מק עמד תפוס־שיחה עם הברון. הוא ספר על סבו, הציר מק:

— איני זוכר, אם כבר ספרתי לאדוני הברון, כי סיכה זו פרף המלך קרל יוהאן בעצם ידו לחזהו של סבי. ירדתי מעל המדרגות, איש לא לוח אותי. בדרך-הלוכי הצלפתי מבט בחלון-הטרקלין; שם עמדה אדוורדה, זקופת-קומה, קפלה בשתי ידיה את הוילונות והציצה לחוץ. לא ברכתיה לשלום, שכחתי הכל. מבוכה תקפה אותי ומהרתי ללכת משם.

עמוד רגע! — אָמרתי לעצמי, כשבאתי לתוך היער. השמים, הקץ לכל זה! כעס עצור חלחל בקרבי ונשמתי בכבדות. אין רגש הכבוד בלבי; כמה רויתי אהבתה של אדוורדה? שבוע — לכל היותר. עכשיו כבר עבר הכל ולי אי-אפשר להסיח דעת מזה. מעכשיו אקרא לה בכל לבי: עפר את, אור, אבק-דרכי; בחיי...

באתי לצריפוי, הוצאתי את הדגה וסעדתי פת-ערבית. אי לך, מבלה אתה ימיך בשביל תינוקת של בית-ספרה ולילותיך מלאים חלומות-שוא. רוח חמה, מחניקה, עוטפת את ראשך, רוח עתיקה ומעופשת, בשעה, שהשמים רוטטים בתכלת-קסם וההרים קוראים. הבה, אזור, נלך!

XXII

עבר שבוע. חכרתי את סירתו של הנפת והייתי צד דגים למזונותי. אדוורדה והברון האורח היו בצוותה בכל ערב, כשהוא היה שב הביתה; פעם ראיתי אותם

עליך הטחנה. בערב אחד עברו שניהם על צריפי;
 נטיתי מן החלון וליתר בטחון נעלתי כחשאי את הדלת.
 הצוותה שלהם לא היתה עושה עלי רושם; הייתי מושך
 בכתפי. שוב ערב פגשתי אותם בדרך וברכנו זה את זה
 לשלום; חכיתי עד שהברון הקדים בשלומי ואחר-כך
 נגעתני בשתי אצבעותי בכובעי. עברתי עליהם במנוחה
 והסתכלתי בהם מתוך שויון-נפש.

ושוב עבר יום.

כמה ימים ארוכים עברו! עצבת כבדה ומעיקה
 תקפה אותי, לפי חטט ונקר, בלי מטרה, בכל דבר; גם
 האבן האפורה והחביבה עליך צריפי דומה היתה, כאילו
 היא מביעה צער ויאוש, כשאני עובר עליה. היה לפני
 גשם, השרב היה גדול ומחניק, ולכל מקום שפנית לפפה
 אותך רוח חמה. חשתי ברגלי; בפוקר ראיתי אחי-
 מסוסיו של מר מק מתלבט ברתמתו. כל זה לא היה
 לבטלה לדידי. עלי להצטייד, כל עוד האויר יפה.

קשרתי את אזורי, לקחתי את מכשירי-הדיוג ואח
 רובי וירדתי אל הנמל. הלב העיק מאד.

— מתי תבוא אנית-הפוסתה? — שאלתי את אחד
 הדייגים.

— אנית-הפוסתה? בעוד שלשה שבועות — השיב
 הלה.

— מחכה אני לבגדי-השרד שלי — אמרתי.

אחר-כך פגשתי באחד משוליותיו של מר מק.
 תפסתיו בידו ושאלתי אותו:

— יאמר לי, בבקשה, כלום אין משחקים שוב
ב"וויסט" בסירילונד?

— לאו, אָנוּ משחקים, ולפעמים תכופות.
דומיה.

— בימים האחרונים לא היה סיפק בידי לבוא —
אָמרתִי.

יצאתי בסירתִי אל השרטון, שהייתי רגיל לדייג שם.
האוויר היה מחניק, היתושים פרחו בחלל סיעות־סיעות,
וכדי להשיב אותם הייתי אָנוּם לעשן בלי הפסק. דייגתי
בחכה כפולת־זוֹ והדיוג עלה יפה. בחזירתי צדתי שני
צפרים.

כשבאתי אל הנחל נתקלתי בנפח. הוא עמד שם
ועסק במלאכתו. מחשבה מנצנצת במחי ואני שואל
אותו:

— הולך הוא הביתה? נלך יחד.

— לאו — הוא עונה. — מר מק נתן לי עבודה עד
חצות־לילה.

נעניתִי לוֹ בראשי מתוך שמחה בלב.
לקחתי את צידי והלכתי בדרך, העוברת על המפחה.
חיה היתה לברדה בבית.

— כל־כך התגעגעתי אליך — אָמרתִי לה. מבטה
זעזע את כל נימ־נפשי. היא לא יכלה להסתכל בי מרוב
הפתעה. — אוהב אני את עלומיך ואת עיניך הטובות —
אָמרתִי. — קנסיני היום, על שהרהרתי באחרת יותר מבך.
שמעִינא, לא באתי אליך אלא לראות את פניך, כל־כך

טוב לי בחברתך, אני אוהב אותך. כלום שמעת, בקראי
אותך הלילה?

— לאו — ענתה מתוך פחד.

— אָנכי קראתי את אדוורדה, את מרת אדוורדה, אולם
כוונתי לך. הקיצותי מתוך קריאה. הן, כוונתי לך;
לא טעיתי אלא בשם. אי שמים, הרי את ילדתי החביבה,
חיה! שפתיך אדומות כליכך היום; רגליך יפות מרגליה
של אדוורדה, ראינא. — הפשלתי את שמלתה והראיתי
לה את רגליה.

זוהר-חדוה, שלא ראיתי בה מעולם, הוצק בפניה.
רוצה היא לפנות מעלי, אולם תוך כדי רגע היא נמלכת
בדעתה ולופתת בזרועה את צוארי.

עוברים רגעים אחדים. אָנו מספרים זה עם זה,
יושבים כל אותה שעה על-גבי ספסל אָרוך וסחים
בענינים שונים. אני אומר:

— כלום תאמיני לי, מרת אדוורדה לא למדה עדיין
לדבר כהוגן; מדברת היא כתינוקת; היא אומרת "רב
מאושר", באָזני שמעתי. מה דעתך, מצחה יפה? דעתי
אינה כך. מצחה קודר. גם אינה נוטלת את ידיה.

— הרי אָמרת, שלא נדבר בה שוב.

— הן, שכחתי.

עוברים שוב רגעים מועטים. מחשבה אַחת ממלאה
את מחי. אני שותק.

— מפני מה נתמלאו עיניך דמעות? — שואלת חוה.

— ברם, מצחה יפה — אני אומר — ויריה נקיות תמיד. רק במקרה היו פעם מזוהמות. לא היה ברצוני לאמר אלא זה. — ופתאום אני מתרגז ואומר מתוך חריקת-שיניים: — יושב אני ומהרהר רק בך, חוה; אולם דומני, שעוד לא שמעת את הדבר, שברצוני לספר לך. כשראתה אדוורדה את אזופ בפעם הראשונה, אָמרה: הרי זה שם חכם, הוא היה פריגי. כלום אין זה מגוחך? באותו יום קראָה על זה בספר; מובטחני.

— הן — אָמרה חוה. — ובכן?

— עד כמה אני זוכר אָמרה עוד, כי מורו של אזופ היה כסנטוס. הא, הא, הא!

— הן.

— לעזאזל, כיצד זה מספרים בחברה, כי מורו של אזופ היה כסנטוס? זאת ילמדוני. א, אין דעתך נוחה עליך היום, הוה, אלמלא כך, היית מתפקעת מצחוק.

— א, גם בעיני זה מגוחך — אומרת חוה ועל פניה מרחפת בת-צחוק מתוך אונס ותמהון. — אולם אין זה מובן לי כל-צרכו, כמו לך.

אני שותק ומהרהר, שותק ומהרהר.

— רצונך, נשב ולא נדבר כלום — לחשה חוה. טובי לבה האיר מתוך עיניה. בידה לטפה את שערות ראשי.

— נפש טובה, טובה! — אני אומר ומהדק אותה אל לבי. — מובטחני, כי גווע אני מתוך אהבה אליך. אהבתי אליך הולכת וגדולה. אקח אתי, כשאסע מכאן. רצונך ללכת עמי?

— הן — ענתה.

איני שומע את המלה "הן" מפורשת מפיה; ברם, אני מרגיש אותה בנשימתה, רואה בפניה. חובקים אָנוּ זה את זה מתוך תאוה סוערת, והיא מפקירה את עצמי בידי, עד כדי שכחה.

לאחר שעה נשקתי את חוה ונפטרתי הימנה. בפתח נתקלתי במר מק.

במר מק בכבודו ובעצמו.

הוא מזדעזע, מציץ לתוך הבית; עומד על האסקופה ומציץ במבט קפוא.

— נו! — הוא אומר ושוב אינו יכול להוציא הנה מפיו, כאילו נשתתקו אבריו.

— לא עלה על דעתו לראות אותי כאן? — אני אומר ומקדים בשלֹמוֹ.

חוה לא זזה ממקומה.

רוחו של מר מק שבה אליו, אומץ־רוח מיוחד תוקף אותו, הוא עונה:

— טעות היא בידו; אותו אני מבקש. רצוני להעיר לו, כי מאחד באפריל עד חמשה־עשר באוגוסט אין צדים בתחום שמינית־פרסה מקני־הצפרים. הוא צד היום שני צפרים סמוך לאי; היו עדי־ראיה.

— צדתי היום שתי טהריות — אָמַרתי מתוך מבוכה. מיד נתברר לי, כי הצדק אתו.

— דין טהריות כדִּין תרנגולת־בר. הוא ירם בתוך התחום.

— אני מודה על האמת — אָמרתִי. — עכשיו עמדתִי
על זה.

— ברם, מדוע לא עמד על זה מתחילה?

— גם בחודש מאי ידיתי שתי פעמים במקום ההוא.
הדבר היה בשעת טיולנו על האי. יריתי על־פי בקשתו.

— אין זה ענין לכאן — ענה מר מק בקצרה.

— לעזאזל, הרי יודע הוא מה בידו לעשות.

— שפיר — ענה.

הוה עמדה על המשמר. כשיצאתי, הלכה אחרי; נתעטפה מטפחת ויצאה מן הבית. ראיתיה הולכת בדרך.
היורדת אל המחסנים. מר מק הלך לביתו.

עיינתי במאורע. כמה הערים להחליץ מן המיצר!
כמה דוקרים היו מבטיו! יריה, שתי יריות, שתי
טהריות, קנס — וניתק כל הקשר עם מר מק וביתו.
בעיקרו של דבר היה הכל כשורה.

טפות-גשם גדולות החלו לערוף. עורכי־העמק עפו
למטה על־פני הארץ, וכשבאתי הביתה והתרתי את אוזן.
החל לאכול עשב. נשמעה אושת הרוח.

XXIII

במרחק פרסה למטה נשקף הים. גשם יורד ואני
בין ההרים, חסוי תחת זיוו של סלע. מעשן אני מקטרתִי

הקטנה, מעשן בלי הפסק, ובכל פעם, שאני מצית את מקטרת, מכצבצים וזוחלים טרפיהטבק כתולעי־אש קטנים מתוך האפר. כך זוחלות גם המחשבות במחי. לרגלי, על־גבי קרקע, מונחת ערמת זרדים יבשים, שיורי קן נהרס. ונפשי דומה לאותו הקן.

נוכר אני בכל המאורעות, אף הפעוטים ביותר, שאירעו לי בימים האחרונים. א, כמה הרפתקאות עברו עלי...

אני יושב בין ההרים, הים והאוויר רועשים, הרוח סוערת ומיללת באזני. סירות ואניות מתוחות־מפרשים נראות מן המרחק; בני־אדם יושבים בהן, נוסעים למחוז־חפצם; המקום יודע, אנה יבואו כל החיים הללו — אני מהרהר בלבי. הים מתרומם, מעלה קצף ורועש, רועש; דומה, כאילו מדור הוא לבריות גדולים ומשונים, המתלבטים בכל גופם וקוראים זה לזה; לאו, זוהי חניגה של רבוא שדים צוהלים; משקיעים הם את ראשיהם בין כתפיהם, מסתובבים ומרקדים, מצליפים בחודי־כנפיהם על־פני הים ומלבינים אותו. רחוק־רחוק עומד אי־כפים; מעל האי הזה מתרומם בנים לבן, מנענע בראשו מאחורי אנית־מפרשים מנוקבת, הנדחפת ברוח לתוך הים, א, א, לתוך הים, לתוך הים השומם...

דעתי נוחה עלי, שאני לבדי, שאין איש רואה את עיני; מתוך מנוחה וזהירות נשען אני בקיר־הסלע ויודע, כי אין איש עומד מאחורי ומסתכל בי. צפור פורח באוויר־הסלע, צורח צריחה מרוסקת; בו פרגע נתק רגבי־סלע ומתגולל לתוך הים. מתוך דומיה אני מוסיף לשבת שם. מנוחה תוקפת אותי, רגש חם של

קורת-רוח עובר בכל אברי מתוך הכרה, שאני יושב חסוי במחבוא-הסלע, בשעה שהגשם יורד בזעף. מרכס אני את כפתורי-מקטרי ונותן שבת והודיה למקום על מקטריני. עוברים עוד רגעים מועטים. השינה חוטפת אותי.

צהרים. אני חוזר לביתי, הגשם לא פסק עדיין. פתאום מתגלה לעיני חזיון-פלא: אדוורדה עומדת לנגדי על הדרך. כולה שותתת מים, כאילו עמדה זמן רב תחת הגשם. אולם היא מחייכת. א — מנצנצת מחשבה במחי זחמה כבושה תוקפת אותי; באצבעות מרתתות אני אוהז את רובי וכך אני צועד לקראתה, אף כי היא מחייכת.

— שלום! — מקדימה היא.

ממתין אני עד שאני מתקרב אליה עוד פסיעות אחדות ומשיב:

— שלום, היפה בכנות!

היא תמהה לכדיחתי. א, לא השמעתי לאזני מה שהוצאתי מפי. היא מחייכת מתוך מבוכה ונועצת בי את עיניה.

— אדוני היה היום בין ההרים? — היא שואלת. — כולו שותת מים. יש אתי מטפחת; רצונו להתעטף בה? לי אין בה צורך. כלום אין הוא מכיר אותי שוב? — והיא כובשת עיניה בקרקע ומנענעת בראשה.

— מטפחת? — אני שואל וחורק את שיני מתוך כעס ותמהון. — יש אתי מקטורן. רצונה ללבוש אותו?

לִי אֵין בּו צוֹרֵךְ. הֵייתִי נוֹתְנּוּ לְכָל אַחַד, אִפְשֵׁר לָהּ לִיטוֹל
אוֹתוֹ. בְּרִצּוֹן הֵייתִי נוֹתְנּוּ לְאַחַת הַדֵּיּוֹגוֹת.

רֵאיתִי, כִּי הַקְּשִׁיבָה בְּשִׁים־לֵב לְדַבְרִי; מִתּוֹךְ תְּשׁוּמַת־
לֵב מְרוֹבֶּה נַעֲשׂוּ פְּנֵיהַ מְכוּעָרִים וְהִיא עֹמְדָה פְּעוֹרַת־פֶּה.
וְכֵךְ הִיא עֹמְדַת וְהַמְטַפַּחַת בִּידָהּ, מִטְּפַחַת־מִשִּׁי לְבָנָהּ,
שֶׁהִסִּירָה מֵעַל צוּאָרָהּ. אֲנִי פּוֹשֵׁט מֵעַלִּי אֶת מִקְטַרְנִי.

— בְּשֵׁם ה', יִלְבּוֹשׁ שׁוֹב אֶת מִקְטַרְנִי — הִיא
קוֹרֵאת. — אֵל יַעֲשֶׂה זֹאת. כְּלוֹם הוּא כּוֹעֵס כִּלְכֵךְ עַלִּי?
אֵל־אֱלֹהִים, יִלְבּוֹשׁ שׁוֹב אֶת מִקְטַרְנִי, הִרְיֵהוּ שׁוֹתֵת מִיָּם.
לְבִשְׁתִּי שׁוֹב אֶת מִקְטַרְנִי.

— לָאֵן הִיא הוֹלֶכֶת? — שְׁאַלְתִּי בְּקוֹל עֲמוּם.

— אֵינִי הוֹלֶכֶת לְשׁוּם מְקוֹם... תְּמִיחַתְּנִי, כִּי־צַד עַלָּה
בְּדַעְתּוֹ לְפִשׁוּט אֶת מִקְטַרְנִי.

— הֵיכֵן הַשְּׂאִירָה הַיּוֹם אֶת הַבְּרוֹן? — שְׁאַלְתִּי
שׁוֹב. — בְּאוֹיֵר כּוֹה הָרִי לֹא יִשׁוּט הַגְּרָף עַל־פְּנֵי הַיָּם...

— גֵּלֶן, לֹא בֵאתִי אֵלָא לְאֹמַר לוֹ...

אֲנִי נִכְנֵם לְתוֹךְ דְּבַרְיָה:

— תִּיטִיב־נָא לְדְרוֹשׁ בְּשִׁמִּי בְּשִׁלּוּם הַדּוֹכֵם.

מִבְּטִינּוּ נִתְקַלְמִים זֶה בְּזֶה. מוֹכֵן וּמְזוּמֵן אֲנִי לְהַכְנֵם
שׁוֹב לְתוֹךְ דְּבַרְיָה, מִיַד כִּשְׁתַּפַּתַּח פֶּה. לְסוֹף עוֹבֶרֶת עֲנַנְת־
עֶצֶב עַל פְּנֵיהַ; אֲנִי פּוֹנֶה מֵעַלְיָה וְאוֹמֵר:

— בְּאֵמַת אוֹמֵר, עֲצַתִּי הִיא, כִּי תִרְחַח אֶת בְּיָהֱמֶלֶךְ
בְּשִׁתֵּי יָדִים. אֵין הוּא בְּיָזוּגָה. מִבְּטִיחָה אֲנִי, כֹּל אוֹתָם
הַיָּמִים הוּא נִמְלֵךְ בְּדַעְתּוֹ, לִישָׂא אוֹתָהּ אִם לֹאוּ, וּבִמְדָה
כּוֹז אֵין לְמַדּוֹד לָהּ.

— אֶל־נָא נִדְבַר בּוֹזָה, שְׁפִירָ? גֵּלָן, הִרְהַרְתִּי בּוֹ;
הוּא הִיָּה מוֹכֵן וּמְזוּמָן לִפְשׁוּט אֶת מִקְטַרְנוּ יִלְעַמּוֹד תַּחַת
הַגֶּשֶׁם לְטוֹבְתוֹ שֶׁל אַחֵר. בְּאֵתִי אֵלָיו...

אָנֹכִי מוֹשֵׁךְ בְּכַתְפִּי וּמוֹסִיף לְדַבֵּר:

— אֲנִי מְצִיעַ לְפָנֶיהָ אֶת הַרּוֹפֵא תַּחְתּוֹ. מַה מוֹם
מְצָאָה בּוֹ? גַּבֵּר בְּמִיטֵב שְׁנוֹתָיו, פִּקַּח. תַּעֲיִין בְּדַבֵּר.

— יִשְׁמַע־נָא רַגְעָ...

— כְּלָבִי, אֲזוּפָ, מַחְכָּה לִּי בְּצַרִּיפִי. — הִרְיָמוּתִי אֶת
כּוֹבְעִי וְאָמַרְתִּי שׁוֹב: — שְׁלוֹם, הִיפָה בְּבִנּוֹת!

הִלְכְתִּי לְדַרְכֵי.

הִיא צְרָחָה בְּקוֹל:

— אֵל תִּקְרַע אֶת לְבָבִי לְגִזְרִים! בְּאֵתִי הַיּוֹם אֵלָיְךָ,
חֲכִיתִי לָךְ וְהִרְאִיתִי לָךְ פָּנִים שׁוֹחָקוֹת כְּשִׁפְאָתָא. אֶתְמוּל
כְּמַעַט נְטַרְפָּה דַּעְתִּי עָלַי, כִּי מְדוּי וּלְבָבִי הָיוּ נִתּוּנִים רַק לָךְ;
רְאִישִׁי הִיָּה סֶחְרָחַר וְאָנֹכִי לֹא הִרְהַרְתִּי אֵלָּא בְךָ. הַיּוֹם
יִשְׁבַּתִּי בְּחֹדְרִי; בִּן־אָדָם נִכְנַס אֶל הַחֹדֶר. לֹא זָקַפְתִּי אֶת
עֵינַי, אֲוֹלָם יַדְעֵתִי מִי הוּא הַפֶּאָ. אֶתְמוּל שְׁטַתִּי בְּסִירָה
חֲצִי פֶרְסָה — הוּא אֹמֵר. כְּלוֹם לֹא עֵיף? — שְׁאֲלַתִּי.
א, עֵיפְתִי מְאֹד; וּבִידֵי עָלּוּ אֲבַעְבוּעוֹת -- עֵנָה מִתּוֹךְ
עֲצָב. הִרְהַרְתִּי בְּלָבִי: עַל מַה הוּא מְצַטְעֵר! לְאֶחָד
רַגְעָ הוּא אֹמֵר שׁוֹב: בְּלִילָה שְׁמַעְתִּי קוֹל מִתְלַחֲשִׁים לְפָנַי
חֲלוֹנִי; שִׁפְחַתָּה וְאֶחָד הַשּׁוֹלִיּוֹת שׁוֹהַחוֹ בִּינֵיהֶם שִׁיחָה
אִינְטִימִית. הֵם יִשְׂאוּ זֶה אֶת זֶה — אָמַרְתִּי. בְּרַם, זֶה הִיָּה
בְּשֵׁתִים אַחֵר הַצּוֹת. וּבִכֵּן? — שְׁאֲלַתִּי וּמִיד הוֹסַפְתִּי: —
הִלִּילָה הוּא לָהֶם. הוּא הִסִּיט אֶת מִשְׁקַפּוֹ עַל חֲטָמוֹ
וְהַעִיר: בְּרַם, בְּחֻצוֹת הַלִּילָה, כְּלוֹם אִינָה סוֹבְרָת, כִּי
אֵין זֶה מִן הַנְּמוּס? אָנֹכִי לֹא זָקַפְתִּי עַדִּיין אֶת עֵינַי.

וכך ישבנו כעשרה רגעים. רצונה במטפחת על
 שכמה? — שאל. לאו, תודה — ענית. אשרי שיזכה
 לאחוז בידה הקטנה — אמר. אָנכי לא אָמרתי כלום,
 מחשבותי היו רחוקות. הוא הניח קופסה קטנה על ברכי,
 פתחתי את הקופסה ומצאתי בה סיכה; בסיכה היה
 טבוע כתר ומניתי בה עשר אבנים טובות... גלן, הסיכה
 אתי, רצונך לראותה? היא רמוסה; בוא וראה, כי
 רמוסה היא... נו, מה אעשה בסיכה? — שאלתי.
 תתקשט בה — ענה. אולם החזרתי לו את הסיכה
 ואמרתי: יניח לי, אני מהרהרת באחר. מי הוא זה? —
 שאל. ציד — ענית. — הלה נתן לי לזכרון רק שתי
 נוצות יפות; יקח לו את הסיכה. אולם הוא לא רצה
 ליטול את הסיכה בחזרה. הסתכלתי בו בפעם הראשונה.
 עיניו היו חודרות. איני נוטל את הסיכה בחזרה, תעשה
 בה מה שלבה חפץ; תרמוס אותה ברגליה — אמר.
 קמתי על רגלי, הנחתי את הסיכה מתחת לעקב-נעלי
 ודרכתי עליה. זה היה היום בפוקר... ארבע שעות
 התהלכתי כאן וחכיתי; אחר סעודת הצהרים יצאתי
 מביתי. לאן? — שאל. לגלן — ענית. — רצוני לבקש
 אותי, שלא ישכחני... מן השעה הראשונה חכיתי כאן.
 עמדתי מאחורי אילן וראיתיך בבואך; היית לי לאלהים.
 אָהבתי את פרצופך, את זקנדך ואת כתפידך, כל אשר בך
 אָהבתי... עכשיו קצרה רוחך, רוצה אֶתה ללכת, למהר
 וללכת, אֶתה מתיחס אלי בשויון-נפש, גם אינך מסתכל
 בי...

בשעת דבורה עמדתי. כשנשתתקה החילותי שוב
 ללכת. כחותי אָפסו מתוך יאוש ובת-צחוק רחפה על
 שפתי. לבי נתאבן בקרבי.

— א, נזכרתי — אָמַרְתִּי וְעַמְדַּתִּי שׁוּב. — הֲרֵי רַצְתָּה
לֵאמֹר לִי דָבָר ?

לְגַלּוּגִי זֶה כִּבְר הַגְּדִישׁ אֶת הַסֵּאָה.

— כִּלּוּם רַצִּיתִי לֵאמֹר לֹא דָבָר ? הֵן. בָּרַם, הֲרֵי
אָמַרְתִּי לֹא ; וְכִי לֹא שָׁמַע ? לֹא, לֹא כִּלּוּם, אִינִי לִי
כִּלּוּם לֵאמֹר לֹא.

קוֹלָה רוֹעַד בְּרַטֵט מִשׁוֹנָה, אוֹלָם זֶה אִינֹו עוֹשֶׂה עֲלֵי
רוּשָׁם.

XXIV

לְמַחַר בְּבוֹקֵר, כְּשִׁיצְאָתִי אֶל הַחוּץ, רָאִיתִי אֶת אַדְוֹוֹרְדָּה
עוֹמַדַת עַל־יַד צְרִיפִי.

כֹּל הַלַּיְלָה נִמְלַכְתִּי בְּרַעְתִּי וּבֵאתִי לִיְדֵי מַסְקֵנָה. לֹא, אָנֹכִי
לֹא אֵהִיָּה לְמִשְׁחָק בִּיְדֵי בְרִיָּה קֶפְדְּנִית, בַּת־דֵּיִינִים, הַדִּיּוֹטִית.
כִּלּוּם לֹא יִשְׁבֶּה זִמְנָן רַב בְּלִבִּי וּמִצְעָה אוֹתוֹ ? חֲסֵל ! מַחֲשָׁבָה
נִצְנָצָה בְּמַחִי, כִּי אֶפְשֶׁר נִתְחַכְּבְתִּי עֲלֶיהָ מִשׁוּם יִשְׁתַּיְחַסְתִּי
אֵלֶיהָ בְּשׁוֹיּוֹן־נֶפֶשׁ וּמִתּוֹךְ לְגַלּוּג. מַה יִּפֶּה עֲלָה לְגַלּוּגִי !
אַחֲרֵי שֶׁדְּרַשָּׁה דְרַשָּׁה אַרְוֹכָה בְּמִשְׁךְ רַגְעִים אַחֲרִים
אָמַרְתִּי בְּמִנוּחָה : א, נִזְכַּרְתִּי, הֲרֵי רַצְתָּה לֵאמֹר לִי דָבָר...

הִיא עוֹמֵדָה עַל־יַד הָאֵבֶן. הִיא הִיתָה נִרְעֶשֶׂת מֵאֵד
וּרַצְתָּה לְרוּץ לְקִרְאָתִי, כִּבְר פִּשְׁטָה אֶת זְרוּעוֹתֶיהָ, אוֹלָם
לֹא זֹזָה מִמְּקוֹמָה וַחֲבָקָה אֶת יְדֶיהָ. הַרִימוֹתִי אֶת כּוֹבְעִי
וְהִקְדַּמְתִּי בְּשִׁלּוּמָה מִתּוֹךְ שְׁתִּיקָה.

— רק אחת אבקש ממנו היום, גלן — אָמרה בקול רועד. אָנכי לאַ עמדתי על מקומי אלא לשמוע את דבריה. — שמעתי, כי היה בבית הנפח. זה היה בערב אחר, כשחווה היתה לבדה בכיתה.

השתאיטי ושאלתי :

— זו מי סח לה ?

— איני אורבת לו — קראָה. — שמעתי זאת אתמול בערב. אבא סח לי. אתמול בערב, כשבאתי הביתה כולי שותתת מים, אָמר לי אבא : משטה היית היום בהברון. לאו — אָמרתי. היכן היית ? — שאל שוב. אָנכי עניתי : בצוותה עם גלן. ואז סח לי.

אני כובש את רגשי-יאושי ואומר :

— אף כאן היתה חוה.

— אף כאן ? בצריפו ?

— פעמים אחדות. בקשתי אותה להכנס. ספרנו

יחד.

— אף כאן !

דומיה. חזק ! — אני מעורר את עצמי ואומר :

— אם היא טובת-לב כל-כך ומתענינת בעניני, רצוני למוד לה במדתה. אתמול הצעתי לפניה את הרופא ; כלום עיינה בדבר ? הרי בן-המלך הוא מחויץ לשורת-החשבון.

כעס מתלקח בעיניה.

— ידענא, בן-המלך אינו מחויץ לשורה — היא אומרת מתוך רוגז. — לאו, בן-המלך טוב ממנו ; הוא

מעורב בנמוס עם הבריות, אינו משפר כוסות ופנכות וגם אינו פוגע בנעלי. הן, הוא יודע להלוך עם בני-אדם; ברם, אדוני הוא מגוחך, מתביישת אני בחברתו, אי אפשר להיות עמו במחיצה אחת. כלום ירד לדעתי?

דבריה דקרו את לבי, כבשתי את ראשי בקרקע ועניתי:

— בנידון זה הצדק אתה. איני יודע להלוך עם בני-אדם. תדון אותי לכפזכות; היא אינה יורדת לאופי, דר אני ביער, רוחי נוחה מזה. כאן, בבדידותי, איני מביא תקלה לשום בריה, אם נוהג אני כמנהגי. ברם, כשבא אני לבין הבריות, אנוס אנוכי להתאמץ בכל כחותי, כדי להתנהג בנמוס. בשתי השנים האחרונות הוקרתי את רגלי מחברת בני-אדם.

— עלול הוא בכל רגע להביא את התקלה היותר גדולה — הוסיפה לדבר. — ההשגחה עליו נעשית למשא. כמה אכזריות חלחלה בדבריה! כאב צורב עובר בכל גופי, כמעט שנופל אני מדבריה המדהימים. אולם אדוורדה הוסיפה עוד לדבר:

— אולי אפשר לה לחוה להשגיח עליו. חבל, שהיא נשוואה.

— חוה? היא אומרת, שחוה נשוואה היא? — שאלתי.

— הן, נשוואה.

— למי היא נשוואה?

— הרי זה ידוע לו. חוה נשוואה להנפת.

— כלום אין היא בתו ?

— לא, היא אשתו. כסבור הוא, משקרת אָנכי ?

לא הייתי סובר כלום, הייתי מוכה-תמהון. עמדתי
והרהרתי בלבי : כלום אמת הדבר, שחווה נשואָה היא ?

— הוא מצא לו בת-זוג נאה... — אָמרה אדוורדה.

נו, הקץ לדברים ! גופי רעד מכעס ואָמרתי :

— ובכן, תנשא להרופא, כדברי. תשמע לעצתו של
ידיד ורע ; בן-המלך הריהו זקן שוטה. — מתוך כעס
החילותי ללגלג עליו, הפלגתי בזקנותו, אָמרתי, שהוא
קרח וסומא בשתי עיניו ; ושוב אָמרתי, כי לא הטביע
כתר על כפתורי-כותנתו אלא כדי להתגדרר ביחוסו.
באמת לא רציתי כלל להודע אליו — אָמרתי. — הוא
אינו מצטיין במאומה, אין בו שרטוטים אופיים, הוא
ריקה.

— לאו, הוא אינו ריקה, אינו ריקה — קראָה וקולה

נצטרד מכעס. — הוא גדול, מכפי שאַתה משער,
פרא-אָדם ! כתר זעיר, הוא ידבר אתך, לבקשתי. אינך
מאמין, כי אני אוהבת אותו, אולם תעמוד על טעותך ;
אָנכי אנשא לו, אהיה מהרהרת בו יום ולילה. זכור ואַל
תשכח : אני אוהבת אותו ! תבוא-נא חוה אליך, הא,
זוא, אל-אלהים, תבוא-נא אליך. זה לא איכפת לי כלל.
ברם, עלי להפטר מכאן.

והיא החלה לרדת במשעול, פסעה שתיים-שלש פסיעות

קטנות ומהירות, חזרה לאחוריה, פניה היו חורים כפני-
מת וקראָה בכעס :

— אַל תראה שוב לעיני עולמית !

XXV

טרפיההאילנות החלו להצטבה, קלחיהבולפוסים גדלו
ועמדו בעצם לבלובם; עונתהציד הגיעה שוב, צדתי
קוראים, תרנגולות-בר וארנבות; יום אחד צדתי נשר.
שמים גבוהים ושקטים, לילות קרירים, שפעת צלילים
זכים ונעימים ביער ובשדה. אחוז-מנוחה משתרע העולם
הגדול.

— תמיהני, שלא שמעתי שוב ממך מק על שתי
הטהריות שצדתי — אָמרתני אל הרופא.

— יחזיק טובה לאדוורדה — ענה. — רו זה גלוי לי,
באזני שמעתי, שעכבה על יד אָביה.

— איני מחזיק לה טובה כלל — אָמרתני.

שלהי-קיץ, שלהי-קיץ. המשעולים התפתלו ונראו
כחגורות בתוך היער המצהיב, כל יום נתוסף כוכב חדש
בשמים, הלבנה הבהבה כצל, כצל זהב טבול-כסף.

— ה' ישמרך, חוה, את נשוּאָה?

— כלום לא ידעת זאת?

— לאו, לא ידעתי.

מתוך שתיקה לחצה את ידי.

— ה' ישמרך, ילדתי, מה נעשה עכשיו?

— מה שלבך חפץ. הרי עדיין לא הגיעה שעת-

נסיעתך; אהיה מאושרה ושמחה, כל עוד תהיה כאן.

— לאו, חוה.

— הן, הן, כל עוד תהיה כאן.

פניה מביעים יגון קודר, וכל אותה שעה היא לוחצת
את ידי.

— לאו, חוה, לכי! שוב לא נתראה עולמית!

ועוברים הלילות זכאים הימים; כבר הגיע יום
שלישי לשיחתנו האחרונה. חוה הולכת בדרך טעונת-
עצים. כמה חבילות עצים נשאה ילדה זו מן היער
בימות-הקיץ!

— פרקי את העצים, חוה, ותני לי לראות, אם
עדיין כחול לעיניך?

עיניה היו אדומות.

— לאו, חייבי שוב, חוה. אי-אפשר לי לעמוד
כנגדך, אני שלך, אני שלך...

ערב. חוה מזמרת. שומע אני את קולה וחום עובר
בכל גופי.

— מזמרת את הערב, חוה?

— הן, שרויה אני בשמחה.

בהיותה נמוכה ממני היא קופצת ולופתת את ידיה
סביב צוארי.

— יריך שרוטות, חוה? אי שמים, כיצד שרטת
אותן?

— אין בכך כלום.

פניה מבהיקים בזוהר מיוחד.

— חוה, דברת עם מר מק?

— פעם אחת.

— מה אָמר הוא ומה ענית אַת?

— הוא רודה בנו; את בעלי הוא מעביר ביום
ובלילה במחסן, גם אותי הוא מעביר בעבודות שונות.
הוא מצוה אותי לעבוד עבודת-גבר.

— על שום מה הוא עושה זאת, חוה?

— על שום שאני אוהבת אותך.

— זו מניין לו?

— בעצמי אָמרתי לו.

דומיה.

— ולואי, שלא ירדה בך, חוה.

— ברם, אין בכך כלום. עכשיו אין בכך כלום!

והד קולָה נשמע ביער, כשירה חרישית, רוטטת.

וטרפיה-אילנות הולכים ומצהיבים, הסתיו ממשמש
ובא, רבו הכוכבים הנוספים בשמים והלבנה נראית עתה
כצל כסף טבול-זהב. קור לא שלט עדיין, אולם דומיה
קרירה וחיים שוטפים שררו ביער. כל אילן היה תפוס-
הרהורים. גרגרייהתות היו בכורות.
וכך נכנס יום העשרים ושלושה באבגוסט ואתו שלשת
„ליליה-ברזל“*.

---

* ליִליַה־ברזל חלים בין עשרים ושנים לעשרים ושמונה
באבגוסט. קבלה היא בידי בני-הצפון, כי לילות אלה הם ראשונים
לקור ולכפור.

XXVI

ראשון לליל־הברזל.

בתשע שוקעת החמה. אפלולית שקופה מתמתחת
 על־פני האדמה, בכפת־השמים נראים שנים־שלשה
 כוכבים, לאחר שתי שעות מניצה הלכנה. אני הולך אל
 היער, מזוין ברובי וכלבי מלווה אותי. מבעיר אני מדורה
 וזוהר הלכנה חודר מבעד לגזעי האלונים. אין כפור.

ראשון לליל־הברזל! — אני אומר לעצמי ושמחה
 מיוחדת, סוערת, תוקפת אותי לזכר השעה והמקום...

ברוכים תהיו בני־אדם, חיה ועוף! ברוך יהיה
 הלילה הבודד ביער, ביער! ברוכה תהיה האפלולית
 ולחש־אלהים בין האילנות. ברוכים יהיו צלילי־הדומיה
 הנעימים והפשוטים, המגיעים לאזני, והעלים הירוקים
 והצהובים. ברוך יהיה הד־החיים, המגיע לאזני, נשימת
 כלב, המריח בחטמו בין העשב. ברוך ומבורך יהיה
 התול־הבר, הרובץ על גחוונו ואורב לאנקור באפלה,
 באפלה. ברוכה תהיה הדומיה על־פני האדמה, הכוכבים,
 הסהר, כולם יהיו ברוכים.

אני קם על רגלי ועושה את אָזני כאפרכסת. איש
 לא שמע את דברי. אני יושב שוב.

נותן אני שבח והודיה על הלילה הבודד, על ההרים,
 על האפלולית ועל שאון־הים, החודר ללבי. מודה אני
 על חיי, על רוח־אפי, על זכותי להיות חי וקים הלילה —
 על כל זה אני מודה מקרב לבי.

שמע למזרח, הקשב למערב, שמעה והקשיבה! זהו
אלהי-עולם! הדומיה הלוחשת על אָזני, זוהי דם-היקום
התוסס, האלהים המרעיד את הארץ ואותי. לאור-המדורה
אני רואה קורי-עכביש מבהיקים באויר, שומע חתירת-סירה
על-פני הים. בצפון-האופק בוקע ועולה הזוהר הצפוני.
חי-נפשי בת-אלמות, מודה אני מקרב לבי על שאני זוכה
לשבת כאן...

דומיה. אצטרובל נפל בקול עמום על הארץ. אצטרובל
נפל — אני מהרהר בלבי. הלבנה עומדת בתוך הרקיע,
אשה-מדורה לוחכת את שירי-האודים וגוססת. ובשעה
מאוחרת בלילה אני חוזר לביתי.

שני ללילי-הברזל. אותה הדומיה ורוך-האויר. נפשי
מתכרבלת. שלא מדעת אני נגש לאילן, משלשל את
כובעי עד המצה, נשען בגבי על האילן, כשידי מופשלות
לאחורי ערפי. אני מסתכל ומהרהר; שלהבת-המדורה
מסנוורת את עיני ואיני מרגיש. כך אני עומד רגעים
מועטים ומסתכל במדורה; רגלי כושלות מתוך לאות.
קופאות, ואני יושב על-גבי קרקע. עכשיו אני מפשפש
במעשי. מפני מה הרביתי להסתכל במדורה?

אזוף מרים את ראשו וזוקף את אָזניו, הוא שמע קול
פסיעות. חוה נראית מרחוק.

— הערב אני תפוס-הרהורים ושרוי בצער — אני
אומר.

מתוך השתתפותה בצערי אינה משיבה כלום.

— שלשה דברים אני אוהב — אני מוסיף. — חלום-אהבה, שחלמתי פעם, אותך ואת ככרת-הארץ הזאת.

— ומה מהם אתה אוהב ביותר?

— את החלום.

ושוב דומיה. אזוף יודע את חוה והוא מטה את ראשו ומסתכל בה. אני לוחש:

— היום פגשתי ריבה בדרך, היא הלכה שלובת-זרוע עם אהובת. הריבה רמזה עלי בעיניה ובקושי כבשה את צחוקה, כשעברתי עליהם.

— על שום מה צחקה?

— איני יודע. ודאי לגלגה עלי. מפני מה את שואלת לזה.

— הכרת אותה?

— הן. הקדמתי בשלומה.

— והיא לא הכירה אותך?

— לאו... ברם, מפני מה את חוקרת ודורשת אותי? אין זו מדה נאה. אולם לא תכריחי אותי לקרוא בשמה. דומיה.

אני לוחש שוב.

— על שום מה צחקה? גנדרנית היא. ברם, על שום מה צחקה? אל-אלהים, מה עשיתי לה?
חוה מעירה:

— גסות-הרוח היתה בלגלוגה עליך.

— לאו, לא היתה בו משום גסות-הרוח! —
קראתי. — אל תדברי בגנותה. היא לא חטאה כנגדי,
היא עשתה כהוגן בלגלוגה עלי. דומי, לעזאזל, והניחי
לי! שומעת את?

ואחזות-פחד היא מניחה לי. אני מסתכל בה
ומתחרט מיד על דברי הכבושים; אני כורע לפני
וחובק את ידי:

— לכי הביתה, חוה, אותך אני אוהב ביותר; כיצד
אפשר לי לאהוב חלום? רק לצון חמדתי לי; איני
אוהב אלא אותך. אולם עכשיו לכי הביתה, מחר אבוא
אלך; זכרי, אני שלך, זכרי ואל תשכחי. ליל-מנוחה!

שלישי ללילי-הברזל. לילה, שכולו צפיה. ולואי
שלטה מקצת קור! תחת קור שלט חום חרישי אחר
שקיעת-החמה. הלילה היה כאגם פושר. הבערתי מדורה.

— חוה, יש שהאדם נסחב בשערות ראשו — ודעתו
זחה עליו. לטרופידעת כזה עלול האדם. אפשר לו
להסחב בשערות-ראשו על-פני הרים ובקעות וכשחברו
ישאל אותו לטיבו של החזיון, יענה מתוך קורת-רוח:
נסחב אני בשערות-ראשי! וכשהלה ישאל: האבוא
לעזרתך, להצילך? ישיב: לאו. וכשהלה ישאל שוב:
כלום תעמוד ביסוריך? ישיב: הן, אעמוד; כי אוהב
אני את היד הסוחבת אותי... חוה, יודעת את מה זו
תקוה?

— הן, כמדומתני, יודעת אני.

— התקוה, חוה, זהו רגש נפלא, רגש מיוחד. אפשר לו לאדם ללכת בפוקר בדרך ולקוות לפגוש את הנפש החביבה עליו. כלום פוגש הוא אותה נפש? לאו. מפני מה? משום, שבאותה שעה עסוקה היא ובמקום אחר לגמרי... בין ההרים התודעתי לרועה זקן. חמשים ושמונה שנים רצופות היה סומא בשתי עיניו, וכשהתודעתי אליו היה כבן שבעים. דומה היה עליו, כי עיניו הולכות ונחלמות מיום ליום ואם לא תארע תקלה יראה בעוד שנים מועטות את אור החמה. שערות ראשו היו שחורות, אולם עיניו היו לבנות. כשהיינו יושבים יחד בצריפו ומעשנים היה מספר לי כל מה שראה, כשאור-עיניו היה אתו. הוא היה בריא ואיתן, עומד על דעתו ואינו מתיאש מתקותו. כשנפטרתי ממנו לווה אותי והחל להצביע לרוחות שונות. רוח זו דרומית היא — אָמר, — וזו צפונית. הולך אתה בדרך זו, וכשאתה יורד מן ההר נוטה אתה לצד זו — אָמר שוב. אָמנם כן — אָמרת. צחק הזקן ואָמר: לפני ארבעים-חמשים שנה לא ידעתי זאת; אני מיטיב עכשיו לראות מאז, עיני הולכות ונחלמות. אחר-כך כפף את קומתו ונכנס לצריפו, צריף-עולם, ביתו על האדמה. והוא ישב שוב כנגד האָח, מלא-תקוה, כי בעוד שנים מועטות יראה את אור החמה... חוה, התקוה היא רגש נפלא. הנה מקוה אָנכי, למשל, להסיח דעתי מאותה הנפש, שלא פגשתיה היום בפוקר בדרך.

— דברך מוזרים כל-כך!

— הלילה הזה הוא שלישי ללילי-הברזל. מבטיחך אני, חוה, מחר אהיה לאיש אחר. עזביני הלילה לנפשי.

מחר, כשֶׁאָבּוּא אֵלַיךְ, לֹא תִכִּירֵנִי, אֲצַחֵק וְאֲשַׁקֵּךְ, יִלְדֵתִי
הַחֲבִיבָה. הַגַּעֲי בַעֲצֻמְךָ, אֵין לִי אֵלָא הַלֵּילָה הַזֶּה; אַחֲר־
כֵּךְ אַהִיָּה לְאִישׁ אַחֵר; בְּשַׁעוֹת מוֹעֲטוֹת אַהִיָּה לְאַחֵר.
לֵיל־מְנוּחָה, חוּה.

— לֵיל־מְנוּחָה.

אֲנִי שׁוֹכֵב סְמוּךְ לַחֲמַדּוּרָה וְנוֹעֵץ עֵינַי בְּשִׁלְחַבְתָּ.
אֲצִטְרֹבֵל נּוֹפֵל מֵעַנְף; לְפָרְקִים נוֹשֵׁר גַּם בַּד יִבֵּשׁ. עֲמוּק
שְׁחוּר־הַלֵּילָה. אֲנִי עוֹצֵם אֶת עֵינַי.

לְאַחֵר שַׁעַה מִתְחִילִים חוֹשֵׁי לַהֲתַנּוּעַע לְפִי קֶצֶב יָדוּעַ.
מִתְמַזַּג אֲנִי עִם הַדּוּמִיָּה הַגְּדוּלָּה, מִתְמַזַּג עִמָּה. מִסְתַּכֵּל
אֲנִי בַסְּהַר, הוּא עוֹמֵד בְּכַפְת־הַרְקִיעַ כְּשֶׁבִּלְוֹל לִבֵּן וּבִקְרָבִי
מִתְעוֹרֵר מֵעֵין רִגֵּשׁ אַהֲבָה אֵלָיו; חֵשׁ אֲנִי, כִּי פָנַי
מִסְמִיקִים. הִנֵּה הַסְּהַר! — אֹמֵר אֲנִי לְעֲצָמִי בַחֲשָׂאֵי
וּמִתּוֹךְ תְּאוּהָ. — הִנֵּה הַסְּהַר! וְלִפִּי דוֹפֵק כִּנְגָדוֹ דְּפִיקוֹת
קָלוֹת. עוֹבְרִים רִגְעִים מוֹעֲטִים. רוּחַ נוֹשֶׁבֶת, רוּחַ זֶרֶה
נוֹשֶׁבֶת וּמִלְטַפֵּת אֶת פָּנָי. בְּאוֹיֵר תְּנוּעָה מִיּוֹחַדָּת. מַה
זֹאת? מִסְתַּכֵּל אֲנִי לְצַדְדִים וְאֵינִי רוֹאֶה אִישׁ. הַרוּחַ
קוֹרֵאת אוֹתִי וְנִפְשִׁי גּוֹחַנֵת וְנַעֲנִית לְקִרְיָאָה. רוֹאֶה אֲנִי
אֶת עֲצָמֵי נְטוּל מִן הַחַיִּים וְנִלְחֵץ לְחִזָּה בְּלִתִּי נִרְאָה;
עֵינַי מִתְמַלְאוֹת דְּמָעָה. רִטֵּט עוֹבֵר בְּגוֹפִי — אֱלֹהִים עוֹמֵד
לֹא רַחוּק מִמֶּנִּי וּמִסְתַּכֵּל בִּי. עוֹבְרִים שׁוֹב רִגְעִים מוֹעֲטִים.
אֲנִי מַחְזִיר אֶת רֵאשִׁי, הַתְּנוּעָה בְּאוֹיֵר פּוֹסֶקֶת וְאֲנִי רוֹאֶה
מֵעֵין אַחֲרוֹרֵי שֶׁל רוּחַ, כִּשֶׁהוּא מִתְהַלֵּךְ שְׁפִי בִיעֵר...

רִגְעִים אַחֲרִים אֲנִי כּוֹבֵשׁ רִגְשֵׁת־מַהוֹן כְּבֵד, נִפְשִׁי
עִיפָה מִתּוֹךְ הַתְּרַגְּשׁוֹת וְהַשִּׁינָה חוֹטַפֵּת אוֹתִי.

כִּשֶׁהַקִּיצוֹתִי, כְּבֵד עֵבֵר הַלֵּילָה. זְמַן רַב הִלְכֵתִי תְּפוּס־
יְגוֹן, נִסְעֵר־רוּחַ, אַחֲזוּי־קִדְחָת, צְפוּי לְכֵל מַחֲלָה. לְפָרְקִים

נראה לי הכל בצורה מסורסת, ראיתי הכל בעינים
דולקות. עצבת כבדה תקפה אותי.

עכשיו עבר הכל.

XXVII

סתיו. הקיץ עבר, מהר לעבור כל-עומת שבא. א,
כמה מהר לעבור! עכשיו שולט קור ביום. אני צד,
מדיוג ושר שירים ביער. יש ימים עטופים ערפלי-עב,
העולים מן הים ומאפילים על הכל. ביום כזה אירע לי
מאורע. בטיולי תעיתי ביערות-הקהל ובאתי עד ביתו
של הרופא. בבית היו אורחים, הריבות, שכבר נודמנתי
עמהן, זוגות מרקדים, צעירי-סיחים.

מרכבה באה ועמדה לפני פתח-הגן; במרכבה ישבה
אדוורדה. היא הצליפה עלי מבטי-תמהון. שלום! —
אמרתי בלחש, על-מנת להפטר. אולם הרופא עצר בי.
מתחילה היתה אדוורדה נבוכה בחברתי ובשעת דבורי
כבשה את עיניה בקרקע; אולם אחר-כך הסבירה פנים
וגם פנתה אלי בשאלות קצרות אחדות. פניה היו חורים
מאד ומתוך הערפל נשקפו אפורים וקרים. היא לא ירדה
מעל המרכבה.

— באתי לכאן בשליחות — אמרה בחיוך. — הייתי
בבית-התפלה הגדול ולא מצאתי איש מכם; אמרו לי,
שכולכם פה. שעות רצופות נסעתי ובקשתי אתכם. מהר
בערב אנו עורכים סעודת-מרעים, לכבוד הברון, הנוסע

בשבוע הבא, ושלוחה אני להזמין את כולכם. תהיינה גם מחולות. ובכן, מחר בערב. הכל הודו לה מתוך קידה.

לי הוסיפה :

— בבקשה, אל ימנע עצמו מלבוא. אל יכתוב ברגע האחרון מכתב־התנצלות.

כזאת לא אָמרה לשום איש מבני החבורה. לאַחר רגעים מועטים נסעה.

הסברת־פניה הפתאומית נגעה ללבי ; נמיתי אל הצד, להתיחד רגע עם שמחתי. אַחר־כך נפטרתי מן הרופא ומאורחיו וחזרתי לביתי. מה טובה היתה לי, מה טובה ! במה אנמול לה ? ידי רפו וקור נעים עבר בפרקי־זרועי. אי שמים, אני הולך ורגלי כושלות משמחה. מתוך חדלון מתמלאות עיני דמעה ; מה אעשה ? ...

בשעה מאוחרת בלילה באתי לביתי. הלכתי בדרך־הנמל ושאַלתי את אחד־הדייגים, אם אני־הפוסתה תבוא למחר בערב. א, לאו, אני־הפוסתה תבוא בשבוע הבא. מהרתי לצריפי והחילותי לבדוק את הטובה בחליפותי. נערתי ונקיתי אותה ; היו בה קרעים אחדים ובעינים זולגות דמעות אחיתי את הקרעים.

כשגמרתי את מלאכתי, שכבתי על־גבי הדרגש. מנוחתי אָרכה רגע ; מחשבה מנצנצת במחי, אני קופץ ממקומי וכהלוֹם־רעם אני עומד בתוך החדר. זוהי שוב ערמומית — אני לוחש לעצמי. אָנכי לא הייתי מוזמן כלל, אלמלא נזדמנתי באותו מעמד, כשאחרים הוזמנו ;

מלבד זאת רמזה לי בפירוש, כי נוח לי שלא לבוא ולשלוח מכתב-התנצלות.

כל הלילה נדרה שנתי וכשהאיר הבוקר הלכתי אל היער קפוא-קור, שבע-נדודים ואחוז-קדחת. עכשיו מתקנים בסירילונד את הסעודה. ובכן? אָנכי לא אלך וגם לא אשלח מכתב-התנצלות. מר מק הוא פקח, הוא עורך את הסעודה לכבודו של הפרון; ברם, אָנכי לא אשתתף בה, התבינו?

ערפל עב עטף את ההרים והעמקים; אדי-כפור נאחזו בכנפי והכבירו אותם; פני היו קרים ורטובים. רוח קלה נשבה לסירוגים והניעה את הערפל הנרדם והוא עלה וירד, עלה וירד.

היום רד. עם חשכה. הערפל כסה הכל מעיני ואי-אפשר היה לי לכוון את הדרך, לפי אותות החמה. שעות רצופות תעיתי בחזירתי לביתי; אולם לא הייתי אָנום לדחוק את השעה. מתוך מנוחה שלמה תעיתי בדרך ובאתי בתוך היער למקומות בלתי ידועים לי. לסוף תומך אני את הרוכה בגזע-אילן ונמלך בקומפס. אני מכוון את דרכי ומתחיל ללכת. היתה השעה השמינית, או התשיעית.

וְאָז אִירַע לִי הַמְּאוֹרֵעַ.

לאחר הליכה של חצי שעה הגיע לאָזני קול מנגנים מתוך הערפל. לא היו רגעים מועטים וְאָנכי הכרתי את המקום, עומד אני לפני הבית הגדול בסירילונד. כלום התעה אותי הקומפס אל אותו המקום, שרציתי לנוס ממנו? קול ידוע קורא בשמי; זהו קולו של הרופא. לאַחַר רַגְעִים מוֹעֲטִים הַכְּנִיסוּ אוֹתִי לְתוֹךְ הַבַּיִת.

אפשר, כי יִדְרֹובי העתיקה את הקומפס. גם בשנה
זו אירע לי כזאת. רז זה אינו גלוי לי.

XXVIII

כל אותו הערב תקף אותי רגש מר, כי נוח היה לי
שלא לבוא לסעודת־מרעים זו. כשבאתי, לא הרגיש בי
איש, כולם היו טרודים זה בזה, אדוורדה החזירה לי
שלום בשפה רפה. החילותי להראות כחי בשתי, כי
הרגשתי, שחברתי אינה רצויה, ובכל זאת לא הלכתי
משם.

מר מק הרבה לצחוק והראה פנים מסבירות. הוא
היה לבוש פרק והיה הדור בלבשו. הוא נראה פה ושם,
בחדרים שונים, היה מעורב עם חמשים האורחים, יצא
במחול לסירוגים, התפרח וצחק. עיניו הפיקו סתרי־
תעלומות.

שאון של צלילי־מוסיקה ושל קולות בני־אדם מלא את
הלל־הבית. חמשה חדרים היו מלאי־אורחים ובטרקלין
יצאו במחול. כשבאתי, גמרו לאכול את סעודת־הערב.
משרתות זריזות רצו ושבו, כשהן נושאות בידיהן כוסות,
יין, קיתונות־קפה של נחשת־קלל, סיגרות, מקטרות,
מיני־מתיקה ופירות. הכל היה ביד רחבה. פנברשות
דלקו נרות עבים, שנעשו לשם הערב; גם עששיות־
הפרפין החדשות בערו.

חזה עזרה במטבח, ראיתיה רק בדרך־הלוכי.

הברון משך אליו את תשומת-לבם של כל המסובים, אף כי היה נוח, נמוך-רוח ולא התגנדר. גם הוא היה לבוש פרק, שכנפיו היו מקומטות מתוך חבישה במזודה. הוא ספר עם אדוורדה, לא העיף עין ממנה, שתה לחייה וקרא אותה „עלמה“, כבנותיהם של הכהן ורופא-המחוז. טינה היתה בלבי עליו ואי-אפשר היה לי להסתכל בפניו, מבלי לנטות ממנו בפנים מביעי עצב וטפשות. כשדבר אלי, עניתיו קצרות ומתוך כוץ-שפתים.

נזכר אני באפיזודות אחדות של אותו הערב. עמדתי וספרתי עם ריבה צעירה, צהובת-ראש; אָמרתי לה דבר, או סחתי לה מעשה שהיה, שהביא אותה לידי צחוק. מסופקני, אם הדבר היה מיוחד במינו; אפשר, כי בהיותי שתוי, ספרתי אותו בצורה יותר מגוחכת, משאפשר לי להעלות עתה על הדעת; בכל אופן, אין אני זוכרו שוב. ברם, לא זה העיקר. כשחזרתי לאחורי, ראיתי את אדוורדה עומדת. היא הצליפה עלי מבט-רצון. אחר-כך ראיתי, כי הובילה את הצהובה אתה, כדי לחקור מפיה מה שאמרתי. אי-אפשר לי להביע, כמה גדלה קורת-רוחי למבטה של אדוורדה, אחרי שתעיתי כל הערב, בודד ונעזב, מחדר לחדר; דעתי נחה עלי מיד, ספרתי עם רבים מן האורחים והייתי מעורב בדעת עמהם. עד כמה שאני זוכר, לא יצאתי מחוץ לשורת-הנימוס.

עמדתי על המרפסת. חוה יצאה מחדר אחד, כשהיא נושאת דבר-מה בידה. היא ראתה אותי, יצאה אל המרפסת, לטפה לטיפה חטופה את ידי, חייכה ונכנסה שוב לתוך הבית. איש מאתנו לא דבר דבר. כשרציתי להכנס אחריה, נתקלתי באדוורדה, שעמדה בפרוזדור

והסתכלה בי. היא נעצה את עיניה בפני. נכנסתי לטרקלין.

— בואו וראו — קראָה פתאום אדוורדה בקול. — הליטננט גלן מתעלם לו לפי טעמו. הוא קובע ראיונות עם השפחות על המרפסת.

היא עמדה בפתח. רבים שמעו את דבריה. היא תיכּה, כאילו לא כוונה אלא לשם צחוק, אולם פניה היו חורים.

אָנכי לא עניתי דבר, רק גמגמתי :

— זה היה במקרה, היא יצָאה מן החדר, נתקלנו בפרוזדור...

עברו רגעים מועטים, אולי שעה. אחד המסופים שפד כוס על שמלתה של אשה. כשראתה זאת ארוורדה, קפצה וקראָה :

— מה אירע ? חזקה על גלן, שזהו מעשה־ידיו.

זה לא היה מעשה־ידי, אָנכי עמדתי בקצה הטרקלין בשעת הקלקלה. מאותה שעה החילותי שוב להרבות בשתיה ועמדתי על־יד הדלת, שלא להפריע את המחוללים.

הנשים הוסיפו להקיף את הברון ; הוא הביע את צערו, כי הקבוצות שלו כבר חבושות וארוזות ואין בידו להראות להן את צמחי־המים מן הים הלבן, את החומר מ"גבעות הפרה", את החצץ, המיוחד במינו, מקרקע־הים. הנשים הביטו מתוך סקרנות על כפתורי־כותנתו, על הכתרים מחומשי־הראשים — סימן לתואר ברון. באותו ערב לא שחקה השעה להרופא ; גם קללתו החריפה

„מות ומכחול“ לא עשתה שום רושם. אולם בשעת דבורה של אדוורדה עמד על המשמר, תקן את שניאותיה, הביא אותה במבוכה בהערותיו הקלות והדהימה מתוך דעת נוחה ומיושבת.

היא אָמרה :

— ... טרם אלך בנאי-צלמות.

והרופא שאל :

— היכן ?

— בנאי-צלמות. כלום אין אומרים : בנאי-צלמות ?

— שמעתי על נחל-מות. כך היתה, בודאי, כונתה.

שוב אָמרה, כי חפץ אחד היא שומרת כ...
—

— כדרקון — הוסיף הרופא.

— הן, כדרקון.

ברם, הרופא אָמר :

— תחזיק לי טובה, שהוצאתיה מן המצר. מובטחני,

שפרצונה היה לאמר : כארגוס.*

הברון זקף את ריסי-עיניו ומבעד לזכוכיות-משקפיו העבות הצליף עליו מבט-תמהון ; אולם הרופא העמיד פנים, כאילו לא הרגיש בו. מה לו ולהברון I

אָנכי מוסיף לעמוד על-יד הדלת. המחולות בעצם תקפן. בידי עולה להכנס בשיחה עם המורה של בית-התפלה. אָנו מספרים על המלחמה, על המצב בקרים,

* בן-אלים במיתולוגיה, בעל מאה עינים.

על המאורעות בצרפת, על נפוליון בתור קיסר, על הגנתו על התורכים. הריבה קראה בימות-הקיץ את העתונים והיו לה חדשות לספר לי. לסוף אָנו יושבים על ספה ומוסיפים לספר.

אדוורדה עוברת עלינו ועומדת. פתאום היא אומרת :
— יסלח לי, אדוני הליטננט, שאָרבותי לו בפרוזודור.
שוב לא אעשה זאת.

גם עכשיו חייכה ולא הסתכלה בי.

— מרת אדוורדה, תחרול-נא — אָמרתי.

היא קראָה אותי "אדוני הליטננט", זה לא היה סימן יפה, ופניה הביעו רוגז. נזכרתי ברופא ומשכתי בכתפי, כשם שהוא היה רגיל לעשות. היא אָמרה :

— אולם מפני מה אין הוא נכנס אל המטבח ? שם חוה. כמדומני, גם מקומו שם.

והיא נעצה בי מבטי-שנאה.

אָנכי אָמרתי :

— כלום אינה חוששת, שאפשר לגלות בדבריה פנים אחרים, מרת אדוורדה ?

— לאו, כיצד ? ואולי אפשר ; ברם, כיצד ?

— יש שהיא אינה זהירה בדבריה. הנה עכשיו, למשל, דומה היה עלי, כאילו גרשה אותי אל המטבח וכמובן, אין זו אלא טעות. יודע אני, כי לא עלה כלל על דעתה להעזי פנים כנגדי.

היא נפטרת ממנו, פוסעת פסיעות אחרות. הכרתי

בה, כי היא מעיינת בדברי. היא חוזרת לאחורה, נגשת שוב אלינו ואומרת מתוך עוצר-נשימה.

— הוא לא טעה כלל, אדוני הליטננט, הוא ירד לדעתי; אָנכי גרשתי אותו אל המטבח.

— אדוורדה! — קראָה המורה מתוך פחד.

ואני מתחיל שוב לדבר על המלחמה ועל המצב בקרים; אולם מחשבותי היו רחוקות מזה. שוב לא הייתי שכור, אלא נדהם; הקרקע נשמט מתחת רגלי ושוב פעם לא יכולתי לטרטן את עצמי — תקלה, שאירעה לי, להותי, פעמים רבות. אני קם מעל הספה, על־מנת להפטר. הרופא עוצר בי.

— ברגע זה שמעתי מספרים בשבחו — אָמר.

— בשבחי? מי ספר?

— אדוורדה. היא עומדת עדיין שם, בקרן־זווית, ומביטה עליו במבטים בוערים. לעולם לא אשכח זאת, עיניה הפיקו אהבה ואמרה בקול רם, כי היא מעריצה אותו.

— שפיר — אָמרתי מתוך חיוך. במחי לא היתה אף מחשבה צלולה אחת.

נגשתי אל הברון, גחנתי עליו, כאילו רציתי ללחוש על אָזנו וכשהייתי קרוב אליו, ירקתי באָזנו. הוא קפץ ממקומו. נעץ בי שתי עינים תמהות, שהביעו טפשות. אחר־כך ראיתי, שספר את הדבר לאדוורדה והיא התרגזה מאד. היא נזכרה בנעלה, שזרקתי לתוך המים, בפנכות והכוסות, ששברתי ובכל העברות שבין אָדם לנימוס.

שעברתי עליהן; כל זה עלה שוב במחה. הייתי מלא
בושה וכלימה. הכל אָבד; לכל מקום שפניתי, פגשתי
מבטי תמהון ופחד. בחשאי יצאתי מסירילונד בלי ברכת-
שלום ובלי הבעת-תודה.

 XXIX

הברון מוכן ומזומן לנסוע; שפיר. אמלא את רובי,
אטפם על ההר ואורה יריה גדולה לכבודו ולכבוד אדוורדה.
אקדה חור עמוק בסלע ואנפץ הר לכבודו ולכבוד אדוורדה.
רגבי-סלע גדול יתגלגל ברעש לתוך הים, כשתעבור ספינתו.
יודע אני הגוי-סלע, שכבר נתגלגלו בו אבנים ופנו דרך
אל הים. לרגלי הסלע טמונות הסירות.

— שני מקדחות! — אני מצוה להנפח.

והנפח חושל שני מקדחות.

חזה מצווה לנסוע באחד מסוסיו של מר מק בין
הטחנה והמחסן. היא אנוסה לעבוד עבודת-גבר ולהוביל
שקי קמח ודגן. פגשתי אותה ופניה היו טובים ורעננים.
אל-אלהים, כמה רוך וערון בצחוקה! בכל ערב הייתי
עמה בצוותה.

— פניך, חוה, כל-כך מאירות, כאילו לא ידעת כל

דאגה, אהובתי!

— אתה קורא אותי אהובתך! אשה הדיוטית אָנכי,
אולם אהיה נאמנה לך, אהיה נאמנה לך, עד מסירות-נפש.
מר מק הולך ומתאכזר מיום ליום. ברם, זה לא איכפת

לי ; הוא כועס ומתרגז, אולם אין אני משיבה לו. הוא
תפס אותי בזרועי ופניו קדרו מכעס. רק דאגה אחת
ממלאה את לבי.

— איזוהי ?

— מר מק מאיים עליך. הוא אומר אלי : א,
מהרהרת את בליטננט! אני משיבה : הן, אני שלו.
זהווא אומר : כתרי זעיר, אָנכי אשלח אותו מפה! זה
אָמר אתמול.

— אין בכך כלום, יאיים. הוה, הראינינא את
רגליך, עודן קטנות כשהיו ? עצמי את עיניך והראיני!
ובעינים עצומות היא נופלת על צוארי. רטט עובר
בכל אבריה.

XXX

אני יושב על הסלע וקורח. אויר-סתיו זך כבדולח
מלפף אותי, הכאות הפטיש על המקדח משמיעות הדים
צלולים וקצובים. אזוף מסתכל בי בעינים תמהות.
נחשול של קורת-רוח מציף לרגעים את לבי ; איש אינו
יודע, כי אני יושב כאן על הסלע השומם.

צפרייה-קיץ כבר עפו להן ; צאתכן לשלום ובואכן
לשלום! עורבי-עמק ואנקורייהר עודם מקננים פה ושם
בכפים השוממים ובחורשות ; פיפ, פיפ! הכל נשתנה.
הלכנה שותת דם בין האבנים האפורות ; כאן גדלה
פעמוניה, שם צרעה מתרוממת מעל העשב, מתנועעת

ומזמזמת שירה חשאית; שמע! ועל כולם מרחף צפור-ים נטוויגרון, הפורח לבין ההרים.

בא הערב. אני מניח את המקרה ואת הפטיש מתחת לאבן ונח מעבודתי. הכל עטוף שינה; בצפון האופק עולה הירח, ההרים מטילים ענקי-צל. הירח מלא ונראה כאי בוער, כחידת-נחושת עגולה, ואני הולך סחור-סחור ומתמה. אזוף קם ממקומו ואינו יודע מנוחה.

מה לך, אזוף? אָנכי עיף ויגע מצערי. רצוני להסיע דעת ממנו, להטביע אותו. גוזרני עליך, שכב במנוחה, אזוף, רצוני במנוחה. חוה שואלת: מהרהר אתה בי לפרקים? אָנכי משיב: תמיד אני מהרהר בך. חוה שואלת שוב: שמח אתה להרהר בי? אני משיב: רק שמח, תמיד שמח. אַחר-כך אומרת חוה: שערותיך מלבינות. ואני עונה: הן, הן מלבינות. ברם, חוה שואלת: כלום מלבינות הן מרוב מחשבותיך? ואני עונה: אפשר. לסוף אומרת חוה: ובכן, אינך מהרהר אלא בי? אזוף, שכב במנוחה, נשיא עצמנו לענין אחר... אולם אזוף עומד, נושם ומריח כנגד העמק, הוא נובח ומושך במעילי. כשאני קם והולך אחריו, הוא ממחר לרוץ. בשמי-היער עולים דמדומי-זוהר; אני ממחר ללכת. לעיני נראות לשונות-אש, דליקה. אני עומד ומביני למטה, פוסע פסיעות אחדות ומפיט שוב — צריפי מוקף להבות.

XXXI

הדליקה היתה מעשה-ידיו של מר מק; עמדתי על זה מיד. אָבדו לי עורות-החיות זכנפיה-צפרים, אָבד לי

פוחלץ-הנשר; הכל נשרף. מה לעשות? שני לילות בליתי תחת כפת השמים ולא הלכתי לסירילונד לבקש מקלט. לסוף שכרתי צרף-דייגים נעזב, סמוך להנמל, ואת סדקיה-הכתלים מלאתי אזוב יבש. ישנתי על מצע דשא אדום מצמחי-ההרים. הייתי שוב בצל קורה.

אדוורדה שלחה לי, כי שמעה על אסוני ובשם אביה היא מציעה לי חדר בסירילונד. אדוורדה משתתפת בצערי? אדוורדה רחמנית? לא שלחתי שום תשובה. ברוך המקום, לא הייתי שוב מוטל תחת כפת השמים ושמח וגא הייתי, לעבור בשתיקה על הצעתה של אדוורדה. פגשתי אותה בדרך בצוותה עם הברון, הם חלכו שלוביזרוע; נעצתי עיני בפני שניהם והקדמתי בשלומם בדרך-הלכותי. היא עמדה ושאלה:

— אין רצונו לדור בביתנו, אדוני הליטננט?

— צריפי החדש כבר מתוקן לדירה — עניתי ועמדתי גם אָנְכִי.

היא נעצה בי את עיניה; חזה עלה וירד.

— גם בביתנו לא היה נפגע — אָמְרָה.

רגש של תודה התעורר בלבי, אולם אי-אפשר היה לי להוציא הגה מפי.

הברון עקר את רגליו ופסע פסיעות קטנות.

— אפשר אינו רוצה שוב לראות את פני? — שאלה.

— מודה אני לה, מרת אדוורדה, שהציעה לי חדר,

כשנשרף צריפי — אָמְרָתִי, — וטובתה כפולה עלי, אחרי

שהצעתה היתה כמעט שלא ברשות אביה. — ומתוך גלוי-ראש הודיתי לה על הצעתה.

— אל-אלהים, כלום אינו רוצה שוב לראות את פני, גלן? — אָמרה פתאום.

הברון קרא לה.

— הברון קורא לה — אָמרתי והנפתי שוב את כובעי.

ואנכי הלכתי אל ההרים, למקום הנקרה. שום דבר, שום דבר לא עשה שוב רושם עלי. פגשתי את הוה.

— חרי עיניך רואות — קראתי — אין בכתו של מר מק לגרש אותי. הוא הבעיר את צריפי וכבר יש לי אחר... בידה היו מכרשת ודלי זפת.

— מה זאת, הוה?

מר מק צוה להניח סירה לרגלי הסלע, בקרפף הסירות, ואותה צוה לזפת את הסירה. הוא אָרב לה על כל פסיעה ופסיעה. היא היתה אנוסה להשמע לו.

אולם מפני מה לרגלי הסלע? למה לא בנמל?

כך גזר מר מק...

הוה, הוה, אהובתי, רודים בך כמו בשפחה ואת אינך קובלת. הנה את מחייבת שוב והחיים מזנקים מחיוכך, אף כי שפחה את!

כשבאתי לנקרה עמדתי מוכה-דמהון. היה כאן בך אדם. בדקתי בעקבות-הצעדים בחצץ והכרתי את עקבות נעליו הארוכות והמחודדות של מר מק. מה לו כאן? —

הרהרתי בלבי, כשאני מסתכל לצדדים. איש לא היה.
 שום מחשבת-חשד לא התעוררה בי.
 ישבתי שוב לקדוח מבלי להעלות על הדעת איוה
 מעשה-שגעון אני עושה.

 XXXII

בָּאָה אֲנִית־הַפּוֹסְתָהּ ; הִיא הֵבִיאה אֶת בְּגֵדֵי־הַשֶּׁרֶד שֶׁלִּי
 זָכָה הִיָּה עֵתִיד לְהַפְלִיג הַבְּרוֹן עִם כָּל תִּיבוֹתָיו, הַמְּלֵאוֹת
 שֶׁבְּלֹלִים וְצִמְחֵי־יָם. עִכְשָׁיו הִטְעִינוּ אוֹתָהּ בְּנִמְל חֲבִיּוֹת
 שֶׁל דָּגִים מְלוּחִים וְעֵטְרָן ; הִיא עִמְדָה לְהַפְלִיג בְּעֵרֵב.

אֲנִי נוֹטֵל אֶת רוֹבִי וּמְמַלֵּא אֶת שְׁתֵּי שְׁפוּפְרוֹתָיו
 הַרְבֵּה אֲבִק־שֶׁרְפָה. כִּשְׂמֵלֵאתִי אוֹתָהּ, אֲנִי מִנְעֵנֵעַ לְעֵצְמִי
 בְּרֵאשִׁי. אֲנִי הוֹלֵךְ אֶל הַהָרִים וּמְמַלֵּא גַם אֶת הַנִּקְרָה אֲבִק־
 שֶׁרְפָה ; אֲנִי מִנְעֵנֵעַ שׁוֹב בְּרֵאשִׁי. הַכֵּל מְתוֹקָן. אֲנִי
 מִתְמַתֵּחַ עַל־גְּבִי קֶרֶקַע וּמִמְתִּין.

חֲכִיתִי שְׁעוֹת רְצוּפוֹת. כָּל אוֹתָן הַשְּׁעוֹת שִׁמְעֵתִי אֶת
 צִלְצוּלָן שֶׁל שְׁלֵשׁלוֹת־הָאֲנִיָּה מִן הַנִּמְל. הִיוּ דְמִדוּמֵי־עֵרֵב.
 לְסוֹף נִשְׁמָעָה שְׁרִיקַת הַחֲלִיל, כִּלְתָהּ הִטְעִינָהּ, הָאֲנִיָּה
 מִפְּלִיגָה. עִכְשָׁיו אֵין לִי לְהַמְתִּין אֶלֶּא רְגָעִים מוֹעֵטִים.
 הִירָח עוֹד לֹא עָלָה, כְּמוֹכֵה־שְׁגָעוֹן נִעְצָתִי אֶת עֵינֵי
 בְּדִמְדוּמֵי־הָעֵרֵב.

כִּשְׁנֵרָאָה חוֹדוֹ שֶׁל הַתּוֹרָן מֵאַחֲרֵי הָאֵי, הִדְלַקְתִּי אֶת
 הַפְּתִילָה וְנִרְתַּעְתִּי אֶל הַצֵּד. עוֹבֵר רְגַע. פְּתֵאוֹם נִשְׁמָע
 קוֹל־נִפְיָ, תְּמוֹרֶת שֶׁל הַצֵּץ מֵתֵאֲבַכֵּת בְּאוֹיֵר, הַסֵּלַע מוֹדְעוֹעַ

ורגב־אבן מתגולל ברעש לתוך התהום. הד נשמע מן ההרים שמסביב. נוטל אני את רובי ומורה מתוך שפופרת אחת; הד רב־צלילים נשמע מסביב. לאחר רגע אני מורה מתוך השפופרת השניה; האויר מזדעזע מירית־הברכה שלי וזהר נושא אותה לארבע רוחות העולם; דומה היה, כאילו כל ההרים נדברו להריע לכבוד האניה המפליגה. עוברים רגעים מועטים, באויר שוב דומיה, ההד משתק בכל ההרים והאדמה תפוסה שוב מנוחה. האניה נעלמת בתוך דמדומי־הערב.

ואנכי עודני רועד מצפיה; נוטל אני את המקרה ואת הרובה מתחת לבית־שחי וברגלים כושלות אני מתחיל לרדת מן ההר. הולך אני בדרך הקצרה ואיני מעלים עין מן העשן, המתמר ועולה במקום הנפץ. אזור מנענע בראשו ומתעטש מריח־השרפה.

כשירדתי למטה, לקרפף־הסירות, נגלה לעיני חיון, שזעזע את כל קרבי: מונחת סירה שבורה לרסיסים מנפץ הסלע וחוה, חוה מוטלת על ידה קרועה, רסוקה, רטושת בטן וצלעות עד שאי־אפשר להכיר אותה. חוה מתה מיתה חטופה.

XXXIII

מה לי לכתוב עוד? ימים רצופים לא יריתי אף פעם; צידה לא היתה לי ולא אכלתי; בודד ישבתי בצריפי. את חוה הובילו לבית־התפלה בסירתו הלכנה

של מר מק. אָנכי הלכתי לאורך החוף ובאתי, כשהורידו אותה לתוך הקבר.

הוה מתה. זוכר אתה עדיין את ראשה הקטן, ראש־תינוקת, ותסרקתה, תסרוקת־נזירה? היא היתה באָה בחשאי, פורקת את משאה ומחייבת. וכלום ראית כמה חיים היו מזנקים מחיוך זה? דום אָזוף, נזכר אני באגדת־פלא אַחת, מלפני אַרבעה דורות, מימי איזילינה, כשסטמר שמש בכהונה.

מעשה בריבה, שהיתה חבושה במגדל. היא אהבה בן־אצילים. על שום מה? שאל את הרוח והכוכבים, שאל את אלהי־החיים; רז זה אינו גלוי לילוד־אשה. ובן־האצילים היה דודה ואוהבה; אולם אָרכו הימים וביום אחד רָאָה אחרת וזו טרפה את מחשבותיו.

כנער אָהב את אהובתו. עתים קרא לה: ברכתי, יונתי, וחזה היה רותח ורוטט. הוא אומר: תני לי את לבך! והיא מלאה את בקשתו. הוא אומר: רשאי אני לבקש ממך דבר, אהובתי? ומתוך שכרון ענתה: הן. היא נתנה לו הכל והוא אָף תודה לא נתן לה.

את השניה אָהב בעבד, כמטורף־דעת וכמחזיר על הפתחים. על שום מה? שאל את אבקי־הדרכים, את טרפי־האילנות הנושרים, שאל את אלהי־החיים הנעלם. כי רז זה אינו גלוי לילוד־אשה. זו לא נתנה לו כלום, לאו, לא נתנה לו כלום, ואף־על־פי־כן הודה לה. היא אָמרה: תן לי את מנוחת־נפשך ואת דעתך! והוא לא נצטער אלא משום שלא בקשה את חייו.

ואת אהובתו חבשו במגדל...

מה את עושה, ריבה? יושבת את ומחייבת?
 מהרהרת אני במאורע, שאירע לפני עשר שנים. אז
 פגשתי אותו.

עורך זוכרת אותו?

הן, עורני זוכרת אותו

והשנים עוברות.

מה את עושה, ריבה? ומפני מה את מחייבת?

אני רוקמת את שמו על-גבי מטפחת.

שמו של מי? של אותו האיש, שחבש אותך?

הן, שמו של האיש, שפגשתי אותו לפני עשרים שנה.

עורך זוכרת אותו?

עורני זוכרת אותו כמתחילה.

והשנים עוברות...

מה את עושה, חבושה?

אנכי מזדקנת ואיני רואה שוב לרקום, מגרדת אני
 את הסיד מעל-גבי הכותל. מן הסיד אעשה לו קיתון,
 מתנה דלה ממני.

במי את מדברת?

באהובי, שחבש אותי במגדל.

ואת מחייבת על שום שחבש אותך?

אני מהרהרת במה שיאמר עכשיו. בואו וראו —
 יאמר. — אהובתי שלחה לי קיתון, עוד לא שכחה אותי
 במשך של שלשים שנה.

והשנים עוברות...

מה אתך, חבושה? יושבת את בטלה ומחייבת?
 אני מזדקנת, מזדקנת, עיני קמו ואיני אלא מהרהרת.
 באותו האיש, שפגשת לפני ארבעים שנה?
 באותו האיש, שפגשתי בנערותי. אפשר עברו מאז
 ארבעים שנה.

כלום אינך יודעת, שכבר מת? פניך חורו, סבה,
 אינך משיבה, שפתיך מלבינות, אינך נושמת טוב...

זוהי אנדתי-הפלא בריבה, שהיתה חבושה במגדל.
 כתר זעיר, אזור, שכחתי דבר-מה. פעם שמעה את קול-
 אהובה בחצר והיא כרעה על ברכיה ופניה הסמיקו. אז
 היתה בת-ארבעים.

הריני קובץ אותך, חוה, ונזשק ברח נמוכה את עפר-
 קברך. זכרון ורדי מחלחל בקרבי, כשאני מהרהר בך;
 נחשול של אושר מציף אותי, כשאני נזכר בחיובך. את
 נתת הכל, הכל נתת, ובלי שום מלחמה פנימית; כי את
 היית ילדתי-החיים השכורה. אולם אחרים, שעינם צרה
 גם במבטיהם, מושלים בכל מחשבותי. מפני מה? שאל
 את שנים-עשר חדשי השנה, את האניות על-פני הים, שאל
 את אלהי-הרוחות הנעלם...

XXXIV

אדם אחד אָמר אלי :

— כלום סלק את ידיו מן הציד ? אִזוף רץ ביער
לנפשו, הוא רודף אחרי אַרנבת.

אָנכי השבתי :

— ילך ויצוד אותו.

עברו ימים מועטים. מר מק בא אלי. עיניו היו
שקועות ופניו הורים. תהיתי בלבי : אפשר לי לראות
ללבותיהם של בני-אדם אם לאו ? איני יודע בעצמי.

מר מק דבר על נפץ-הסלע, על הקטסטרופה. זה היה
אָסון, מאורע מעציב, אָנכי איני הייב בדבר.

אָנכי אָמרתי :

— אם יש מי, שרצה להפריד ביני ובין חוה, הרי
נתמלא רצונו. ימסר דינו לשמים !

מר מק הצליף עלי מבט של חשר. הוא גמגם על
ההלויה הנתדרה, שהיתה בעין יפה.

תמהתי על פקחיותו.

הוא לא רצה לקבל ממני מחיר הסירה, שנשברה על-
ידי הנפץ.

— האומנם ? — אָמרתי. — כלום אינו רוצה,
שאשלם לו מחיר הסירה, דלי-הזפת והמברשת ? ...

— לאו, אדוני הליטננט — ענה. — כיצד עלה רעיון
כזה במחו ? — ונעץ בי מבטי-שנאה.

שלשה שבועות רצופים לא ראיתי את אדוורדה.
 הן, פעם אחת ראיתה בחנות, כשבאתי לקנות לחם;
 היא עמדה מאחורי התרים והיחה מחטטת בסחורות
 שונות. מלבדה היו בחנות רק שני השוליות.

אמרתי שלום בקול רם; היא זקפה את ראשה ולא
 החזירה לי שלום. פתאום נצנצה מחשבה במזי, שלא
 לקנות לחם במעמדה; פניתי אל השוליות ובקשתי
 כדורים ואבק־שרפה. ועד שהללו היו עסוקים בכפות־
 המאזנים לא העיפותי עין ממנה.

היא היתה לבושה שמלה אפורה וקצרה, שאבקותיה
 היו מדובללות; חזה הנמוך עלה וירד. כמה גדלה
 במשך הקיץ! מתחת למצחה תעו הרהורים, ריסי־עיניה
 המקומרים היו כשתי חידות בפניה; כל תנועותיה היו
 בוגרות. הסכלתי בידיה, הבעתן של אצבעותיה הדקות
 והיפות עשתה עלי רושם עז וזעזעה את כל גופי. היא
 הוסיפה לחטט בסחורות שונות.

רצון עז תקף אותי, שאזוף ירוץ מאחורי התרים
 ויכירנה, אָנכי אקרא אותו מיד ואבקש סליחה; מה
 תשיב היא?

— בבקשה, הרי חבילותיו — אָמר השוליה.

שלמתי, לקחתי את חבילותי ואמרתי שוב שלום.
 היא זקפה את עיניה, אולם לא החזירה לי שלום גם
 הפעם. שפיר! — הרהרתי בלבי; אפשר, היא כבר
 ארוסתו של הברון. והלכתי בלי לחם.

כשהייתי בחוץ הצלפתי מבט אל החלון. איש לא
 הביט אחרי.

XXXV

לילה אחד ירד שלג ובצריפי החל לשלוט קור. אָמנם
 היתה שם כירה, שהייתי מבשל עליה, אולם העצים בערו
 בקושי והרוח נשבה דרך הכתלים, אף כי סתמתי את
 פרצותיהם, עד כמה שהגיעה ידי. הסתיו עבר והימים
 נעשו קצרים. השלג הראשון עוד הפשיר בחמה והארמה
 נתערטלה שוב; אולם בלילה שלט קור והמים קפאו.
 מת כל עשב וכל רמש.

דומית-עלומה תקפה את הבריות, הם היו תפסי-
 הרהורים ושתקנים, עיניהם הביעו צפיה אל החורף. מאי-
 הצמוק לא נשמע קול, בנמל שלטה דומיה; הכל התכוננו
 לקראת הזוהר הצפוני, המזהיר בלילה שכולו אָרוך,
 כשהחמה שקועה מתוך שינה בים.

לָאָנִי הגיע הד עמום של חתירת סירה בודדת.

ריבה שטה אל החוף.

— היכן היית, ילדתי?

— לא הייתי בשום מקום.

— לא היית בשום מקום? שמעיינא, אני מכיר
 אותך, פגשתיך פעם בימות-הקיץ.

היא ירדה על החוף וקשרה את הסירה.

— רועה היית, סרגת פוזמק, פגשתיך באחד הלילות.

אודם חכלילי משתפך על פניה והיא מחייבת מתוך
 מבוכה.

— חביבתי, בואי לצריפי ותניני ליהנות מזוי פניך.
שמך הנריטה.

ברם, היא עוברת על פני מתוך שתיקה. הסתיו,
החורף כבר תקפו עליה. רגשותיה היו אחוזי-תרדמה.
החמה כבר שקעה בים.

XXXVI

בפעם הראשונה לבשתי את בנדיה-שרד שלי וירדתי
לסירילונד. לפי דפק בקרבי. נזכרתי בכל המאורעות
מאותו היום, שאדוורדה מהרה אלי וחבקה אותי במעמד
כולם; והנה חדשים רבים טלמלה ופרפרה אותי, עד
שהלבינו שערות-ראשי. זוהי אשמתי? הן, מזלי הטעה
אותי. הרהרתי בלבי: כמה תרבה שמחתה, כשאפול
היום לרגליה ואגלה לה את סוד-לבבי? היא תבקש אותי
לשבת, תצוה להביא יין וכאותו רגע, כשתגיש כוסה
לפיה, לשתות לחיי, תאמר: אדוני הליטננט, מודה אני
לו על אותם הרגעים, שהיינו בצוותה, לעולם לא אשכח
אותו! אולם כשתזוה דעתי עלי וניצוץ של תקוה יתלקח
בקרבי תהיה נראית כשותה ותעמיד את הכוס מלאה.
והיא לא תעלים ממני, שאינה אלא נראית כשותה;
לאיך גיסה, היא תעשה זאת באופן, שארגיש בה.
זהו טיבה.

שפיר, עוד מעט ותכה השעה האחרונה.

כשהלכתי בדרך, הוספתי להרהר בלבי: בנדי-
השרד יעשו עליה רושם; הכתפות הן חדשות ויפות.

החרב תצלצל, כשתהיה נגרת על-גבי הרצפה. שמחה קדחתנית מלפפת אותי ואני לוחש לעצמי: מי יודע, מה יארע שוב? אני זוקף את ראשי ומניע בידי. שוב אין לי להשפיל את עצמי, מעט הכרה עצמית! מה שיהיה הוא שיהיה, שוב לא אנסה להתקרב אליה. תסלח לי, שאיני מבקש את ידה, היפה בכנות...

בחצר פגשתי את מר מק. עיניו היו יותר שקועות ופניו יותר חורים.

— הריהו נוסע מכאן? הן, הן. בימים האחרונים לא שחקה לו השעה. צריפו נשרף. — ובת-צחוק רחפה על שפתיו של מר מק.

פתאום נדמה לי, כי רואה אני לפני את החכם מכל אדם.

— יכנס, אדוני הליטננט, אדוורדה בבית. שלום, שלום. עוד נתראה בנמל, עם הפלגת-האניה.

הוא נפטר ממני כבוש-ראש, תפוס-הרהורים ומתוך שריקה חשאית.

אדוורדה ישבה בחדר; היא קראה בספר. כשנכנסתי נפתעה רגע לבגדי-השרד, הצליפה עלי מבט מן הצד, כצפור, ופניה הסמיקו. היא פערה את פיה.

— באתי להפרד — אָמרתי בקושי.

היא קמה פתאום ובפניה הכרתי, כי דברי עשו עליה איזה רושם.

— גלן, הוא נוסע? עכשיו?

-- מיד כשתבוא האניה.

ובו ברגע היא קרה, קרה ומלאת-מרי. כל מהותה
 מטיחה כנגדי. היא הזדקפה במלוא-קומתה. עמדתי
 לפני כעני, השמטתי את ידיה והנחתי לה. זכורני, כי
 מאותו רגע עמדתי ושפתי לחשו שלא מדעתי: אדוורדה!
 אדוורדה! וכששאלה: נו, מה רצונו? — לא ענית
 דבר.

— הוא נוסע! — חזרה ואמרה. — מי יבוא לכאן
 לשנה הבאה?

— בן-אדם אחר — ענית. — הרי הצריף יבנה שוב.

דומיה. כבר לקחה את הספר בידה.

— חבל, שאבא אינו בבית — אמרה. — אולם
 אמסור לו את ברכתו שלום.

על זה לא ענית דבר. נגשתי אליה, תפסתי שוב
 בידה ואמרתי:

— שלום, אדוורדה.

— שלום — ענתה.

פתחתי את הדלת ונראיתי כיוצא. היא כבר ישבה
 וקראה בספר, קראה ממש והפכה את העלים. פרידתי
 לא עשתה עליה שום רושם, שום רושם.
 השתעלתי.

היא החזירה פניה ואמרה מתוך תמהון:

— עדיין הוא כאן? כסבורה הייתי, שכבר הלך.

הנסתרות לה' ; ברם, תמהונה היה מופרז, היא לא
 כבשה את רגשותיה, אולם הפריזה על תמהונה. ומחשבה
 נצנצה במחי, אפשר ידעה כל אותה שעה, כי אני בבית.

— עכשיו הריני הולך — אָמַרְתִּי.

היא קמה ממקומה ונגשה אלי.

— רוצה אני בזכרון ממנו, מכיון שהוא נוסע —
 אָמַרְתִּי. — בדעתי לשאול ממנו דבר, אולם חוששת אני,
 שמא ארבה לשאול. רצונו לתת לי את אזור?

לא נמלכתי אף רגע ואָמַרְתִּי : הן.

— ובכן, אפשר יביא אותו מחר אלי? — שאלה.

יצאתי.

הצצתי אל החלון. איש לא עמד.

עכשיו חסל הכל...

הלילה האחרון בצריפי. הייתי תפוס־הרהורים;
 מניתי את השעות; כשהאיר הפוקר, ערכתי את סעודתי
 האחרונה. היה יום קר.

מפני מה שאלה ממני, שאביא לה בעצמי את הכלב?
 כלום רוצה היא לדבר אתי, לאמר לי דבר בפעם
 האחרונה? כבר אָבַד סברי. וביצר תתנהג עם אזור?
 אזור, אזור היא תענה אותך! בניני תכה אותך, אפשר
 תלטף אותך, אולם תכה אותך לצורך ושלא לצורך ותענה
 אותך בענוי־מות.

קראתי את אזור, לטפתי אותו, הדקתי את ראשי
 לראשו ולקחתי את הרובה. מתוך שמחה החל אזור

לנבוח, כסבור היה, שאָנו יוצאים לציד. הרקתי שוב את ראשי לראשו, כוננתי את הרובה כלפי מפרקתו של אוּפ ויריתי.

שכרתי איש להביא את נבלתו של אוּפ לאדוורדה.

XXXVII

אנית־הפוסתה עמדה להפליג עם חשכה.

ירדתי אל הנמל, חפצי כבר היו באניה. מר מק לחץ את ידי ואמץ את רוחי, כי האויר יהיה יפה, נעים. גם אותו תקף רצון לשוט באויר כזה. בא הרופא, אחריו הלכה אדוורדה; הרגשתי, כי ארכובתי נוקשות זו לזו. — רצוננו ללוות אותו עד הפלגת־האניה — אָמר הרופא.

אָנכי הודיתי.

אדוורדה נעצה עיניה בפני ואָמרה:

— חייבת אני להודות לאדוני הליטננט על כלבו — וכווצה את שפתיה המלבינות. שוב קראָה אותי: „אדוני הליטננט“.

— אימתי תפליג האניה? — שאל הרופא את אחד הדויגים.

— בעוד חצי שעה.

אָנכי לא אָמרתי דבר.

אדוורדה התלכטה מתוך סערת-רוח.

— אדוני הרופא, כלום לא הגיעה השעה לשוב הביתה? — שאלה. — אָנכי מלאתי את עסקי.

— היא מלאה את חובתה — אָמר הרופא.

היא צחקה מתוך עלבון על תקוניו ואָמרה:

— וכי לא כך אָמרתי?

— לאו — ענה הרופא קצרה.

אָנכי הסתכלתי בו. האיש הזה, נמוך-הקומה, עמד קר ואיתן; הוא התוה לו תכנית ולא נטה ממנה אף כמלוא-נימה. ואם סופו להנצח? לא יגלה כלפי חוץ; פניו לא הועבו מעולם.

היו דמדומי-ערב.

— ובכן, שלום — אָמרתי. — תודה על הכל.

אדוורדה הסתכלה בי במבטים אלמים. אחר-כך הפנתה את ראשה, עמדה והסתכלה באניה.

ירדתי לתוך הסירה. אדוורדה עמדה על החוף. כשעמדתי על מכסה האניה קרא לי הרופא: שלום!

הצלפתי מבט אל החוף; ברגע זה חזרה אדוורדה מן הנמל לביתה; היא הלכה בצעדים מהירים והרופא פגר אחריה.

ראיתה בפעם האחרונה.

נחשול של צער הציף את לבי.

האניה החלה להפליג; עוד נראה לעיני השלט על-גבי מחסנו של מר מק: "מחסן של מלח וחביות

ריקות"; הירח והכוכבים נראו בכפת־השמים, מסביב התרוממו המרים ונראו יערי־אין־סוף. שם עומדת הטחנה, שם, שם עמד צריפי, שנשרף; האבן הגבוהה והאפורה עומדת בודדה על המפולת. איזילינה, חוה...

ליל בוזוהר הצפוני עוטף את ההרים והעמקים.

XXXVIII

כל זה כתבתי להמתיק את שעמומי. לקורת־רוח היה לי זכרון הקיץ בארץ־הצפון, כשהייתי מונה, לפרקים, את השעות, ואף־על־פירכן היו הימים ממהרים לעבור. עכשיו נשתנה הכל, הימים הם ארוכים, ימים שאין להם סוף.

פעמים יש לי שעה של קורת־רוח, אולם הימים במקומם עומדים ודעתי קצרה להבין, כיצד הם עומדים. יצאתי בדימוס והריני עכשיו בן־חורין כמלך; הכל כשורה, יוצא ונכנס אני לבין הבריות, נוסע במרכבה. לפרקים אני עוצם עין אחת, מצביע כלפי השמים, מדרג את הירח מתחת לסנטרו ודומה עלי, כאילו הוא צוחק, צוחק במלוא־פה ואני מזמין כל שמחילב לצריפי.

באדוורדה איני מהרהר שוב. מפני מה לא אשכח אותה בזמן ארוך כזה? עוד לא ניטל ממני רגש־הכבוד, ואם אחד שואל אותי, אם לפי דואג עלי, אני משיב מיד: לאו, איני יודע שום דאגה...

קורה רובץ ומסתכל בי, על הכירה מתקתק השעון, מחלוני הפתוח נשמע קול המונה של עיר. נקישה בדלת.

נושאת-המכתבים מוסר מכתב לידי. על המכתב טבוע כתר. יודע אני מי שלח את המכתב; אני עומד על זה מיד, ואפשר ראיתי זה בחלומי בליל-נדודים. אולם במכתב אין אף מלה אחת, רק שתי נוצות-צפור ירוקות כרוכות בו.

אימת-קרח נופלת עלי, אני מרגיש קור בכל גופי. שתי נוצות-צפור ירוקות! — אני אומר לעצמי. — מה בכך! ברם, מפני מה אני רועד מקור? רוח נושבת דרך החלון.

ואני סוגר את החלון.

הרי לפני שתי נוצות-צפור ירוקות — אני מוסיף להרהר; כמדומה לי, הן ידועות לי, הן מזכירות לי בדיחה קטנה בארץ-הצפון, מאורע פעוט מתוך מאורעות רבים; כמה נהניתי לראות שוב את שתי הנוצות! ופתאום נדמה לי, כאילו רואה אני דיוקן לפני ושומע קול באזני; והקול אומר: בבקשה, אדוני הליטננט, הרי שתי נוצות-הצפור שלו לפניו!...

נוצות-הצפור שלו...

קורה, רביץ במנוחה, שומע אתה? אָנכי אָמית אותך, אם תזוז ממקומך! האויר חם, החום מחניק; מה זה עלה בדעתי לסגור את החלון! יפתחו החלונות. תפתח הדלת, אלי, אלי, כל שמחילב, אתיו! הוי, משרת, לך-נא בשליחותי...

כל זה כתבתי רק להנאת-עצמי ונהניתי מזה, עד כמה שעלה בידי. איני יודע שום צער, אולם נפשי

מתנגעת למרחקים ; לאן — איני יודע, ובלבד להרחים
נרוד, אולי לאפריקה, להודו ; כי כולי ליערים, לבדידות.

מות גלן

רשימה משנת 1861

I

לשוא מודיעה משפחת-גלן בעתונים ומחזרת אחרי
הליטננט תומס גלן; הוא לא ישוב עוד לעולם, כי
כבר שבק חיים לכל חי ואני יודע באיזו מיתה מת.

אם להודות על האמת, אין אני תמה כלל, שמשפחתו
מרבב לחזר אחריו; כי תומס גלן היה איש מצוין,
מיוחד במינו. אני מודה על זה לשם האמת, אף-על-פי
שהוא עדיין שנוא עלי וזכרונו מעיר בקרבי רגשי-איבה.
הוא היה יפה-תואר, מלא עלומים והיה צד את לבות
רואיו. כשהיה נועץ באיש מבטו, מבט-היה בוער, היה
הלה מרגיש בכחו; אף אָנכי הייתי מרגיש בו. אשה
אחת אָמרה עליו: כשהוא מסתכל בי, אָנכי נדהמת;
דומה עלי, כאילו נגע בבשרי.

ברם, לתומס גלן היו גם מדות רעות, ואין רצוני
כלל להעלים עין מהן, הואיל ואני שונא אותו. עתים
היה תמים כילד, נוח מאד לבריות ואפשר, כי בזה הקסים
את הנשים, מי יודע? אפשר היה לו לפטפט עם נשים,
לצחוק על הכליהן ומתוך-כך היה עושה עליהן רושם.
פעם אָמר עליו, על איש כרסני בעיר, כי דומה הוא,
כאילו מכנסיו היו מלאי-שומן, ובעצמו מלא פיו צחוק על
תבדיחה הזאת, אף כי אָנכי התביישתי בה. ושוב פעם,

כשהיינו דרים בפונדק אחד, עשה מעשה-ילדות גמור: בוקר אחד נכנסה אלי הפונדקאית ושאלה, במה אסעוד לפת-שחרית, ובחפזון אָמרתִי: בביצה ופרוסת-לחם. תומס גלן היה באותו מעמד בחדרי — הוא גר בדיוטה העליונה, בעלית-קיר — והחל לצחוק כתינוק על ארוחתי הדלה ודעתו זחה עליו. ביצה ופרוסת-לחם! — חזר פעמים אחדות, עד שנעצתי בו מבטית-מהון ונשתתק.

אפשר יעלו שוב בזכרוני עוד מעשי-גחוך שעשה ואכתוב גם עליהם, לא אחפה עליו, שהריהו אויבי כנפשי. מפני מה אכנס אתו לפנים משורת-הדין? אולם עלי להודות על האמת, כי לא עשה מעשי-ילדות אלא בשעת-שכרון, ובשני המאורעות הנזכרים היה שתוי במדה מרובה. ברם, כלום אין מדת-השכרון, כשהיא לעצמה, מדה רעה?

כשהתודעתי אליו בסתוה של שנת 1859, היה בן שלשים ושתים; שנינו היינו בני גיל אחד. באותו פרק היה מגודל-זקן ולובש כתנות-ציד של צמר, שפיהן היה רחב מלמעלה, ואף-על-פי-כן לא היה מרכס את הכפתור העליון. מתחילה נראה לי צוארו יפה ביותר; ברם, לא היו ימים מועטים ונעשיתי לאויבו כנפש ושוב לא ראיתי, במה צוארו יפה מצוארי, אף כי אָנכי לא הייתי מתגנדר בו ולא הייתי מערטל אותו בפני הפריות. בפעם הראשונה פגשתי את גלן בספינת-נהר, הלכנו שנינו למקום-ציד אחד; גמרנו בינינו לעשות הלָאָה את דרכנו בצוותה, בעגלת-שורים, כי מסילת-הברזל לא היתה במקום ההוא. בכונה איני קורא את שם המקום, שלא לגלות את עקבותיו של גלן; אולם מיעץ אני

למשפחת-גלן, שתפסיק מלהודיע בעתונים על קרובה ;
כי מת במקום נסיעתנו, שאין רצוני לקראו בשם.

באמת, שמעתי על גלן עוד טרם פגשתי אותו, שמו
היה ידוע לי. שמעתי מרננים אחריו, שהיו לו יחוסים
עם בת-עשירים בארץ-הצפון ומשום שהעליב אותה מאנה
בו. נכנסה בו רוח שטות ונשבע בקשיות-עורף להנקם
בנפשו. והריבה נתנה לו לעשות מה שלבו חפץ ולא
חשה לו כלל. מאז נתפרסם שמו של גלן ; הוא החל
לעשות מעשי-שטות, היה שותה שכור, עושה שערוריות
ולסוף יצא בדימוס. זו היתה נקמה מיוחדת במינה על
מאון-אשה.

היתה נוסחה אחרת על יחוסיו להריבה : הוא לא
העליב אותה, אלא משפחתה גרשה אותו והיא הסכימה
על ידה, משום שגרף שווידי, שאיני רוצה לקראו בשם,
חזר אחריה. ברם, בנוסחה זו אני מטיל ספק והראשונה
מתקבלת יותר על לבי, הואיל ואני שונא את טהומס גלן
והוא חשוד בעיני על הכל. בכל אופן, הוא לא דבר
מעולם על יחוסו לאותה בת-העשירים וגם אָנכי לא
שאָלתי אותו על זה. כלום היה זה נוגע לי ?

כשישבנו בספינת-הנהר לא דברנו דבר, עד כמה
שאני זוכר, מלבד על הכפר הקטן, מחוז-הפצנו, שאיש
מאתנו לא היה עדיין שם.

— יש שם מעין פונדק — אָמר גלן מתוך עיון
במפה. — כשתשחק לנו השעה נמצא בו מקום ;
הפונדקית היא, כפי ששמעתי, אַנגלית- halfbreed זקנה.
הסרדיוט גר בכפר הסמוך ; אומרים, שיש לו הרבה
נשים, אחדות מהן בנות-עשר.

אָנכי לא ידעתי כלל על נשיו הרבות של הסרדיוט
ועל הפונדק בכפר, לכן שתקתי ולא אָמרתי דבר; אולם
גלן חיך וחיוכו מצא חן בעיני.

שכחתי להעיר, כי בשום פנים אי־אפשר היה לראות
אותו כגבר יפה, אף כי היה הדור במראהו; בעצמו
הודה, שברגלו השמאלית יש לו מכת־יריה נושנה ועם
שנוי האויר הוא חש ברגלו.

II

לאחר שבוע התאכסנו בצריפה של האנגלית־
halfbreed הזקנה, שנקרא בשם "מלון". אָמנם מה
נהדר היה המלון הזה! הכתלים היו רובם חומר ומעוטם
עץ, והעץ היה אכול מקק, שזהל מסביב. אָנכי גרתי
בחדר סמוך לטרקלין, חלון בעל שמש ירוקה היה מפנה
אל החוץ והשמש היתה לא בהירה ביותר. גלן בחר לו
חדר קטן בדיוטה העליונה, שגם חלונו היה מפנה אל
הרחוב, אולם שררה בו אפלולית וישיבתו היתה קשה
ביותר. השמש להטה את גג־התבן וחום, שאי־אפשר
לעמוד בו, שלט בחדר ביום ובלילה; גם מדרגות לא
היו לחדרו, אלא סולם רעוע, בעל ארבעה שלבים. כלום
היה הקולר תלוי בצוארי? אָנכי נתתי לגלן זכות־
הברירה, אָמרתי:

— הרי כאן שני חדרים, אחד למעלה ואחד למטה,

יכרור!

וגלן סייר את שני החדרים וברר לעצמו את העליון, אפשר כדי להשאיר לי את המעולה; ברם, כלום לא החזקתי לו טובה על זה? שוב איני חייב לו כלום.

כשהשרב היה גדול לא היינו יוצאים לציד, אלא שוהים מסביב לצריף; כי אי־אפשר היה לעמוד בשרפ הלוהט. בלילה היינו מקיפים את מטותינו רשתות — תרים בפני הזבובים; אולם תנשמות סומות היו עפות בחשאי לתוך החדר ומנקרות את הרשתות; לגלן אירע כזה פעמים תכופות, משום שהארובה בחדרו היתה תמיד פתוחה, מפני החום. לי לא אירע זה אף פעם. ביום היינו מתפרקדים על־גבי מחצלות לפני צריפנו, מעשנים ומתבוננים לחיים ביתר הצריפים. תושבי המקום היו חומי־עור, עבי־שפתים, עגילים בָּאֲזֵנֵיהֶם ועיניהם היו קפואות, חומות; כולם היו כמעט ערומים, רק אזור של צמר־גפן, או חגורת־עלים, למתניהם; והנשים היו לובשות גם שמלה קצרה של צמר־גפן. כל הילדים הלכו ערומים יום ולילה, בטניהם היו גדולות ובלטות ומבהיקות, כאילו נמשחו בשמן.

— הנשים הן מסורבלות־בשר ביותר — אָמר גלן.

וגם דעתי היתה, כי הנשים הן מסורבלות־בשר ביותר, ואפשר הייתי אָנכי הראשון לעמוד על זה, ולא גלן; אולם לא התוכחתי אתו: יותרתי על הכבוד. ברם, לא כל הנשים היו מכוערות, אף כי פניהן היו עבים ונפוחים; פגשתי בכפר ריבה אַחת, טמולית צעירה, ארוכת־שערות ולבנת־שנים, היא היתה היפה בכל בנות־הכפר. נתקלתי בה בערב אחד בשפולי שדה־אורז; היא שכבה על בטנה בין העשפים הגבוהים ורגליה התלבטו באויר. היא שמעה

את לשוני וספרנו כל אותו הלילה, עד כמה שלפי היה חפץ; כשנפטרנו זה מזו, כבר האיר הפוקר והיא לא הלכה ישר לביתה, אלא עשתה קפנדרית, כאילו היא באה מן הכפר הסמוך, שלנה בו, כביכול, הלילה. גלן ישב באותו ערב לפני צריף קטן, בתוך הכפר, בצוותה עם שתי נערות צעירות; הנערות היו צעירות מאד ואפשר לא היו שנותיהן למעלה מעשר. עמהן התהולל ושתה שכר אורז; זה היה טעמו.

לאחר ימים מועטים יצאנו לציד. עברנו מטעיתה, שדות-אורז ואפרים, התרחקנו מן הכפר והלכנו בדרך, העולה אל הנהר; באנו ליערות עבותי אילנות משונים ומזורים, במפוק, מנגה, טכרינדה, אילני מלח, שמן וגומי; אל-אלהים יודע את שמותיהם, שנינו לא מצאנו בהם את ידינו ואת רגלינו. מיהנהר היו מעטים עד ימות-הגשמים. צדנו תורים ותרנגולות-פר ולפנות-ערב נראו לעינינו שני נמרים; גם תוכיים עפו מעל ראשינו. גלן היה מומחה ביריה, ומעולם לא החטיא את המטרה; ברם, בזה עמד לו רובו, שהיה טוב מרובי. לפרקים הייתי גם אָנכי מיטיב לירות, מעולם לא הייתי מתגנדר בזה. ברם, גלן היה אומר לפעמים: צפור זה אורה בזנבו, זה בראשו; וכך היה אומר לפני הורידו את ידה-רובה וכשהצפור נפל לארץ היה הכדור בראשו או בזנבו. כשנתקלנו בשני הנמרים רצה גלן לירות בהם מרובו הממולא בגרי-עופרת; ברם, אָנכי עכתי על ידי, כי היו דמדומי-ערב ובידינו לא היו אלא כדורים אחדים. אחר-כך התגדר, כי רוחו היה עשוי לבלי-חת, לירות בנמרים בגררי-עופרת.

— מצטער אני, שלא יריתי בהם — אָמר לוי. —
לעזאזל, מפני מה הוא זהיר כל־כך? רצונו להאריך
ימים?

— לקורת־רוח היא לוי הודאתו, כי חכם אני ממנו —
עניתו.

— אֶל־נא תהיה קטטה בינינו על דבר מועט כזה —
אָמר.

זה אָמר הוא ולא אני; אלמלי רצה להתקוטט עמי,
לא הייתי מסרב. כבר העיר בי הנש־אנטיפטיה במעשיו
המנוחכים ובהתגנדרותו. אתמול בערב הלכתי עם מגי,
עם הריבה הטמולית, ודעת שנינו היתה נוחה עלינו. גֵלן
ישב לפני הצריף והקדים בשלומנו בסבר פנים שוחקות,
כשעברנו עליו; מגי ראתה אותו בפעם הראשונה והחלה
לשאול בו מתוך סקרנות. הרושם, שעשה עליה, היה
כל־כך גדול, עד שכשנפטרנו זה מזו, הלכנו בדרכים
שונים; היא לא לותה אותי לביתי.

כשדברתי עם גֵלן בנידון זה, רצה לבטל את כל
הדבר, כאילו אין בו ממש. אולם הדבר לא נשכח מלבי.
לא לי הראה פנים שוחקות, כשעברנו על ה"מלון", אלא
למגי.

— מפני מה היא לוועסת תמיד? — שאל אותי.

— איני יודע — עניתו. — הרי ניתנו לה שנים
ללעיסה.

לדידי לא היתה זו חדשה, כי מגי לוועסת תמיד;
אָנכי הרגשתי בלעיסתה זה כבר. ברם, לא לעסה מיני־
מתיקה, כי שניה היו לבנות; רגילה היתה ללעוס מכל

הבא לידה, לתת לתוך פיה וללעוס, כאילו היה זה מאכל-
 תאוה. מטבעות, פסות-נייר, נוצות-צפור — הכל היתה
 לועסת. אלא משום זה לכד אין עדיין ללגלג עליה, הרי
 היתה היפה בכנות-הכפר. אולם גלן קנא כי ודברים אלו
 היו בנו.

בערב שלאחריו השלמתי שוב עם מני ומגלן הסחנו
 את דעתנו.

III

עבר שבוע; יום-יום יצאנו לציד וצידנו עלה יפה.
 בוקר אחד, כשנכנסנו אל היער, תפסני גלן בזרועי ולחש
 לי: עמוד! בו ברנע הדק את רובו ללחיו וירת. הוא
 המית נמר צעיר. גם אָנכי יכולתי לירות בו, אולם גלן
 היה רודף אחר הכבוד והקדים לירות. כמה יתגנדר
 עכשיו — הרהרתי בלבי. ננשנו אל החיה הנצודה, היא
 שוכבת מתה, ירכה השמאלית רטושה והכרור שקוע
 בגבה.

אין דעתי נוחה להתפס בזרוע, ולכן אָמרתי:

— גם אָנכי יכולתי לירות כמותו.

גלן נעץ בי את עיניו.

אני מוסיף:

— כלום מפקפק הוא, אם גם אָנכי יכולתי לירות
 כמותו?

גלן שותק שוב. הוא עושה שוב מעשי-לדות ויורה
בנמר המת, והפעם בראשו. אני מסתכל בו מתוך
תמהון.

— הן — הוא מסביר לי. — אין רצוני, שירננו
אחרי, כי יריתי בירכו של נמר.

הוא לא מצא ספוק לרגש-גאותנותו ביריה פשוטה;
הוא רצה להיות ראשון לכל דבר. כמה קוצר-דעת!
אולם זה לא היה נוגע לי, אָנכי לא הייתי מגלה הדבר
ברבים.

בערב, כששבנו עם הנמר המת אל הכפר, נתכנשו
רבים מן התושבים לראות בעיניהם את החיה המתה.
גלן ספר, כי שנינו צדנו אותו בבוקר ושוב לא דבר בזה.
גם מגי בָּאָה.

— מי צד אותו? — שאלה.

גלן השיב:

— הרי עיניך רואות שני סימני-יריה; שנינו צדנו
אותו היום בבוקר, כשנכנסנו לתוך היער. — והוא הפך
את הנמר והראה לה שני פצעי-היריה בירך ובראש. —
כאן פלח כדורי — אָמר והצביע על הפצע בירך, כי
מקוצר-דעתו רצה לחלק לי את הכבוד של יריה בראש.
לא רציתי להזים אותו ושתקתי.

אחר-כך החל גלן לחלק להתושבים שכר-אורו, הוא
נתן לכל אחד לשתות כמה שלבו חפץ.

— שניהם ירו אותו — אָמרה מגי לעצמה ואָף-על-
פייכן לא העיפה עין מגלן.

הטיתי אותה אל הצד ואמרתי :

— מפני מה אינך מסתכלת אלא בו ? כלום איני
עומד על ירך כמותו ?

— הן — ענתה. — יודע אתה, אָנכי אָבוא אליך
הלילה.

למחר קבל גלן מכתב. את המכתב הביא לו שליח
מיוחד מתחנת-הפוסטה שעל החוף; המכתב עשה
קפנדריה של מאה ושמונים פרסה. הכתב היה כתבי-יד
אשה והרהרתי בלבי, אפשר אהובתו לשעבר, בת-
העשירים, כתבה אותו. כשקרא גלן את המכתב, צחק
מתוך רוגז-עצבים ונתן לשליח שטר בעד טרחתו. אולם
לא היו רגעים מועטים והוא נעשה עצוב ושתקני, ישב
והסתכל במבט קפוא. בערב שתה ושכר בחברתם של
ננס זקן ובנו, מתושבי המקום. הוא חבק גם אותי
והפציר בי לשתות.

— הריהו כל-כך נוח הערב — אָמרתי.

הוא מלא פיו שחוק ואָמר :

— הנה יושבים אָנו שנינו בלב הודו וצדים ציד.
כלום אין זה מגוחך ? לחיי כל המדינות והארצות, לחיי
כל הנשים היפות, נשואות ופנויות, רחוקות וקרובות.
הא, הא ! יתאר לעצמו : גבר, ואשה מחזרת אחריו,
והאשה היא נשואה !

— אשתו של גרף — אָמרתי מתוך לגלוג.

לגלוגי היה מודגש ומוטעם והכאיב אותו. הוא
נבח ככלב מתוך צער. ופתאום קמט את מצחו, מצמצץ

בעיניו והחל לפשפש בדבריו, שמא נכשל בלשונו; כל-
כך שמר על סודו הפעוט. והנה בו ברגע נבהלה ובאה
לצריפנו סיעה של פעוטות וצרחו בקול: נמר, הו, נמר!
סמוך לכפר, פחורשה שמעבר לנהר, דרס נמר את אחד
התינוקות.

גלן בשכרונו ובסערת-רוחו לא היה צריך אלא לזה;
הוא נטל את רובו ורץ אל החורשה; אף כובע לא
חבש לראשו. ברם, מפני מה לקח את הרובה ולא את
האקדה, אם באמת היה כל-כך אמיץ-רוח? עליו היה
לחצות את הנהר, דבר שהיה בו משום סכנה, אולם הנהר
היה כמעט חרב עד ימות-הגשמים. לאחר רגע הגיעה
לאזני קולן של שתי יריות תכופות ותיכף להן יריה
שלישית. שלש יריות לנמר! — הרהרתי בלבי. — ארי
היה מת בשתים, קל-וחומר לנמר! אולם גם שלש
היריות לא הועילו; כשגלן הגיע למקום-המעשה, כבר
היה התינוק דרום ונאכל למחצה; אלמלא היה שתוי,
לא היה מנסה כלל להציל אותו.

כל הלילה התהולל בצריף הסמוך בחברתן של אלמנה
אחת ושתי בנותיה. עם איזו מהן — לאלהים פתרונים.
שני ימים רצופים לא היה גלן פכח אף לרגע וחברים
רבים היו לו לשתייה. לשוא הפציר בי להצטרף להם;
הוא לא דקדק בדבריו וסנט בי, כי מקנא אָנכי בו.

— הקנאה מסמאה את עיניו — אָמר.

הקנָאה! אָנכי מקנא בו!

— יפה אָמר! — נעניתי. — אָנכי מקנא בו! מפני

מה אקנא בו?

— נו, שפיר. אם כן, אינו מקנא בי — השיב. —
 הלילה ראיתי את מגי, היא היתה לועסת כדרכה.
 לא עניתי לו דבר ונפטרת ממנו.

IV

יצאנו שוב לציד. גלן הרגיש, כי חטא כנגדי
 ובקש ממני סליחה.

— כל זה נעשה עלי למשא — אָמר. — מתפלל אני
 בלבי, שביום אחד יחטיא את המטרה ויורה כדור
 במפרקתי.

אפשר, מכתבה של אשת הגרף עלה שוב בזכרונו
 ואָנכי השבתי :

— בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכים אותו.

מיום ליום הלך קודר ושותק, שוב לא שתה ולא דבר
 דבר ; לחייו שקעו.

יום אחד שמעתי קול צחוק ופטפוטי-דברים לפני
 חלון חדרי. הצצתי אל החוץ ; דעתו של גלן זחה עליו
 שוב והוא עמד וספר בקול עם מגי. הוא השתמש בכל
 חבלי קסמיו. מגי באָה, כנראה, מביתה וגלן המתין לה.
 הם לא חששו לי כלל וספרו לפני חלוני.

רטט עבר בכל אברי-גופי וכבר הרימותי את יד-
 רובי, אולם לא הורדתי אותה. יצאתי אליהם, תפסתי
 את מגי בידה ומתוך שתיקה טילננו על-פני הכפר ; גלן
 נעלם מיד בתוך הצריף.

— מפני מה את מדברת אתו שוב? — שאלתי את מגי.

היא לא השיבה.

יאוש עז תקף אותי, לבי דפק עד כדי עוצר-נשימה. מעולם לא ראיתי את מגי כל-כך יפה, כמו באותו רגע; מעולם לא ראיתי ריבה לבנה יפה הימנה; שכחתי, כי היא טמולית, שכחתי הכל בגינה.

— אמרי לי — שאלתי, — מפני מה את מדברת אתו?

— הוא מוצא חן בעיני יותר — אָמרה.

— הוא מוצא חן בעיניך יותר ממני?

— הן.

ובכן, הוא מוצא חן בעיניה יותר ממני, אף כי אפשר לי לעמוד כנגדו I כלום לא הראיתי לה תמיד פנים מסבירות וכלום לא נתתי לה כסף ומתנות? והוא מה עשה בשבילה?

— הריהו מלגלג עליך; הוא אומר, כי את לועסת תמיד — אָמרתי.

היא לא יררה לסוף דעתי ואָנכי הספרתי לה, כי דרכה לתת הכל לתוך פיה וללעוס וגלן מלגלג עליה על זה. מכל מה שאָמרתי לה, עשה דבר זה עליה רושם ביותר.

— שמעינא, מגי, — אָמרתי שוב, — את תהיי שלי עולמית; רוצה את? גמרתי, כי תלוי אלי בנסיעתי

מכאן; אָנכי אשא אותך לאשה, נבוא למוֹלדתי ונדור
שם. רוצה את?

גם זה עשה עליה רושם. דעתה זחה עליה והרבתה
לדבר בשעת הטיול. את שמו של גלן הזכירה רק פעם
אחת; היא אָמרה:

— אף גלן יסע אתנו?

— לאו — עניתי. — הוא לא יסע אתנו. מצטערת
את על זה?

— לאו, לאו — ענתה בחפזון. — דעתי נוחה מזה.

ושוב לא דברה עליו, ודעתי נחה עלי. אף הלכה
אתי לצריפי, על-פי בקשתי.

כשנפטרה ממני, לאחר שעות שתיים, עליתי בסולם
לחדרו של גלן ודפקתי בדלת-הגמי הדקה. הוא היה
בחדרו. אָנכי אָמרתי:

— באתי להודיעו, כי אפשר לא נצא מחר לציד.

— מפני מה?

— איני ערב, שלא אחטיא את המטרה ולא אורה
כדור במפרקתו.

גלן לא השיב דבר ואָנכי ירדתי. אחר אֶזְהרה זו לא
יהין לצאת מחר לציד — הרהרתי בלבי; ברם, מפני
מה משך את מגי עד לפני חלוני וספר עמה בקול? מפני
מה אינו חוזר לביתו, אם כותבת-המכתב קוראת לו?
תחת זה הוא מתהלך בחדרו, חורק את שיניו וקורא:
לעולם לא! לעולם לא! נוח לי לעלות לגרדום!

למחר, אחרי אזהרתי, עמד גלן לפני מטתי וקרא :
 — יקום, יקום-נא חברי ! האויר יפה, נצא לציד.
 ודברים שאמר אתמול דברים בטלים הם.

לא היתה אלא השעה הרביעית לפנות בוקר, אולם
 קמתי מיד והתכוננתי ללכת עמו, משום שלעג לאזהרתי.
 במעמדו מלאתי את רובי לפני יציאתי מן הבית. האויר
 לא היה יפה כל-עיקר, שלא כדבריו, טפסוף גשם, ובכן
 לגלג עלי שוב פעם ; אולם אָנכי העמדתי פנים, כאילו
 איני מרגיש בזה ומתוך שתיקה הלכתי עמו.

כל היום תעינו ביער, כל אחד תפוס הרהוריו. לא
 העלינו כלום בצידנו, זו אחרי זו נשמטו החיות מידינו,
 כי פנינו לבותינו למחשבות אחרות ולא לציד. עם חצות-
 היום החל גלן לעבור לפני, כאילו רצה לתת לי שעת-
 כושר לעשות בו מה שלבי חפץ ; הוא הלך כנגד פי
 רובי ; אולם אָנכי העברתי על מדותי גם ללגלוגו זה.
 בערב שבנו הביתה ; לא היתה כל תקלה. הרהרתי
 בלבי : אפשר יהיה זהיר מעכשיו ויעזוב את מגי לנפשה.
 — היום הזה היה הארוך בכל ימי חיי — אָמר גלן
 בערב, כשעמדנו על-יד צריפנו.

ושוב לא דברנו דבר.

ימים רצופים התהלך תפוס-יגון ; כנראה, היה אותה
 מכתב סבת-יגונו. — זה למעלה מכחותי, למעלה
 מכחותי ! — היה מדבר לעצמו בלילות ; דבריו נשמעו
 בכל הצריף. דכרוך-נפשו גדל כל-כך, עד שלא היה
 משיב לפונדקית על שאלותיה, שאלות-ידידות, והיה גונח
 מתוך שנתו. איזה דבר מעיק על לבו — הרהרתי בלבי.

ברם, מפני מה אינו חוזר לביתו ? גאותנותו מעכבת, הוא אינו רוצה להיות מן החוזרים אחרי הגרשם.

אָנכי ראיתי את מגי בכל ערב וגלן לא דבר שוב עמה. הרגשתי, כי חדלה ללעום ; היא לא לעסה שוב, וזה הניח את דעתי. הרהרתי בלבי : שוב אינה לועסת, ניטל אחד ממומיה ואני אוהב אותה כפלים ! יום אחד שאלה בגלן ; היא שאלה בזהירות. כלום חולה הוא ? כלום נסע ?

— אם לא נסע, או לא מת — השבתי, — הריהו מוטל בחדרו. לדידי אין הברל. שוב אי-אפשר לדור עמו בכפיפה אחת.

בו ברגע עברנו על-יד צריפנו וראינו את גלן ; הוא שכב פרקדן על מחצלת, כשידיו מופשלות על מפרקתו והוא נועץ עיניו בכפת-השמים.

— הריהו שוכב כאן — אָמרתי.

מגי נגשה אליו, עד שלא הספקתי לעכב על ידה, ואָמרה בקול צוהל :

— שוב איני לועסת, יראה-נא ! איני לועסת לא נוצות, לא מטבעות, לא פסות-נייר — שום דבר.

גלן הצליף בה מבט והוסיף לשכב במנוחה ; מגי ואָנכי הלכנו. כשהוכחתי לה, שלא עמדה בדבורה ודברה שוב עם גלן, ענתה, כי רצתה רק לתת לו מטרפסו.

— הן, כך יפה לו — אָמרתי. — ברם, כלום חדלת ללעום בגינו ?

היא לא השיבה. כלום אין רצונה להשיב ?

— שומעת את ? אמרי, כלום עשית זאת בנינו ?
 — לאו, לאו — השיבה לבסוף. — לא עשיתי זאת
 אלא בניך.

ואחרת אי-אפשר היה לי להעלות על הדעת. מפני
 מה תעשה דבר בנין גלן ?
 מגי הבטיחה לי לבוא לחדרי, אף עמדה בדבורה
 ובאָה.

 V

היא באָה בעשר בערב, שמעתי את קולה בחוץ, היא
 ספרה בקול עם תינוק, שאָהזה בידו. מפני מה אינה
 נכנסת לחדרי ועל שום מה הביאה את התינוק ? אני
 מציץ אל החוץ, מסתכל בה ומחשבת-חשד מנצנצת במחי,
 כי שיחתה עם התינוק אינה אלא נתינת-אות ; שוב אני
 רואה, כי מבטה מכוון אל העליה, כלפי חלוננו של גלן.
 אפשר הניע לה בראשו או רמז לה, כששמע את קולה ?
 אחת ידעתי, כי אין מביטים למעלה בשעה, שמדברים
 לתינוק, העומד למטה על הארץ.

גמרתי בלפי לצאת אליה ולתפסה בידה, אולם בו
 ברגע הוציאה את ידו של התינוק מידה, עזבה אותו בחוץ
 ונכנסה בפתח-הצריף. סוף-סוף הריחי באָה — הרהרתי
 בלפי. — אמדוד לה כמדתה, כשתכנס.

עומד אני ושומע קול פסיעותיה בפרוזדור. איני
 טועה כלל, הריחי סמוכה לפתחי. אולם אין היא נכנסת

לחדרי ואני שומע את קול פסיעותיה על השלבים, כשהיא עולה אל העליה, למאורתו של ג'ון. כל זה אני שומע ברור. אני פותח בכח את דלת חדרי, אולם מגי כבר עלתה למעלה, הדלת נסגרת אחריה ושוב אני שומע כלום.

זה היה בעשר.

אני נכנס שוב לחדרי ויושב; נוטל אני את רובי וממלאו, אף כי השעה היא שעת-חצות. בשתיים-עשרה אני עולה בשלבים ומטה אוון מאחורי דלתו של ג'ון. שומע אני את קולה של מגי, את התעלסותה עם ג'ון, ואני יורד שוב. באחת אני עולה שוב, הכל עמוף דומית. אני מחכה מאחורי הדלת עד שיתעוררו. הגיעה השעה השלישית, הרביעית ובחמישית התעוררו. שפיר! — הרהרתי בלבי, ומחשבה אחת מלאה את מחי, כי הט התעוררו וכי זה שפיר. אולם לא היו רגעים מועטים ולאזני הגיע קול רעש מלמטה, מחדרה של הפונדקית, והייתי אָנוס למהר ולרדת, שלא תמצא אותי הפונדקית כאן בעליה. ג'ון ומגי לא ישנו שוב ואפשר היה לי לשמוע הרבה; ברם, אָנוס הייתי לרדת.

בפרוודור אָמרתי לעצמי: כאן עברה, נגעה בדלת חדרי, אולם לא פתחה אותה, היא עלתה בסולם, הנה הסולם, היא עלתה בארבעת השלבים האלה.

מסתי עמדה עדיין מוצעת, גם עכשיו לא שכבתי, אלא ישבתי על-יד החלון והעברתי בידי על רובי. לפי לא דפק, אלא פרכס.

לאחר חצי שעה שמעתי שוב את קול פסיעותיה של מגי על השלבים. אני יושב על-יד החלון ורואה את מגי

יוצאת מן הצריף. היא היתה לבושה שמלת צמר-גפן קצרה, שלא הגיעה גם לארכובותיה, וכתפותיה היו עטופות מטפחת-צמר, שאולה מאת ג'ן. שאר אברייגופה היו מעורטלים ושמלתה היתה מקומטת. היא הלכה לאט, כדרכה, וגם עכשיו לא הביטה לחלוני. היא נעלמה בין הצריפים.

לא היו רגעים מועטים וג'ן ירד, כשרובו מתחת לבית-שחיו, מוכן ומזומן לציד. פניו היו קודרים ולא הקדים בשלומי. אולם היה הדור בלבושו. הוא התקשט כחתן — הרהרתי בלפי.

לאחר רגע הייתי מוכן לדרך והלכתי אתו; איש מאתנו לא דבר דבר. שתי התרנגולות הראשונות, שעלו בצידנו, היו קרועות לגזרים, משום שירינו בהן ברובינו; אולם צלינו אותן תחת אילן, עד כמה שעלה בידנו, ואכלנו אותן מתוך שתיקה. כך עברה עלינו השעה עד חצות-היום.

ג'ן קרא אלי:

— וכי מובטח לו, שרובהו ממולא? עלינו להיות מוכנים למאורע שאינו מצוי. ימלא את רובו על כל פנים.

— רובי ממולא — ענית.

אחר-כך נעלם מאחורי סבך. כמה קורת-רוח היתה לי אלמלי יריתי בו, אלמלי המתי אותו ככלב! אולם אין השעה דוחקת, יהיה שמח בחלקו, והוא הרי ירד לדעתי, ולכן שאל אם רובי ממולא. גם היום לא העביר על מדת-הגאותנות שלו, הוא התהדר בלבושו ולבש כתונת חדשה; פניו הביעו נאות.

באחת עמד לנגדי חור־פנים ונסער־רוח ואמר :
 — ברם, אי־אפשר לי לעמוד בזה ! יעיין־נא, כך
 אדם, אם רובהו ממולא.

— ישים לב, בבקשה, לרובו — אָמַרְתִּי. אולם ידעתי
 מפני מה הוא שואל וחוזר ושואל לרובי.

ושוב נפטר ממני. תשובתי הדחימה אותו כל־כך,
 עד שנעשה רך כקנה ונפטר ממני בכפיפת־קומתו.

לאחר רגעים מועטים צדתי יונה ומלאתי שוב את
 רובי. גלן עמד נחפא מאחורי אילן והסתכל בי, אם
 ממלא אני את רובי ומיד התחיל לזמר בקול זמרת־פלה,
 מזמירות לנשואים. הנה הוא מזמר זמירות־נשואים,
 מתהדר בלבושו — הרהרתי בלבי, וכך הוא חושב למשוך
 אליו את העין. עוד לא סיים את הזמר והוא החל לצעוד
 לפני מתוך כפיפת־קומה ומתוך זמרה. ושוב הלך נגד
 פי רובי, כאילו אָמר : עכשיו יארע אותו מאורע ולכן
 אני מזמר זמרת־נשואים. אולם עדיין לא אירע כלום
 והוא החזיר את פניו והסתכל בי מתוך שתיקה.

— הרי אין אָנו צדים כלום היום — אָמר בפנים
 שוחקות, כמתכוון להתנצל, על שהוא מזמר בשעת ציד.
 גם ברגע זה היה חיוכו יפה ; דומה היה, כאילו בכה
 במסתרי־נפשו ואָמַנְם שפתיו רעדו, אף כי התאמץ לחייך
 ברגע רציני זה.

איני אשה והוא הרגיש, כי לא עשה עלי רושם ;
 קצר־רוח, חור־פנים התלבט מסביבי, כשהוא פוסע מתוך
 סער־תרוח פעם לימיני, פעם לשמאלי ופעם עמד והמתין
 לי. בחמש שמעתי פתאום קול־יריה וכדור עף לפני

אָזני השמאלית. זקפתי את עיני, גלן עומד במרחק
צעדים אחדים ונועץ עיניו בי, כשרובהו העשן בידו.
כלום רצה להמית אותי? אָמרתִי:

— הוא החטיא את המטרה; בימים האחרונים אינו
יורה למטרה.

ברם, הוא לא החטיא את המטרה, מעולם לא החטיא
את המטרה, הוא לא רצה אלא להקניטני.

— יתנקם בי, לעזאזל! — קרא בקול.

— כשתגיע השעה — אָמרתִי מתוך חריקת־שיניים.

אָנו עומדים ומסתכלים זה בפני זה ופתאום מושך
גלן בכתפיו וקורא לי:

— פחדן!

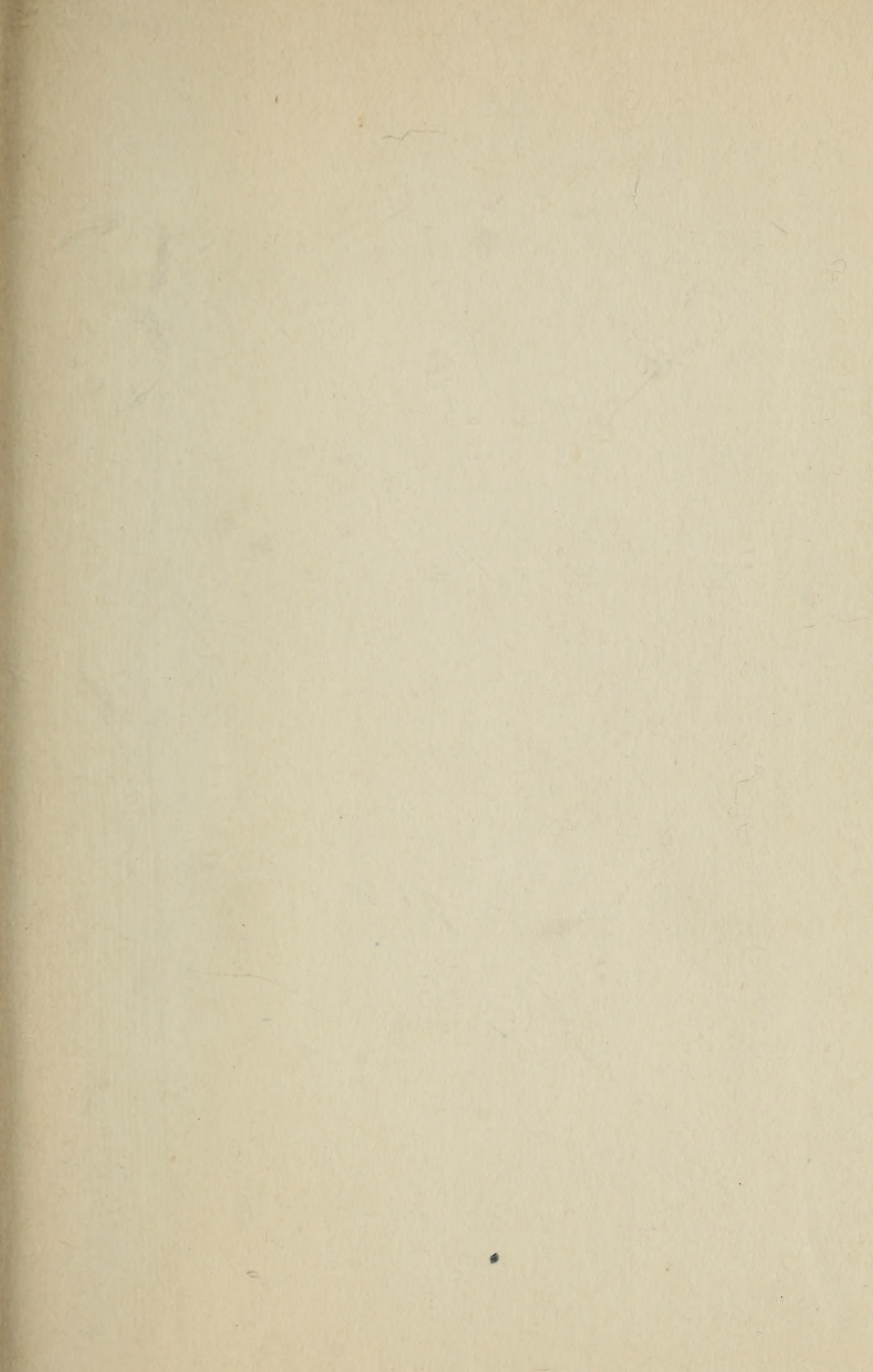
על שום מה קרא לי פחדן? הדקתי את רובי ללחי,
בוננתי אליו ויריתי.

בדרך שאדם רוצה לילך, בה מוליכים אותו.

אולם משפחת־גלן אין לה לחזר אחרי אותו האיש;
רוחי נסערת בקרבי למקרא אותן המודעות של שטות,
על תשלומים בסך כך וכך, למי שימציא ידיעות על מת.
תומס גלן מת מיתה הטופה בירית־טעות בשעת צידו
בהודו. בית־הדין רשם את שמו ודבר־מותו בספר־
פרטיקולים, בעל דפים חתומים ובספר הזה כתוב מפורש,
כי מת, הן, כי מת בירית־טעות.

Presented to the
LIBRARY *of the*
UNIVERSITY OF TORONTO

by

**MIRIAM SCHNEID-OFSEYER
DR. JACOB SCHNEID
ADAM SCHNEID**

3 1761 05242058 5